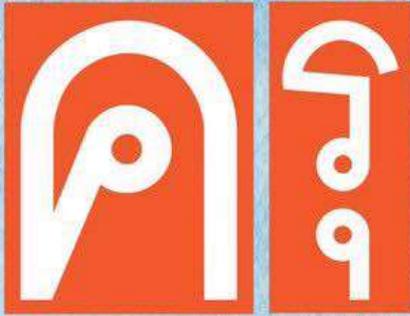

วารสาร

Journal of UBRU Educational Review

ISSN: 3027-7620 (Online)

ครุทรรศน์

วารสารครุทรรศน์

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2568)

Journal of UBRU Educational Review

Vol. 5 No. 1 (January-April 2025)

ISSN: 3027-7620 (Online)

วารสาร

Journal of UBRU Educational Review

ISSN: 3027-7620 (Online)

วารสาร
วารสาร

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2568) ปี Vol.5 No.1 (January-April 2025)

ISSN: 3027-7620 (Online)

เจ้าของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ที่ปรึกษา อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.กฤษมันต์ วัฒนานรงค์

นักวิชาการอิสระ

ศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร

มหาวิทยาลัยนครพนม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอราวรรณ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พิษญาภิรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ จันทะหิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรญา ทองเฉลิม

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

อาจารย์ ดร.วิไลวรรณ พรหมสีใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์

วารสารครุทรรศน์มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนางานวิชาการของคณะและสร้างพื้นที่การตีพิมพ์ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนทัศนะทางวิชาการที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย การศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ในรูปแบบผลงานวิจัยและผลงานวิชาการของคณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งนักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภายในและภายนอก

ขอบเขต

วารสารครุทรรศน์เปิดรับบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความหนังสือ ด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2568) ก Vol.5 No.1 (January-April 2025)

สาขาของวารสาร

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วาระการตีพิมพ์เผยแพร่

ตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม – เมษายน)

ฉบับที่ 2 (เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม)

ฉบับที่ 3 (เดือนกันยายน - ธันวาคม)

กองเลขานุการวารสาร :

เลขานุการ : นายธานีช บัญเติม

ผู้ช่วยเลขานุการ : นางปภาดา จันทร์แรม

ศิลปกรรม : อาจารย์ ดร.ณรัช ไชยชนะ

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ : นายภาสกร นิลแสง

Fast-track Indexing System:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร วรรณทอง

อาจารย์ ดร.วชิระ โมราชาติ

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสารครุทรรศน์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

อาคาร 32 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง

อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์/โทรสาร 0986591665

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JER>

ISSN: 3027-7620 (Online)

ข้อเขียนหรือบทความใด ๆ ที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้นิพนธ์บทความ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยและไม่มีข้อผูกพันโดยประการทั้งปวง

บทบรรณาธิการ

วารสารครุทรรศน์ ฉบับที่ 5 ปีที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2568) นับเป็นฉบับปฐมฤกษ์ในวาระที่ ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ให้การรับรองคุณภาพให้อยู่ในกลุ่ม 2 (Tier 2) ระหว่างปี 2568-2572 สมดังปณิธานที่คณะทำงานได้ตั้งใจทำงานวารสารตามกติกาหลักเกณฑ์มาตรฐานของ TCI มาตั้งแต่ต้น อย่างไรก็ตาม กองบรรณาธิการยังมุ่งมั่นดำเนินการพัฒนาคุณภาพการวารสารให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อมุ่งสู่มาตรฐานเป็นวารสารกลุ่ม 1 (Tier 1) ในอนาคต ในฉบับแรกของปี 2568 นี้มีบทความวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งสิ้น 16 บทความ ได้แก่ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตตรัง 2) การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี 3) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การเขียนย่อความโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนย่อความตามการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย 4) ผลการฝึกสหจจะโยคะสมาธิต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1 5) การพัฒนาชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชาการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี 6) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทยตามการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา 7) การพัฒนาชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรีที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 8) การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 9) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 10) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT (Teams Games Tournaments) 11) การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4.0 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 12) แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย 13) การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ 14) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 15) การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 16) ผลการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหารับในมือเราที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหารับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ในโอกาสที่วารสารเดินทางสู่ปีที่ 5 และก้าวสู่ปฐมฤกษ์ของการเป็นวารสารกลุ่ม 2 คณะทำงานวารสารขอขอบพระคุณกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาเสียสละเวลาตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องของทุกบทความ นับว่าเป็นพลังใจและแรงสนับสนุนที่ดีสำหรับคณะทำงานในการที่จะขับเคลื่อนวารสารให้มีคุณภาพและมาตรฐานมากยิ่งขึ้นไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารคิริธรคนจะเป็นพื้นที่ทางวิชาการที่มีองค์ความรู้อันทรงคุณประโยชน์ต่อวงวิชาการและสังคมไม่มากก็น้อย คณะทำงานวารสารจะยังคงสืบต่อปณิธานในการสร้างผลงานทางวิชาการและการนำเสนอองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา
บรรณาธิการ

สารบัญ | Contents

ลำดับที่	บทความ	หน้า
1	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย การกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตตรัง นุรธรรม ทอดตั้ง, สุริยาพร เค้าไพบูลย์, และ ปณิดา เกตุแก้ว	1
2	การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการ เรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี กนกนถ โชคชัยตระกูล, ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม, และ มาลีรัตน์ ขจิตเนติธรรม	16
3	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การเขียนย่อความโดย ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนย่อความตามการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย อารยา สำราญเพิ่มพูน, อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, และ สุพรรณ มาลาคุ้มชีวิ	31
4	ผลการฝึกสหะโยคะสมาธิต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ การศึกษาระหว่างวีระวงศ์ 1 รุ่งทิวา สิมพันธ์, นภัสวรรณ แสงปัญญา, ณัฏพล ไกยสิทธิ์, เสถียร ศรีบุญ, และ วชิราภรณ์ กิจพูนผล	42
5	การพัฒนาชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชาการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ สตรีวรรณ รูปคม, พิมพ์สุดา สันพนวัฒน์, และ พิรญา ทองเฉลิม	59
6	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำใน ภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทยตามการจัดการเรียนรู้ รูปแบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา พุทธิพล เก่งไฉไล, อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, และ สุนทร อนันต์บุญเขต	69
7	การพัฒนาชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชัยวัฒน์ ปะสุณะ และ ศันสนี คุณชยางกูร	85
8	การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 กรณิการ์ กันทร, ภูวดล จุลสุคนธ์, และ ปณิดา เนื่องพะนอม	98

ลำดับที่	บทความ	หน้า
9	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แก้วพรรษา มีใจเย็น, ภูวดล จุลสุคนธ์, และ เฉลิมชัย หาญกล้า	112
10	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT (Teams Games Tournaments) พิรพัฒน์ เสี่ยงล้ำ และ ไกรฤกษ์ ศิลาคม	126
11	การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 กัญญารัตน์ ผลบุตร, ภูวดล จุลสุคนธ์, และ ภัสยกร เลาสวัสดิกุล	143
12	แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย มงคล แก้วดา, สุดาพร ปัญญาพฤกษ์, และ ไพโรภ รัตนชูวงศ์	157
13	การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ พัฒน์อนิณัฐ ตระกูลอินคอม และ ชีวิน สุขสมณะ	177
14	ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์เรื่องความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ศรพิสิทธิ สุดคณิง, วรัชยา ทองแสน, และ เพ็ชรมณี แก้วนอก	198
15	การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สุชาติ อุดพันธ์, ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม, และ ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์	212
16	ผลการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเราที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อิบบาน เจะเลาะ, สุพรรษา สุวรรณชาติรี, ปาลิดา สายรัตทอง พัฒนพิชัย, ณรงค์ศักดิ์ ครอบคอบ, และ อีสมาแอ กาเต๊ะ	228

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตตรัง*

Factors affecting the decision to pursue a bachelor's degree,

Thailand National Sports University, Trang Campus

นฐรรชวรรณ ทองตั้ง^{1*} สุริยาพร เค้าไพบูลย์² ปณิตา เกตุแก้ว³

Natassawan Thongtang^{1*} Suriyaporn Kaopaiboon² Panita Ketkaew³

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง

Faculty of Education Thailand National Sports University, Trang Campus

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตยะลา

Faculty of Education Thailand National Sports University, Yala Campus

³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง

Faculty of Education Thailand National Sports University, Trang Campus

*Corresponding author e-mail: thongtangnatassawan@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตตรัง จำนวน 242 คน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และ 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วนำมาจัดหมวดหมู่และเรียบเรียงเป็น ความเรียงผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 4.21, S.D.=.485$) และทุกปัจจัยส่งผลเชิงบวก ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ($\beta_1 = .100, p < 0.01$) ปัจจัยวัฒนธรรม ($\beta_2 = .144, p < 0.01$) ปัจจัยทางสังคม ($\beta_3 = .386, p < 0.01$) และปัจจัยจิตวิทยา ($\beta_4 = .170, p < 0.01$) ข้อเสนอแนะ นักศึกษาตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง โดยได้รับคำแนะนำจาก

* Received: 21 November 2024, Revised: 25 December 2024, Accepted: 10 January 2025

รุ่นพี่ ผู้ฝึกสอน การประชาสัมพันธ์และการแนะแนวของมหาวิทยาลัย และมีความเชื่อมั่นในศักยภาพการผลิตนักศึกษาให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

คำสำคัญ: ปัจจัย; การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ; ระดับปริญญาตรี

ABSTRACT

The study's objective was to study the factors affecting the decision to study at the bachelor's degree level at National Sports University, Trang Campus. The research instrument used to collect data was a questionnaire. The sample group comprised 242 students pursuing a bachelor's degree at National Sports University, Trang Campus, selected by stratified sampling. Statistical analysis included percentage, mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficient, multiple regression, and content analysis. Research results indicated that the overall factors affecting the decision to pursue a bachelor's degree at National Sports University, Trang Campus were at a high level ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .485). Positive factors included personal factors ($\beta_1 = .100$, $p < 01$), cultural factors ($\beta_2 = .144$, $p < 01$), social factors ($\beta_3 = .386$, $p < 01$) and psychological factors ($\beta_4 = .170$, $p < 01$). Recommendations to pursue the study at the National Thailand Sports University, Trang Campus included advice from senior students, coaches, university public relations and guidance services, and confidence in the potential to produce students with quality that meets the establishment's needs.

Keywords: Factors; Decision to choose to study further; Bachelor's degree

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาโลกและการศึกษาไทยมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัยทำให้รัฐบาลเห็นความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก จึงมีนโยบายต่าง ๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก และให้เด็กไทยมีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน กำหนดเป็นกฎหมายให้เด็กไทยเรียนฟรี 15 ปี และให้เด็กได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีนโยบายต่างอีกมากมาย (ราชกิจจานุเบกษา, 2559) โดยมีการจัดการศึกษาตามศักยภาพของบริบทสถานศึกษานั้น ๆ และสอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติ รวมทั้งจัดการศึกษาที่หลากหลายรูปแบบ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) เช่น การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนคนไทยทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกันส่งผลให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในทุกช่วงวัยของคนไทย การจัดการศึกษามีหน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดศึกษาทั้งในส่วนขององค์กรภาครัฐและเอกชน (ประหยัด พิมพา, 2561) ในขณะที่สถาบันการศึกษาเกิดขึ้นหลายแห่งในประเทศไทย และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ พยายามสร้างจุดเด่นของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ดังนั้นสถาบันการศึกษาพยายามนำเทคโนโลยี สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้เรียน (กิตติชัย เกษมศานต์, 2556) ดังนั้นผู้เรียนจะต้องเลือกเรียนในคณะที่ชอบ ซึ่งในการตัดสินใจของผู้เรียนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น

ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยปัจจัยทางวัฒนธรรม และปัจจัยด้านจิตวิทยา ฯลฯ ซึ่งการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะ และมหาวิทยาลัยที่ต้องการได้ตามศักยภาพของตัวนักศึกษาเอง ผ่านระบบคัดเลือกเข้าอุดมศึกษา ระบบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ คือระบบ TCAS 1.0 ปีการศึกษา 2561 - 2565 และในปัจจุบันใช้ระบบ TCAS 2.0 (กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์, 2565) เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติสอดคล้องและมีคุณภาพมากที่สุดที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยนั้น ๆ

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาความรู้ สามารถพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุด และมีจิตสาธารณะในการแก้ปัญหาสังคมรวมถึงดูแลสภาพแวดล้อมและจัดการทรัพยากรของประเทศให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ดังนั้นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาถือว่าเป็นอีกหนึ่งกระบวนการในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน การเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จึงมีความสำคัญมากถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญต่อการเลือกงาน เลือกอาชีพในอนาคต มีการกระบวนการตัดสินใจที่ถูกต้อง และปฏิบัติอย่างรอบคอบ ดังนั้นบุคคลใดตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้ถูกต้องและเหมาะสมกับความรู้ ความสนใจ ความถนัดส่วนบุคคลที่ตนเองมีอยู่แล้ว ย่อมจะส่งผลให้การเรียนมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการเลือกงาน อาชีพ และตำแหน่งที่เหมาะสม ทั้งยังเป็นที่ยอมรับของคนรอบข้าง ประกอบหนึ่งมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เป็นอีกหนึ่งมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนและสร้างความเป็นเลิศในด้านกีฬา โดยมีการจัดการเรียนการสอนเฉพาะทาง มุ่งเน้นทางด้านกีฬาและมีความเข้มแข็งในด้านวิชาการ เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 3 คณะ 3 สาขาวิชา ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ หลักสูตรวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย และคณะศิลปศาสตร์ หลักสูตรการบริหารจัดการกีฬา (มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง, 2566) ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีสนใจและมีความสามารถด้านกีฬา ได้เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมด้านวิชาการและกีฬาไปพร้อม ๆ กัน และผลักดันให้นักกีฬาสู่การเป็นนักกีฬาทีมชาติอีกด้วย ดังนั้นมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติสร้างความโดดเด่นด้านกีฬาและด้านวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยให้คนที่มีความสนใจและมีความสามารถทางด้านกีฬาประกอบกับศึกษาในระดับปริญญาตรีด้วย ดังนั้นการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดในด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

จากสภาวะการณ์ข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง เพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการของ

ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการประชาสัมพันธ์ (ราตรี เงามาม และวิไลลักษณ์ นิवासวัฒน์, 2565) และผลการวิจัยที่ได้รับจะได้นำไปวางแผน พัฒนา ปรับปรุง การจัดการเรียนการสอน และเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัย หรือเปิดหลักสูตรใหม่ ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

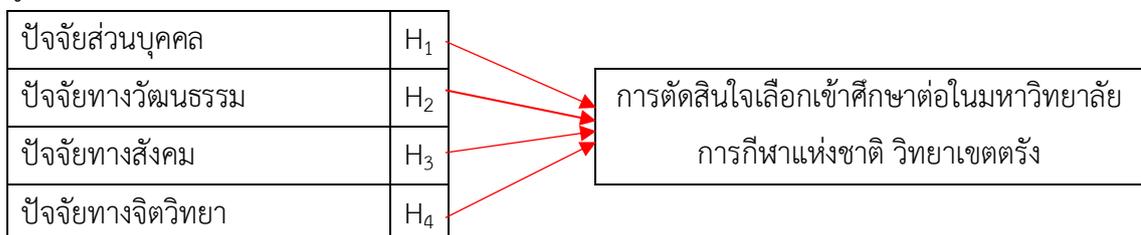
เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยการ กิฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางจิตวิทยา ส่งผลต่อการ ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรม ผู้บริโภค ของ Kotler and Kevin (2003) แสดงในกรอบแนวคิดการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 327 คน นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ จำนวน 187 คน และนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 98 คน รวมทั้ง 3 คณะ จำนวน 612 คน งานทะเบียน และประมวลผล (มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง จำนวน 242คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) และใช้วิธีการสุ่ม แบ่งชั้นและการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย มีดังนี้

คณะที่เรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะศึกษาศาสตร์	327	129
วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ	187	74
ศิลปศาสตร์	98	39
รวม	612	242

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล
- 2) ปัจจัยทางวัฒนธรรม
- 3) ปัจจัยทางสังคม
- 4) ปัจจัยทางจิตวิทยา

ตัวแปรตาม ได้แก่

การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ประกอบด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) ปัจจัยทางวัฒนธรรม 3) ปัจจัยทางสังคม 4) ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยโดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ Likert Scale ซึ่งได้กำหนดไว้ 5 ระดับ (Likert, 1970)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ของนักศึกษาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาที่มีข้อความครอบคลุมครบถ้วนและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้จำนวน 3 คน และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 Bollen (1989) และตรวจสอบความเชื่อมั่นของ

แบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

4. การรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คณะวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง

3. รวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

เกณฑ์การแปลความหมาย

การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ของนักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ซึ่งแต่ละด้านมีเกณฑ์การแปลความหมายเหมือนกันทุกด้าน มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง การตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง การตัดสินใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง การตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง การตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง การตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตตรัง นำมาจัดลำดับและจัดหมวดหมู่ของคำตอบในแต่ละด้านเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ตามประเด็นจากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะความเรียงเนื้อหา

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	185	76.45
หญิง	57	23.55
รวม	242	100.00

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 76.45 และเป็นเพศหญิง จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 23.55 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา

คณะที่กำลังศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
คณะศิลปศาสตร์	39	16.12
คณะวิทยาศาสตร์กีฬาและสุขภาพ	74	30.58
คณะศึกษาศาสตร์	129	53.31
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 53.31 รองลงมาเป็นนักศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์กีฬาและสุขภาพ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 30.58 และนักศึกษาจากคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 16.12 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
จังหวัดตรัง	104	42.98
จังหวัดพัทลุง	24	9.92
จังหวัดนครศรีธรรมราช	12	4.96
จังหวัดสตูล	25	10.33
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	13	5.37
อื่น ๆ	64	26.45
รวม	242	100.00

จากตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาจังหวัดตรัง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 42.98 รองลงมาจังหวัดอื่น ๆ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 26.45 จังหวัดสตูล จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.33 จังหวัดพัทลุง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.92 คน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.37 และจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.96 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	91	22.75
10,001-20,000 บาท	118	48.76
20,001-30,000 บาท	74	30.58
30,001-40,000 บาท	38	15.70
40,001-50,000 บาท	10	4.13
50,001 ขึ้นไป	2	0.83
รวม	242	100.00

จากตารางที่ 4 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 10,001-20,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 48.76 รองลงมา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 30.58 รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 30,001-40,000 บาท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 40,001-50,000 บาทจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.13 และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 50,001 ขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.83 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	44	18.18
ข้าราชการ/พนักงานราชการ	21	8.68
พนักงานบริษัทเอกชน	17	7.02
เกษตรกร	91	37.60
รับจ้างทั่วไป	62	25.62
อื่น ๆ	7	2.89
รวม	242	100.00

จากตารางที่ 5 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ผู้ปกครองของนักศึกษามีอาชีพเกษตรกร จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 62 คน คิดเห็นร้อยละ 25.62 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 44 คน คิดเห็นร้อยละ 18.18 อาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.68 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 17 คน คิดเห็นร้อยละ 7.02 และอาชีพอื่น ๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.89 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง
 ตารางที่ 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ปัจจัยวัฒนธรรม	4.20	.493	มาก
ปัจจัยทางสังคม	4.21	.511	มาก
ปัจจัยจิตวิทยา	4.18	.541	มาก
การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง	4.23	.504	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.21	.485	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=.485) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=.504) ปัจจัยทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=.511) ปัจจัยวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=.493) และปัจจัยจิตวิทยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D.=.541) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพียร์สัน

	ปัจจัยส่วนบุคคล	ปัจจัยทางวัฒนธรรม	ปัจจัยทางสังคม	ปัจจัยทางจิตวิทยา
ปัจจัยส่วนบุคคล	1.000			
ปัจจัยทางวัฒนธรรม	-.225**	1.000		
ปัจจัยทางสังคม	-.344**	.805**	1.000	
ปัจจัยทางจิตวิทยา	-.230**	.955**	.795*	1.000

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยทางวัฒนธรรมปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กันทางลบ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนทางวัฒนธรรม พบว่า ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนทางปัจจัยทางสังคม พบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยามีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 8 ปัจจัยส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อเข้าศึกษา	Standardized Coefficients		t	p-value
	Beta(β)	Std. Error		
ค่าคงที่ (Constant)	.029	.107	.276	.782
ปัจจัยส่วนบุคคล	.100	.018	5.047	.000*
ปัจจัยวัฒนธรรม	.144	.034	4.393	.000*
ปัจจัยทางสังคม	.386	.059	7.032	.000*
ปัจจัยจิตวิทยา	.170	.040	6.145	.000*

F= 630.387, p=0.000, R²= .865, AdjR²= .863

*p<.01

จากตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง พบว่า ทุกปัจจัยส่งผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย

การกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ($\beta_1 = .100, p < 0.01$) ปัจจัยวัฒนธรรม ($\beta_2 = .144, p < 0.01$) ปัจจัยทางสังคม ($\beta_3 = .386, p < 0.01$) และปัจจัยจิตวิทยา ($\beta_4 = .170, p < 0.01$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในการเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาปัจจัยหลัก ได้แก่ นักศึกษาเป็นนักกีฬาด้วยส่วนหนึ่ง และเป็นนักกีฬาทีมชาติ ซึ่งนักศึกษาที่เป็นนักกีฬา มหาวิทยาลัยพร้อมที่จะสนับสนุนให้นักกีฬาเหล่านั้นให้เป็นนักกีฬาทีมชาติ และสนับสนุนการเรียนของนักกีฬาด้วย โดยนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มากที่สุด เนื่องจากได้เล่นกีฬาแล้ว และยังมีแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคตอีกด้วย ทั้งนี้จังหวัดที่นักศึกษาเข้าศึกษาต่อ ได้แก่ จังหวัดตรัง นครศรีธรรมราช สตูล และพัทลุง ซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ทั้งนี้มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยวัฒนธรรม ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยจิตวิทยา สอดคล้องกับทฤษฎีของ (Kotler & Kevin 2003) และสุโขทัย (2564) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติมีความเป็นผู้นำด้านกีฬา ซึ่งการแข่งขันกีฬาพลศึกษาเกมส์ครั้งที่ 46 ซึ่งจัดการแข่งขันภายในมหาวิทยาลัยทั้ง 17 วิทยาเขต โดยมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ได้เป็นอันดับที่ 6 และเป็นอันดับ 1 ของวิทยาเขตภาคใต้ รวมทั้งการแข่งขันระดับชาติ เช่น การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ และการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยกีฬา ฯลฯ และการแข่งขันระดับนานาชาติ เช่น การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ การแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยอาเซียน ฯลฯ ซึ่งนักกีฬาที่เป็นนักกีฬาได้เข้าร่วมการแข่งขัน จะเห็นว่ามีมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตตรัง มีทั้งบุคลากรที่มีคุณภาพ ทั้งในด้านการศึกษา และด้านกีฬา และนักศึกษามีความสามารถทั้งด้านวิชาการและกีฬา ทั้งนี้ได้สอดคล้อง ดวงฤทัย แก้วคำ และวิมลพรรณ อาภาเวท (2559) ปัจจัยทางสังคม นักศึกษามีการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่ออยู่ในระดับปานกลาง และครอบครัวส่งผลให้การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กีฬาที่แข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ และได้เหรียญรางวัลกลับมา จะได้ยกเว้นค่าเทอม และมีสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับนักกีฬา ทำให้ผู้ปกครองของนักกีฬาลดภาระค่าใช้จ่ายอีกด้วย จึงทำให้เป็นปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษามาเรียนที่มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตตรัง ในการศึกษาครั้งนี้ ทุกปัจจัยส่งผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทร์ธิรา บุญเสริมส่ง และวิชญ์ อรุณเมฆ (2566) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านสถานที่ตั้ง ด้านสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการ

ประชาสัมพันธ์ และด้านสวัสดิการมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ทั้งนี้ลงกรณ์ อัมมวงศ์จิตต์ (2563) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเนาวรัตน์ มะลีลาเต๊ะ, ฮูซึน อับดุลรามัน (2563) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะส่งผลต่อการวางแผนในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพและส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่สถานประกอบการต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ควรส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยทางวัฒนธรรม ได้แก่ 1) ด้านภาพลักษณ์ ควรสร้างภาพลักษณ์ให้มีคุณลักษณะที่โดดเด่น และมีภาพจำที่ดีเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัย เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป 2) ด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ได้แก่ (1) กีฬา มีนักกีฬาทีมชาติ เข้ามาเรียน (2) การศึกษา มีความทันสมัยและความพร้อมทุกด้าน และ (3) การมีงานทำ เมื่อนักศึกษาจบการศึกษาที่มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง มีงานทำร้อยละ 100 ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประกอบธุรกิจส่วนตัว 3) ด้านการแนะแนว ควรมีการแนะแนว และประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์

2. มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ควรส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร ซึ่งแต่ละคณะมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัย เหมาะกับการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้สามารถตอบโจทย์ของนักศึกษาและสถานประกอบการ 2) ด้านระบบการคัดเลือก มีรอบโคต้า ซึ่งมีทั้งโคต้าที่เป็นนักกีฬาและโคต้าเรียนดี รอบทั่วไป โดยมีขั้นตอน ระยะเวลาที่ชัดเจน ในการรับสมัครสอบคัดเลือก การสอบข้อเขียน สอบสัมภาษณ์ การทดสอบสมรรถภาพทางกาย และการรายงานตัวเข้าศึกษาต่อ 3) ด้านการส่งเสริมกีฬา ทางมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนนักกีฬาส่งเข้าร่วมการแข่งขันในสนามการแข่งขันต่าง ๆ งบประมาณ ผู้ฝึกสอนที่มีประสบการณ์ในชนิดกีฬาต่าง ๆ อุปกรณ์และสนามกีฬาที่ได้มาตรฐานและมีอย่างเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา สวัสดิการต่าง ๆ ให้นักกีฬา เช่น ยกเว้นค่าเทอม ที่พัก ฯลฯ 4) ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์แบบออนไลน์และออฟไลน์ อย่างทั่วถึง

3. มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ควรส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยจิตวิทยา ได้แก่ 1) ด้านแรงจูงใจ มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน สะดวกในการเดินทาง มีชนิดกีฬาให้เลือกเล่นมากมาย จบการศึกษามีงานทำที่แน่นอน 2) ด้านการรับรู้ นักศึกษารับรู้ข่าวสารของมหาวิทยาลัยจากการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย ผู้ฝึกสอน ครอบครัว หรือรุ่นพี่ 3) ด้านการเรียนรู้ เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาที่มหาวิทยาลัย เป็นเวลา 4 ปี นักศึกษาจะได้รับคือ ทักษะการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย ทักษะ

การเล่นกีฬา ความรู้ในสาขาที่ได้ศึกษา 4) ด้านความทรงจำ ก่อนที่นักศึกษาจะเข้ามาเรียน ก็ต้องมีความทรงจำ และศึกษาข้อมูลของมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี และจบการศึกษา ก็มีความทรงจำที่ดีกับมหาวิทยาลัย โดยผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ ในช่วงที่กำลังศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย

4. ควรนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนและนำกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะส่งเสริม และพัฒนา ในการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จักของผู้สนใจจะเข้าศึกษาต่อให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวางแผน พัฒนา ศึกษาหลักสูตร และกระบวนการศึกษาการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในแต่ละสาขา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน

2. ควรวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เพื่อให้รู้ความต้องการของผู้เรียน

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย ทั้งในรูปแบบออนไลน์ และออฟไลน์ เพื่อให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป

4. ควรศึกษาวิจัยความพึงพอใจและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิตศิษย์เก่า นักศึกษา อาจารย์ผู้สอน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและความพึงพอใจในการผลิตบัณฑิตที่จบการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตตรัง ได้รับทุนอุดหนุนวิจัย จากมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยใช้องค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลใช้ในทำสิ่งที่มีประโยชน์ทั้งประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวม เพื่อมหาวิทยาลัยนำผลการวิจัยไปวางแผนพัฒนา และปรับปรุง การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ การจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร การจบการศึกษา และการมีงานทำต่อไปในอนาคต ซึ่งจะมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะทำให้รู้จักนักศึกษาเป็นรายบุคคล 2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม นักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง ได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่ ผู้ฝึกสอน และจากการประชาสัมพันธ์และการแนะนำของมหาวิทยาลัย 3) ปัจจัยทางสังคม นักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อมีความเชื่อมั่นในศักยภาพในด้าน (1) ด้านหลักสูตร (2) ด้านระบบการ (3) ด้านการส่งเสริมกีฬา (4) ด้านการประชาสัมพันธ์ 3) ปัจจัยจิตวิทยานักศึกษามีแรงจูงใจ ที่จะเข้ามาศึกษาต่อ การรับรู้ของนักศึกษาจากการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย ผู้ฝึกสอน ครอบครัว หรือรุ่นพี่ การเรียนรู้ เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาที่มหาวิทยาลัย นักศึกษาจะมีทักษะ

การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย ทักษะการเล่นกีฬา ความรู้ในสาขาที่ได้ศึกษา และความทรงจำ ที่ดีกับมหาวิทยาลัย โดยผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ในช่วงที่กำลังศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย ดังนั้น นักศึกษามีความถนัดด้านใด ก็จะเลือกเรียนในสาขานั้น ๆ โดยมหาวิทยาลัยมีหลักสูตรที่มารองรับ นักศึกษาและผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. บริษัท พริกหวานกราฟฟิก จำกัด.
- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2565). จาก "Admission" สู่ "TCAS" ย้อนดูวิวัฒนาการ "สอบเข้ามหาวิทยาลัยไทย". <https://www.bangkokbiznews.com/social/999765>
- กิตติชัย เกษมศานต์ (2556). งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกมหาวิทยาลัยรัฐบาลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*, 16(1), 189 - 202.
- งานทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง. (2566). *ข้อมูลนักศึกษา*. ตรัง: มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตตรัง.
- ดวงฤทัย แก้วคำ และวิมลพรรณ อาภาเวท. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตอุทิศ. *วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พ ระนคร*. 1(2), 42-49.
- เนาวรัตน์ มะลีลาเต๊ะ และสุชิน อับดุลรามัน. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย*, 15(29). 1-9.
- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดม* 7(1), 242-249.
- ภัทรธิรา บุญเสริมส่ง และวิษณุ อรุณเมฆ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตในภาคกลาง ปีการศึกษา 2564. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ*, 15(1), 177-188.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2559). *คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 28/2559 เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า*. หน้า 11 เล่ม 133 ตอนพิเศษ 136 ง. 15 มิถุนายน 2559.
- ราตรี เงามาม และวิไลลักษณ์ นิवासวัฒน์. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*. 24(1), 55-65.

สุไพบชะ จำนงลักษณ์. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. รายงานวิจัย. ปทุมธานี:
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อลงกรณ์ อัมมวงศ์จิตต์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัย
นวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Bollen, K. A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. John Wiley & Sons, Inc.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. 5th ed. Harper & Row.

Keller, K. P. & Kevin, L. (2003). *Marketing management*. 2nd ed. Prentice-. Hall Hall.

Likert. R., (1970). *New Partterns of Management*. McGraw-Hill.

Taro. Y., (1973). *Statistics: an introductory analysis*. Harper & Row.

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้าน
การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี*

An Assessment of the Needs for Developing the Learning Management
Ability in Computing science of Elementary Science Teachers under the
office of Ubon Ratchathani Primary Education Service Area

กนกนาด โขชัยตระกูล^{1*} ณรงค์ฤทธิ อินทนาม² มาลีรัตน์ ขจิตเนติธรรม³
Kanoknard Chokchaitragoon¹ Narongrith Intanam² Maleerat Kajitnatitham³

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author e-mail: kanoknard.cg63@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ 2) วิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ และ 3) เสนอแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และทำการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 280 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สาเหตุและแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ด้านการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความจำเป็นเร่งด่วนมากที่สุด

* Received: 21 November 2024, Revised: 25 December 2024, Accepted: 10 January 2025

($PNI_{\text{modified}} = 0.31$) รองลงมาคือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ($PNI_{\text{modified}} = 0.30$) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{\text{modified}} = 0.28$) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.23$) และด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.16$) ตามลำดับ 2) สาเหตุที่ทำให้เกิดความจำเป็นต้องจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยากรค่านิยมของครู วิทยาศาสตร์มากที่สุด คือ ได้สอนในสาระที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา 3) แนวทางเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยากรค่านิยมของครูวิทยาศาสตร์มากที่สุด คือ ควรมีการจัดอบรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยากรค่านิยม

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; การจัดการเรียนรู้; วิทยากรค่านิยม; ครูวิทยาศาสตร์; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

ABSTRACT

This research aimed to 1) prioritize the needs for developing science teachers' competencies in computational science instruction, 2) analyze the causes of the needs for competency development in computational science instruction among science teachers, and 3) propose guidelines for developing such competencies. The sample consisted of 280 primary school teachers with academic qualifications in science who were teaching in the Science and Technology Learning Area under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area during the 2024 academic year. The research instruments included a questionnaire and an interview form focused on the causes and development guidelines for instructional competencies in computational science. Quantitative data were analyzed using mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}), while qualitative data were analyzed through content analysis. The results found that 1) the prioritized needs for developing competencies in computational science instruction were as follows: the highest need was in designing and organizing learning activities ($PNI_{\text{modified}} = 0.31$), followed by the use and development of media, innovations, and technology ($PNI_{\text{modified}} = 0.30$), curriculum development ($PNI_{\text{modified}} = 0.28$), learning assessment and evaluation ($PNI_{\text{modified}} = 0.23$), and creating a learning environment ($PNI_{\text{modified}} = 0.16$), respectively, 2) the most significant cause contributing to the need for competency development was that teachers were assigned to teach content outside their area of academic specialization, and 3) the most recommended guideline for developing teachers' competencies in computational science instruction was the provision of professional training programs focused on computational science teaching strategies.

Keywords: Needs assessment; Learning Management; Computational Science; Science Teacher; Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office.

บทนำ

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมคนให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วนให้มีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ครอบคลุมในการปรับปรุง คือ ให้มีองค์ความรู้ที่เป็นสากลเทียบเท่านานาชาติ ปรับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้ มีความชัดเจน ลดความซ้ำซ้อนเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน สาระสำคัญของการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้จัดกลุ่มความรู้ใหม่และนำทักษะกระบวนการไปบูรณาการกับตัวชี้วัด เน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้เพิ่มสาระเทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบและเทคโนโลยี และวิทยาการคำนวณ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2561) จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูผู้สอน

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ พบว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิทยาการคำนวณเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ซึ่งได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิทยาการคำนวณของสถานศึกษาและการดำเนินงานของ 4 หน่วยงาน ประกอบด้วย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจและการวิเคราะห์ข้อมูลจากสรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิทยาการคำนวณเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สามารถสรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิทยาการคำนวณ และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

- 1) ครูผู้สอนขาดแคลนครูที่มีศักยภาพและมีความรู้ด้านวิทยาการคำนวณทั้งด้านเชิงปริมาณและด้านเชิงคุณภาพ
- 2) ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการ บทบาทของวิทยาการคำนวณ
- 3) ครูผู้สอนที่เป็นครูอาวุโสและอยู่ในรุ่นก่อนการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีขาดความรู้ ความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนการสอนในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล
- 4) ครูจากโรงเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม และได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือเพื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ มีการย้ายไปโรงเรียนอื่น ทำให้อุปกรณ์และเครื่องมือที่ได้รับไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) จากปัญหาดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ

การพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณในช่วงปีพุทธศักราช 2561-2563 ที่ผ่านมา โดยการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องได้จัดการอบรมครูทั้งการอบรมเชิงปฏิบัติการ การอบรมออนไลน์โดยใช้ระบบอบรมครู (Teacher Professional Development System) เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสาระเทคโนโลยี เป็นส่วนช่วยให้ครูได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ(สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) แต่ยังมีพบว่าผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 มีผลการทดสอบ O-NET มาตรฐานการเรียนรู้ ว 4.2 (วิทยาการคำนวณ) คะแนนเฉลี่ย 42.00 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 43.81 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีแนวโน้มขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาการคำนวณซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้จัดการเรียนรู้

การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ผลจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาหรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดขึ้นปลายทาง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์และเป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวก (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) ผลที่ได้มาจากการประเมินความต้องการจำเป็นจะสะท้อนสภาพบริบทที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น กำหนดแนวทางพัฒนาหน่วยงานให้สอดคล้องกับสภาพเป็นจริงปัจจุบันและการดำเนินการพัฒนาให้สภาพที่ควรจะให้ดียิ่งขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ในบริบทและสภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Complete Needs Assessment) จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาซึ่งเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อครูวิทยาศาสตร์ในการพัฒนาตนเองและได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามสภาพที่ควรจะเป็น ในการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังช่วยกระตุ้นให้สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ให้มีความสามารถที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถให้มีคุณภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแห่งชาติได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
2. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และทำการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ถึง เขต 5 จำนวน 855 คน

2. ตัวอย่าง

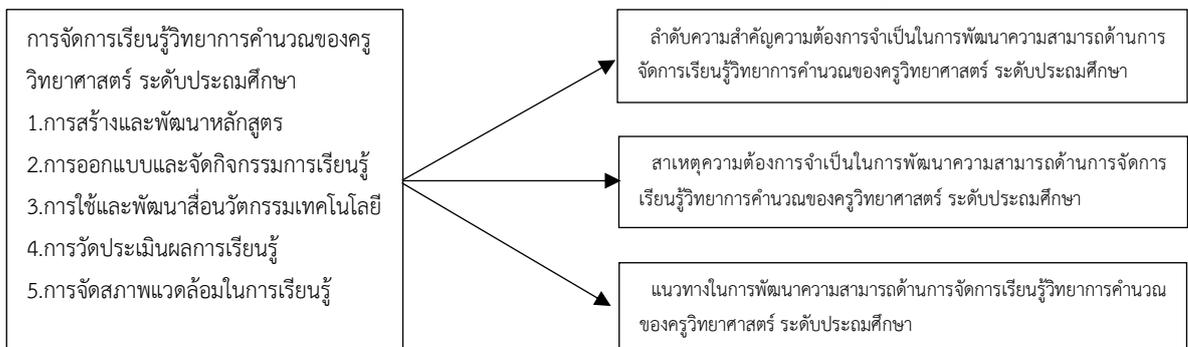
ตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และทำการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา กำหนดขนาดของตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 275 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น มุ่งองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี 4) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และ 5) การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) มุ่งประเมินความต้องการในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยาศาสตร์ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องจากสำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2553) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี 4) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และ 5) การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสอบถามและ 2) แบบสัมภาษณ์สาเหตุและแนวทางแก้ไขเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อุบลราชธานี

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้อุบลราชธานี ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้อุบลราชธานี ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี แบบสอบถามในตอนนี้เป็นรูปแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สาเหตุและแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้อุบลราชธานี ของครุทรรคน ข้อคำถามในตอนนี้เป็นแบบปลายเปิดที่ผู้ตอบต้องตอบให้สอดคล้องกันระหว่างสาเหตุของปัญหาและแนวทางเพื่อการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้อุบลราชธานี ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์สาเหตุและแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้อุบลราชธานี ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามแบบมีโครงสร้างลักษณะปลายเปิด สำหรับเป็นแนวคำถามในการจัดกระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคกลุ่มสมมติ (สุวิมล ว่องวานิช, 2562)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้อุบลราชธานี ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลวิจัยจากสำนักงานหลักสูตรการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมเก็บข้อมูลกับครุทรรคนในโรงเรียน

2. นำแบบสอบถามส่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ทั้ง 5 เขตไปยังครุทรรคนผ่านระบบ AMSS ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน และดำเนินการติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับกลับคืน

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการจัดกระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคสมมติ มีรายละเอียดดังนี้

1. ดำเนินการในการจัดกระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคสมมติ (nominal group technique) โดยผู้วิจัยติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา และการติดต่อผ่านทางโทรศัพท์เป็นระยะ

2. ส่งเอกสารพร้อมหนังสือขอความร่วมมือและจัดกระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคสมมติ

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่ออธิบายลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เป็นรายข้อและโดยรวม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การวิเคราะห์ความแตกต่างสภาพจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา โดยการทดสอบค่าที่ t-test จากนั้นดำเนินการเรียงลำดับของผลต่างของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้วิธี Modified Priority Index (PNI_{modified}) และจัดลำดับความต้องการจำเป็นตามค่า PNI_{modified} ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย

2. การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นของครูเพื่อการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคกลุ่มสมมติ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่วิเคราะห์เนื้อหาจากความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ที่จำแนกตามประสบการณ์ทำงานมาร่วมกัน และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยนำคำตอบของผู้เข้าร่วมประชุมมาหาความถี่ และร้อยละ เพื่อเรียงลำดับสาเหตุที่มีความสำคัญมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โดยการทดสอบค่า t (t-test) สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าโรงเรียนมีต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาทุกด้านที่กำหนดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาวิเคราะห์โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified})

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา

ข้อรายการด้านการจัดการเรียนรู้ วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์	สภาพที่ ควรจะเป็น	สภาพที่ เป็นจริง	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความสำคัญ
การออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.77	3.64	0.31*	1
การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี	4.76	3.66	0.30*	2
การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.80	3.75	0.28	3
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.81	3.91	0.23	4
การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้	4.93	4.26	0.16	5
รวม	4.81	3.84	0.26	

*ข้อรายการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา พบว่า ครูวิทยาศาสตร์มีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณระดับประถมศึกษาด้านที่มีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณอันดับแรก คือ การออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีค่า $PNI_{modified}$ 0.31 รองลงมาคือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี โดยมีค่า $PNI_{modified} = 0.30$ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยมีค่า $PNI_{modified} = 0.28$ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีค่า $PNI_{modified} = 0.23$ และการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ โดยมีค่า $PNI_{modified} = 0.16$ ตามลำดับ

2. สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

2.1 ด้านการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ได้สอนในสาระที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา เนื่องจากครูวิทยาศาสตร์ไม่มีความรู้พื้นฐานเดิมของสาระวิทยาการคำนวณ โรงเรียนไม่มีครุคอมพิวเตอร์ จึงเป็นหน้าที่ของครูวิทยาศาสตร์ที่ได้รับหน้าที่สอน

2.2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ที่สำคัญที่สุด คือ ขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณต้องมีการใช้สื่อหรือสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย บางโรงเรียนมีสื่อที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

2.3 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ที่สำคัญที่สุด คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรวิทยาการคำนวณ เนื่องจากเป็นสาระใหม่ที่ถูกปรับเข้ามาในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ มีวิธีการวัดและประเมินผลยังไม่หลากหลาย ครูจำเป็นต้องวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง

2.5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อมทั่วไปเนื่องจากบรรยากาศในห้องเรียนเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. แนวทางเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

3.1 ด้านการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ควรมีการจัดอบรม พัฒนาครูอย่างมีระบบ ต่อเนื่องและมีการบูรณาการเข้ากับวิชาอื่นๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น

3.2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ที่สำคัญที่สุด คือ ควรมีการจัดอบรม พัฒนาศักยภาพการใช้เทคโนโลยีของครูวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ที่สำคัญที่สุด คือ ควรมีการจัดอบรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมการจัดทำหลักสูตรวิทยาการคำนวณ การทำโครงสร้างรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา

3.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ควรมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ควรเลือกวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม และสะท้อนผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

3.5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ห้องเรียนควรมีความพร้อม ครูควรมีการจัดการห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ อาจอยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้ผู้เรียนสามารถปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวันให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

อภิปรายผล

1. ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

1.1 ด้านการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เร่งด่วนที่สุดคือ การออกแบบและจัดการเรียนรู้การออกแบบและเขียนโปรแกรม พบว่าครูวิทยาศาสตร์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเขียนโปรแกรมเบื้องต้น หากครูยังขาดความรู้ในด้านนี้จะไม่สามารถออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการเขียนโปรแกรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ หวังสะและฮ์ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนสาระวิทยาการคำนวณ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระวิทยาการคำนวณ พบว่า ครูผู้สอนพบสภาพปัญหาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระวิทยาการคำนวณในการใช้สื่อเทคโนโลยี

1.2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีที่เร่งด่วนที่สุด คือ การใช้ภาษาโปรแกรม (Programming Language) ได้แก่ ซอฟต์แวร์ โปรแกรม Scratch เว็บไซต์ Code.org ซึ่งเป็นสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องใช้งานเป็น สอดคล้องกับ

งานวิจัยของสุวรรณ จำปาศักดิ์และนฤมล แสงพรหม (2567) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครู วิทยาการคำนวณในศตวรรษที่ 21 พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะครูวิทยาการคำนวณในศตวรรษที่ 21 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อ/นวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยมีตัวบ่งชี้ ดังนี้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อ/นวัตกรรมที่หลากหลาย แสวงหาความรู้และทักษะการใช้สื่อ/นวัตกรรม และเทคโนโลยี และนำความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ตไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม และถูกต้องจะส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงคำนวณและทักษะการใช้เทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรที่เร่งด่วนที่สุด คือ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ วิทยาการคำนวณ ในการจัดทำหลักสูตรวิชาศาสตร์ของสถานศึกษา ครูวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และนำมาใช้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องงานวิจัยของณัฐรินทร์ เจตติยวรรณและนพดล เจนอักษร (2567) ได้ศึกษาการบริหารจัดการวิชาวิทยาการคำนวณ พบว่า การสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้มีการนำวิทยาการคำนวณมาออกแบบหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียน สอดคล้องงานวิจัยของปวีณา คงสีและชำนาญ ปาณาวงษ์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลได้อย่างหลากหลาย, ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเนื้อหา สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้, สร้างเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ใช้วิธีการวัดประเมินผลที่เหมาะสม วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1.5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้วิทยาการคำนวณไม่จำเป็นต้องอยู่ภายในห้องเรียน ครูสามารถจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน สอดคล้องงานวิจัยของณัฐรินทร์ เจตติยวรรณและนพดล เจนอักษร (2567) ได้ศึกษาการบริหารจัดการวิชาวิทยาการคำนวณ พบว่า ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ด้านวิทยาการคำนวณ จำเป็นจะต้องจัดบรรยากาศและสิ่งแวดลอมให้เอื้อต่อการเรียนรู้การจัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

2. สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้อการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครู วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

2.1 ด้านการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ได้สอนในสาระที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา เนื่องจากครุวิทยาการศึกษามีความรู้พื้นฐานเดิมของสาระวิทยาการคำนวณ โรงเรียนไม่มีครูคอมพิวเตอร์ จึงเป็นหน้าที่ของครุวิทยาการศึกษารับหน้าที่สอน สอดคล้องงานวิจัยของวนิดา ประคัลภ์กุล (2558) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้ครูประถมศึกษาที่สอนไม่ตรงวิชาเอก พบว่า การสอนไม่ตรงวิชาเอกมีผลต่อการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูด้านการสอน การอธิบายโมทัศน์หลักของเนื้อหา ครูขาดความแม่นยำในเนื้อหา ทำให้ถ่ายทอดเนื้อหาได้ไม่ดี การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียน ส่งผลให้ครูในรู้ว่าเนื้อหาส่วนใดที่นักเรียนเข้าใจได้ยาก

2.2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ที่สำคัญที่สุด คือ ขาดโอกาสในการใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณต้องมีการใช้สื่อหรือสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย บางโรงเรียนมีสื่อที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน สอดคล้องกับบทความของเอมมิกา วชิระวินท์ (2563) กล่าวว่า ความต้องการที่สำคัญของครูคือต้องการสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนและนักเรียน แสดงให้เห็นว่าสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นยังไม่เพียงพอ หรือยังไม่ตรงกับความต้องการในบริบทของ โรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีข้อจำกัดในหลาย

2.3 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ที่สำคัญที่สุด คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรวิทยาการคำนวณ เนื่องจากเป็นสาระใหม่ที่ถูกรับเข้ามาในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นและยังขาดความเข้าใจในเนื้อหาวิทยาการคำนวณ ทำให้วิเคราะห์หลักสูตรให้เข้ากับผู้เรียนได้ยาก สอดคล้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้องของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2564) กล่าวว่า ขาดแคลนครูที่มีศักยภาพและมีความรู้ด้านวิทยาการคำนวณ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เนื่องจากการปรับเปลี่ยนหลักสูตร ครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการ บทบาท และสถานะของวิชาวิทยาการคำนวณ

2.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ มีวิธีการวัดและประเมินผลยังไม่หลากหลาย เนื่องจากเป็นสาระวิทยาการคำนวณต้องเน้นการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ครูจำเป็นต้องวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของเอมมิกา วชิระวินท์ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนสาระวิทยาการคำนวณ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลสาระวิทยาการคำนวณ พบว่า ครูผู้สอนพบสภาพปัญหาในด้านวัดและประเมินผลสาระวิทยาการคำนวณ ในการประเมินผู้เรียนได้ไม่ครบตามตัวชี้วัดในสาระวิทยาการคำนวณ

2.5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อมทั่วไป และปัญหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี บางครั้งครูไม่สามารถควบคุมสถานการณ์บางอย่างได้ เช่น ไฟตก ไฟดับ ทำให้การเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิชัย หนั่นเขตรกิจ (2561) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษา ปัญหาในการบริหารจัดการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ พบว่าบางโรงเรียนห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ระบบสัญญาณ

อินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ความเร็วต่ำ ช้า หลุดบ่อย บางโรงเรียนยังไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย (Wi-Fi) และสภาพอากาศภายในห้องร้อน ไม่มีพัดลมระบายอากาศ มีฝุ่นละอองเป็นจำนวนมาก

3. แนวทางเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

3.1 ด้านการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ควรมีการจัดอบรม พัฒนาครูได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม จัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องและมีการบูรณาการเข้ากับวิชาอื่นๆ ควรมีการพัฒนาตนเอง การแบ่งเวลาในการศึกษาหาความรู้และพัฒนาตัวเอง เพื่อให้การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณเข้ากับยุคดิจิทัล สอดคล้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้องของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กำหนดมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในมาตรฐานที่ 2 การใฝ่เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของตนเอง และนำความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความสนใจใฝ่เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง และควรมีการจัดระบบงานในโรงเรียน มีระบบงานพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ

3.2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ที่สำคัญที่สุด คือ ควรมีการจัดอบรม พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีของครูวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้และวิธีการใช้สื่อที่ถูกต้องไปปรับประยุกต์ให้เข้ากับบริบทโรงเรียนและผู้เรียน ควรมีการพัฒนาตนเอง โดยการแบ่งเวลาในการศึกษาหาความรู้และพัฒนาตัวเองในการใช้สื่อ Unplugged สื่อ plugged และโปรแกรมต่างๆ สอดคล้องกับบทความของชลิตา ัญญะคุปต์ (2561) อธิบายว่า การเขียนโปรแกรมไม่จำเป็นต้องเป็นการใช้ภาษาคอมพิวเตอร์อย่าง Python เสมอไป เมื่อผู้เรียนเรียนถึงขั้นมัธยมศึกษาจะได้แก้ปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น หลักสูตรวิทยาการคำนวณออกแบบมาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

3.3 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ที่สำคัญที่สุด คือ ควรมีการจัดอบรม อบรมการจัดทำหลักสูตรวิทยาการคำนวณ การทำโครงสร้างรายวิชา การเขียนคำอธิบายรายวิชาจากสสวท. เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง สอดคล้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้องของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กำหนดมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในมาตรฐานที่ 8 การพัฒนาหลักสูตรและการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ในมาตรฐานนี้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูด้านความรู้และตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรและการวางแผนการเรียนรู้ และการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ตามผลการประเมินการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้หรือผลงานการวิจัยในชั้นเรียน

3.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ควรมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเน้นการลงมือปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ หวังสะและย์ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนสาระวิทยาการคำนวณ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ครูผู้สอนควรมีการ

สร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงของผู้เรียน การวัดและประเมินผลควรมี
รูปรีที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน มีการประเมินในหลายมิติและมุมมอง

3.5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ควรให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์
ระหว่างระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียน ครูควรมีการจัดการห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
วิทยาการคำนวณ อาจอยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้ผู้เรียนสามารถปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวันให้
ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ (2564) กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้าง
สภาพแวดล้อมบรรยากาศที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิทยาการคำนวณได้ทุกที่และทุกเวลา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ
ของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี มี
การจัดลำดับความสำคัญ พบว่าความต้องการจำเป็นที่เร่งด่วนที่สุดคือ การออกแบบและจัดการเรียนรู้
ดังนั้นครูวิทยาศาสตร์ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรม การใช้งานโปรแกรมและ
ซอฟต์แวร์เบื้องต้น ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมการอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้งานสื่อ
เทคโนโลยีเหล่านี้เพื่อพัฒนาความรู้สู่การปฏิบัติให้แก่ครูวิทยาศาสตร์ทุกปีการศึกษา รองลงมาคือด้าน
การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ครูวิทยาศาสตร์ควรทำการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสาระ
วิทยาการคำนวณให้มากขึ้น เข้าร่วมการอบรมพัฒนาตนเองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการวัดและ
ประเมินผลการเรียนรู้ คือ การเฝ้าหาความรู้และใช้เทคนิควิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายให้
สอดคล้องกับงานวิจัยของจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ คือ ครู
วิทยาศาสตร์ต้องสังเกตและทำความเข้าใจลักษณะของผู้เรียน จัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน
ห้องเรียนให้เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเรียงลำดับตามลำดับความต้องการจำเป็นดังกล่าว สำหรับ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ควรส่งเสริมให้ผู้อำนวยการสถานศึกษานำ
ข้อมูลที่ได้ไปจัดการวางแผนจัดระบบในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครู
วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2. ผลจากการวิจัยเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้
วิทยาการคำนวณของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ครูวิทยาศาสตร์
สอนในสาระที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา มีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก ขาดความรู้ความ
เข้าใจบางเนื้อหา ครูวิทยาศาสตร์บางส่วนมีอายุมาก ไม่ถนัดในการใช้เทคโนโลยีทำให้ส่งผลให้การ
พัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณเป็นไปไม่ได้ไม่ดี ขาดโอกาสในการใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยี
ขาดความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรวิทยาการคำนวณ เนื่องจากเป็นสาระใหม่ที่ถูกรับเข้า

มาในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นและยังขาดความเข้าใจในเนื้อหาวิทยาการคำนวณ มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี และครุวิทยาศาสตร์ควรแก้ปัญหาตามสาเหตุดังกล่าวก่อนปัญหาอื่น โดยแนวทางการพัฒนาควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครุวิทยาศาสตร์ เน้นให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครุวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา พร้อมกับให้ครูได้ฝึกปฏิบัติจริง นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณที่บูรณาการกับวิชาอื่น ๆ มากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัย และพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครุวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาทุกองค์ประกอบ เพื่อต่อยอดการพัฒนาแบบองค์รวม และนำสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้เกิดผลดีหรือผลดีเลิศ (Good or Best Practice) ต่อไป
3. ควรมีรูปแบบการพัฒนาครูยุคใหม่ในการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษา ให้สอดคล้องกับงานวิจัยของการพัฒนาหลักสูตรโดยมีแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนของภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการและเป้าหมายของสาระวิทยาการคำนวณ

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ ซึ่งผลจากการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครุวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นที่เร่งด่วนที่สุด คือ การออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ตามลำดับ สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นที่สำคัญ คือ ได้สอนในสาระที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา โรงเรียนไม่มีครุคอมพิวเตอร์จึงเป็นหน้าที่ของครุวิทยาศาสตร์ที่ได้รับหน้าที่สอน และครุวิทยาศาสตร์บางส่วนมีอายุมากไม่ถนัดในการใช้เทคโนโลยีทำให้ส่งผลให้การพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณไม่เป็นไปตามเป้าหมาย นำไปสู่ข้อค้นพบซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครุวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา คือ ควรมีการจัดการอบรมสาระวิทยาการคำนวณพัฒนาครูได้อย่างเป็นระบบ ครูควรมีการพัฒนาตนเอง มีระบบงานพัฒนาบุคลากร ควรมีการสร้างเครือข่ายครู และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู เป็นต้น เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณของครุวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชลิตา ธัญญะคุปต์. (2561). *วิทยาการคำนวณ ไม่ได้ยากอย่างที่เข้าใจผิด*. <https://mgronline.com/science/detail/9610000128908>
- ณัฐรินทร์ เจตยวรรณ. (2566). *การศึกษาการบริหารจัดการวิชาวิทยาการคำนวณ*. สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปวีณา คงสีและชำนาญ ปาณางษ์. (2561). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของ ครูในศตวรรษที่ 21. *JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE*, 14(3), 55-68.
- วนิดา ประคัลภ์กุล. (2558). *การศึกษาแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้ครูประถมศึกษาที่ สอนไม่ตรงวิชาเอก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ หวังสะและย์และคณะ. (2564). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนสาระวิทยาการคำนวณ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและ การสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2561). *คู่มือการใช้หลักสูตรรายวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ลาตพรวัว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิทยาการ คำนวณ Coding เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สุทธิชัย หมั่นเขตรกิจ. (2561). *การศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ของสถานศึกษา*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุวรรณา จำปาศักดิ์และนฤมล แสงพรหม. (2567). การศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูวิทยาการ คำนวณในศตวรรษที่ 21. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*, 6(1), 162-164.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอมมิกา วชิระวินท์. (2563). ผลการใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา วิทยาการคำนวณของนักเรียนระดับประถมศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ*, 15(1), 70-84.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การเขียนย่อความ
โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนย่อความตามการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย*

The Comparison of Learning Achievement in Thai Language on Summary
Writing Using Summary Writing Skills Based on the SQ5R Learning Model
for Students in Mathayom 1 at Ban Mae Daed Noi School

อารยา สำราญเพิ่มพูน^{1*} อรรถพงษ์ ผิวเหลือง² สุปรรณ มาลาคุ้มชีวี³
Arraya Samranphoemphun^{1*} Atthaphong Phiwheung² Sompun Malachomcheevee³

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

¹Faculty of Education Mahamakut Buddhist University Lanna Campus

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

²Faculty of Education Mahamakut Buddhist University Lanna Campus

³โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย / Ban Mae Daet Noi School

*Corresponding author, e-mail: arrayakaka@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย ตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนย่อความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย โดยการเลือกแบบเจาะจง การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง โดยใช้กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว เพื่อวัดผลก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และแบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักเรียน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และสถิติทดสอบค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย มีประสิทธิภาพ 78.46/89.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนย่อความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลความ

* Received: 5 September 2024, Revised: 6 December 2024, Accepted: 10 December 2024

พึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ภาษาไทย; การเขียนย่อความ; การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R

ABSTRACT

The objectives of this research article were to 1) examine the efficiency of summary writing skill exercises for Mathayom 1 students at Ban Mae Daet Noi School, based on the 75/75 criterion, 2) compare the learning achievement in summary writing before and after using the SQ5R learning model, and 3) study the students' satisfaction toward the SQ5R learning model. The target group was specifically selected Mathayom 1 students at Ban Mae Daet Noi School. The research employed a quasi-experimental design with a one-group pretest-posttest model. The research instruments included lesson plans, summary writing skill exercises, pretest and posttest assessments, and a student satisfaction questionnaire. The data were analyzed using mean, standard deviation, percentage, and t-test statistics. The results revealed that: 1) the efficiency of the summary writing skill exercises was 78.46/89.23, which was higher than the set criterion of 75/75, 2) the students' summary writing achievement after the use of the SQ5R learning model was significantly higher than before, at the .05 level, and 3) the students' satisfaction with the SQ5R learning model was at the highest level.

Keywords: Learning Achievement; Thai language; Summary Writing Skills; SQ5R Learning Model

บทนำ

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3R8C) ได้แก่ ทักษะการเขียน เป็นทักษะที่นักเรียนสามารถนำไปสื่อสาร เรียนรู้ และแสดงความคิดเห็น สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การศึกษาหมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตรงกับ มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ระบุไว้ เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ภาษาคำได้ถูกต้องเหมาะสม ตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ

การเขียนย่อความ คือ การเก็บสาระสำคัญของเนื้อเรื่องทีอ่านหรือฟังมา แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนภาษาของตนเองให้สั้น เข้าใจง่าย และได้ใจความสำคัญครบถ้วน ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาความสามารถในการเขียนย่อความจากเรื่องทีอ่าน และเรื่องทีฟังทั้งประเภทร้อยแก้ว และร้อย

กรอง จากการสังเกตนักเรียน สอบถามจากครูพี่เลี้ยง และการแลกเปลี่ยนจากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา พบว่า นักเรียนขาดความใส่ใจ ขาดความรู้ด้านภาษาไม่เข้าใจเนื้อหาหรือความที่ต้องย่อทำให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน นักเรียนมีความเร่งรีบในการทำแบบฝึกทักษะทำให้คลาดเคลื่อนจากเนื้อหาหลัก สอดคล้องกับ ผลประเมินคุณภาพผู้เรียน (O-Net) ระดับประเทศในด้านความสามารถด้านภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 52.95 (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2565) สอดคล้องกับบุษยพรรณ พรหมวาทย์ จันทรา (2563) ศิษฏาภรณ์ ถึงมุสิก (2565) และพงษ์ศักดิ์ ออบุ่น (2565) และพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการเขียนความย่อความ และสรุปความ ได้แก่ การจัดลำดับหัวข้อและความคิดในการเขียนไม่เป็นระบบ ขาดประเด็นหลักที่ควรนำเสนอ เนื้อหาไม่ต่อเนื่อง การสะกดคำผิด การเขียนประโยคไม่สมบูรณ์ การฉีกคำ เว้นวรรคตอนผิด รูปแบบการวางย่อหน้าบกพร่อง การใช้ภาษาพูดในงานเขียน สรุปความไม่ตรงประเด็น

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R หมายถึง การพัฒนาทักษะการอ่านจากเรื่องที่สนใจหรือจากสื่อต่าง ๆ ให้สามารถสรุปเหตุการณ์โดยการฝึกอ่านจับใจความสำคัญ มีการจดบันทึกเพื่อเป็นการช่วยจำ และทำให้สรุปใจความสำคัญได้ดียิ่งขึ้น ฝึกให้ได้แสดงความคิดเห็น และเป็นการสะท้อนมุมมองของตัวเอง เป็นการฝึกทั้งในด้านคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินค่า วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ดีด้วยหลักการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าอย่างมีขั้นตอน วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R เป็นการฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการสะท้อนความคิดและทัศนคติของตนเองที่มีต่อเนื้อหาหรือต่อสื่อที่ได้อ่าน เป็นการฝึกทั้งในด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ การวิเคราะห์ และการประเมินค่า วิธีการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ วิเคราะห์จากเรื่องที่อ่านโดยใช้หลักฐานและเหตุผลมาสนับสนุนเรื่องที่อ่าน อีกทั้งนักเรียนยังได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การเขียนย่อความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย โดยนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้มาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) S = Survey ชั้นสำรวจ 2) Q = Question ชั้นตั้งคำถาม 3) R = Read ชั้นอ่าน 4) R = Record ชั้นบันทึกจดจำ 5) R = Recite ชั้นท่องจำขั้นตอนที่ 6) R = Review ชั้นทบทวน 7) R = Reflect ชั้นวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียน เรื่อง การเขียนย่อความ และนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนและช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

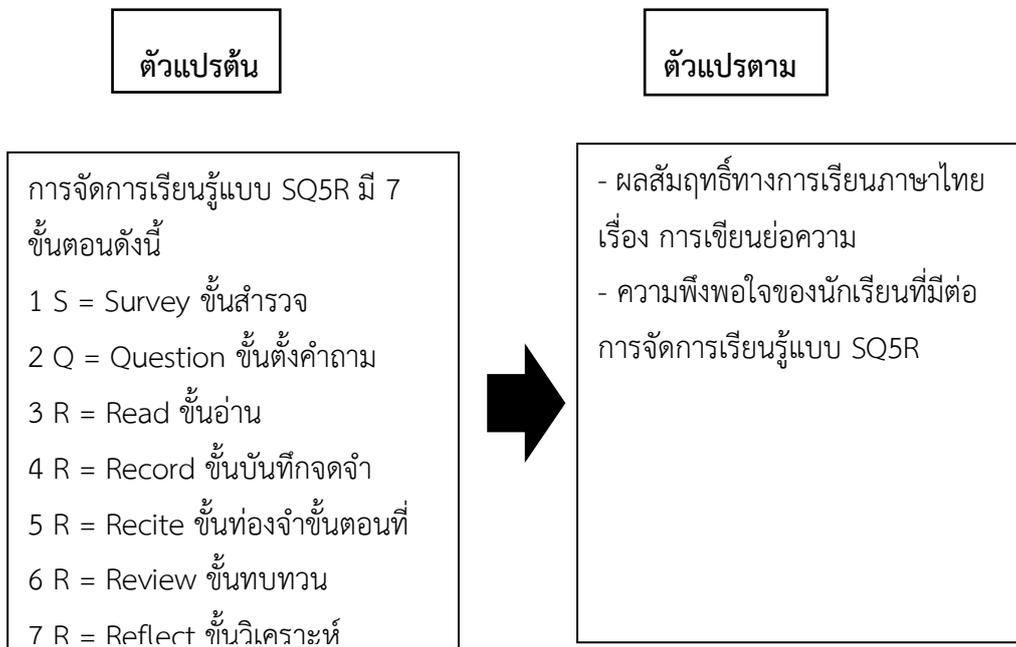
วัตถุประสงค์การวิจัย

1 เพื่อทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียนย่อความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย ตามเกณฑ์ 75/75

2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนย่อความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย ก่อนเรียนและหลังเรียน

3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ด้วยวิธีการใช้กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว-วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One group Pretest - Posttest Design)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1) ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย ตำบลแม่แตดน้อย อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 13 คน แบ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 9 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 4 คน

1.2) เนื้อหาที่ใช้ คือ สารการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสารการเรียนรู้ภาษาไทย สารที่ 2 การเขียน ตัวชี้วัด ท 2.1 ม.1/5 เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน หัวข้อเรื่อง การเขียนย่อความ

1.3) ด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - กันยายน พ.ศ. 2567 จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียนเป็น 8 คาบ

1.4) ด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ ชุดแบบฝึกทักษะการเขียนย่อความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนย่อความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) เครื่องมือการวิจัย มี 3 ชุด ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน 6 ชั่วโมง แผนที่ 1 การเขียนย่อความ/นิทาน แผนที่ 2 เรื่องสั้นและสารคดี แผนที่ 3 ข่าวและบทความ 2) แบบฝึกทักษะ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

2) การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัยมี 3 ชุด ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ชุดนี้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 3.70 2) แบบทดสอบค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.73 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 5.00

3. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

1) ปฐมนิเทศนักเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ การเตรียมตัว และการเข้าร่วมกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างถูกต้องเหมาะสม

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของนวัตกรรม ซึ่งสรุปกิจกรรมสำคัญของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ดังนี้

3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคะแนนใบงาน คือ การเขียนย่อความ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) เก็บคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน นำมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพกระบวนการ (E1) และค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2) โดยใช้สถิติ

2) เก็บคะแนนผลงานการเขียนย่อความของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และทดสอบค่า t-test

3) เก็บระดับความพึงพอใจจากแบบสอบถามความพึงพอใจนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้นำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน เป็นร้อยละ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ การหาค่าประสิทธิภาพ E1 และการหาค่าประสิทธิภาพ E2

ผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.46/89.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 75/75

ตารางที่ 1 คะแนนแบบฝึกทักษะระหว่างเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการ 75 ตัวแรก (E1)

คะแนน ที่	คะแนนแบบฝึกทักษะระหว่างเรียน						คะแนน รวม
	ชุดที่ 1 (10)	ชุดที่ 2 (10)	ชุดที่ 3 (10)	ชุดที่ 4 (10)	ชุดที่ 5 (10)	ชุดที่ 6 (10)	
1	7	7	7	7	6	7	41
2	7	7	8	7	7	7	43
3	7	8	7	6	7	8	43
4	8	7	7	7	7	7	43
5	10	8	7	8	8	10	51
6	7	7	7	6	8	8	43
7	10	10	8	8	10	9	55
8	10	10	8	7	10	10	55
9	10	8	8	8	10	10	54
10	8	8	8	8	8	6	46
11	7	7	7	7	7	7	42
12	8	7	8	7	8	10	48
13	9	7	7	7	8	10	48
Σx	290	101	97	93	104	109	612
\bar{X}	22.31	7.77	7.46	7.15	8.00	8.38	47.08
S.D.	1.89	1.09	0.52	0.69	1.29	1.50	5.17
ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ E1 = 78.46							

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนย่อความ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและ มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ΣD	ΣD^2	t-test
ก่อนเรียน	13	30	41.43	1.89		85	643	14.89*
หลังเรียน	13	30	49.71	1.17				6.61*

3. ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.05)

ตารางที่ 3 ผลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน	4.59	0.15	ปานกลาง	5
2	ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้	4.72	0.18	มากที่สุด	2
3	ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.69	0.21	มากที่สุด	3
4	ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน	4.65	0.15	ปานกลาง	4
5	ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.72	0.27	มากที่สุด	1
	รวม	4.67	0.05	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.5 ผลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ดังนี้ ในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.05) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.27) รองลงมาคือ นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.18) นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.21) นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.15) และนักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.15) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย สูงกว่าตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 75/75 เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้แบบ

SQ5R และแบบฝึกทักษะการเขียนย่อความสอดคล้องกับเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ทำให้นักเรียนมีความท้าทายในการทำแบบฝึกทักษะและมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ นฤมล ศิริธีรกุล (2564) ซึ่งมีผลวิจัยว่า แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนย่อความของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.20/84.78 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ และอรอนงค์ พรหมเดช (2559 : บทคัดย่อ) ซึ่งมีผลวิจัยว่าการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบ SQ5R เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจรรย์ญาณชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 92.36/88.33 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนย่อความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีการจดบันทึกเพื่อเป็นการช่วยจำและทำให้สรุปใจความสำคัญได้ดียิ่งขึ้น ฝึกให้ได้แสดงความคิดเห็น และเป็นการสะท้อนมุมมองของตนเอง เป็นการฝึกทั้งในด้านคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินค่า วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ดีด้วยหลักการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าอย่างมีขั้นตอน วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R เป็นการฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการสะท้อนความคิดและทัศนคติมุมมองของตนเองที่มีต่อเนื้อหาหรือต่อสื่อที่ได้อ่าน เป็นการฝึกทั้งในด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ การวิเคราะห์ และการประเมินค่า วิธีการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ วิเคราะห์จากเรื่องที่อ่านโดยใช้หลักฐานและเหตุผลมาสนับสนุนเรื่องที่อ่าน อีกทั้งนักเรียนยังได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ สอดคล้องกับ อังสุมา คำโชต (2562) ซึ่งมีผลวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนย่อความหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังความคิด ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ตามที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพงษ์ศักดิ์ อบอุ่น (2565) ซึ่งมีผลวิจัยว่า คะแนนความสามารถในการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้จัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับเทคนิค KWL Plus มีคะแนนเฉลี่ยหลัง เรียนเท่ากับ 21.52 คะแนน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ซึ่งมีผลวิจัยว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.05) เพราะฉะนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจ ในความสามารถของตนเองที่ทำได้ดีขึ้น พอใจในกิจกรรมที่นักเรียนทำมีส่วนร่วมมากขึ้น เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น เนื่องจากผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนรู้มีการจัดการอย่างมีระบบ สอดคล้องกับอังสุมา คำโชต (2562) ซึ่งมีผลวิจัยว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ การเขียนย่อความโดยใช้ผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทรงามพิทยาคม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 มีความพึงพอใจในระดับมาก และนฤมล ศิริธีรกุล (2564) ซึ่งมีผลวิจัยว่า ด้าน

ความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนย่อความ ซึ่งมีผลวิจัยว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านเนื้อหาและด้านกิจกรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูต้องควบคุมเวลาในการสอน Survey ควรแบ่งเวลาให้ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน โดยทั่วไปแล้วจะแบ่งเวลาประมาณ 30 – 50 นาที ขึ้นอยู่กับเนื้อหาหรือระดับชั้น

2. ก่อนอ่านบทหรือข้อความใด ๆ ควรอ่านบทนำและบทสรุป อ่านหัวข้อ คำตัวหนา รูปภาพ แผนภูมิ และกราฟแบบคร่าว ๆ เพื่อให้ทราบโครงสร้างและเนื้อหาโดยทั่วไปก่อนเริ่มอ่าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยสามารถปรับเปลี่ยนขั้นตอนการสอน โดยการยุบรวมบางขั้นตอนเข้าด้วยกัน เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยควรเก็บคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อใช้เปรียบเทียบกับคะแนนหลังเรียน เพื่อศึกษาพัฒนาการของนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่

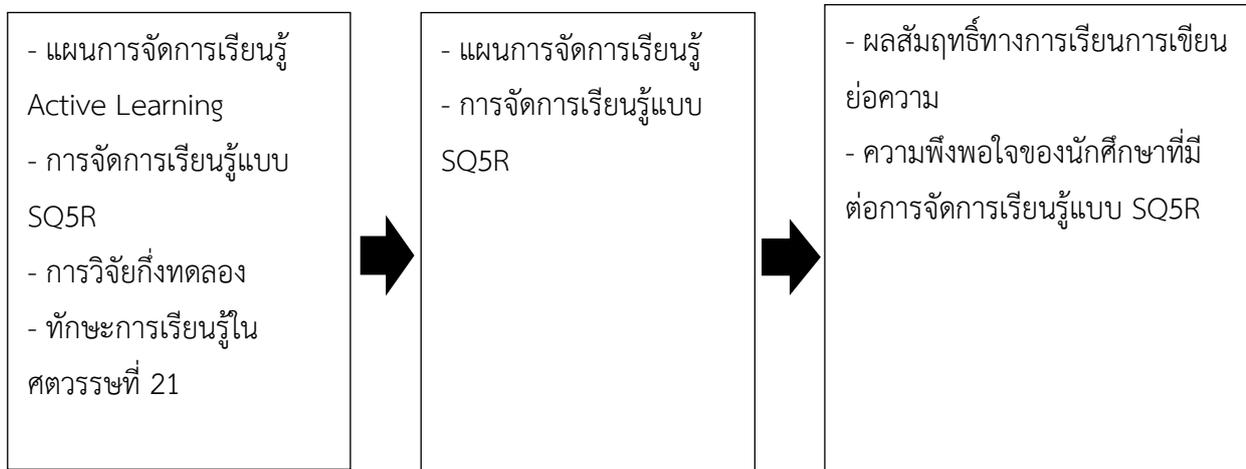
การวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การเขียนย่อความโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนย่อความตามการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย การสอนโดยใช้เทคนิค SQ5R ร่วมกับแบบฝึก (Exercise) สามารถสร้างความเข้าใจและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยการทำงานร่วมกันระหว่างทั้งสองแนวทางนี้จะต้องถูกออกแบบให้สามารถเสริมสร้างความเข้าใจและช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตรงตามจุดประสงค์ภายในเวลาที่จำกัด การทำงานร่วมกันของ SQ5R และแบบฝึกควรจะเป็นไปตามขั้นตอนต่าง ๆ **การวางแผนร่วมกัน:** การวางแผนการสอนต้องให้เทคนิค SQ5R และแบบฝึกทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยใช้ SQ5R เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความเข้าใจพื้นฐานก่อนและมีคำถามเพื่อกระตุ้นการคิด ขณะที่แบบฝึกจะช่วยยืนยันการเรียนรู้และฝึกทักษะต่าง ๆ ตามเนื้อหาที่เรียน **การจัดเวลา:** ครูหรือผู้วิจัยควรวางแผนเวลาการทำแบบฝึกอย่างเหมาะสม โดยไม่ให้เวลาในการทบทวนหรืออ่านเนื้อหามากเกินไป ควรใช้เวลาทบทวนแบบฝึกในช่วงที่เนื้อหาหลังสุดใหม่ **ความยืดหยุ่น:** ควรใช้แบบฝึกที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนและเนื้อหาที่จะสอน เช่น สามารถใช้แบบฝึกเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือเป็นการทำงานส่วนตัวตามความสะดวก

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การเขียนย่อความโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนย่อความตามการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย

แนวคิด

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ องค์ความรู้ที่ได้รับ

บทสรุป

1. ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- ผลการทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย ตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 พบว่า คะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะระหว่างเรียนได้คะแนนค่าเฉลี่ย 47.08 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.17 และมีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 78.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ และผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน 348 คะแนน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมทั้งหมด 49.71 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนย่อความ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนย่อความ E2 เท่ากับ 89.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้
- ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนย่อความ ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนย่อความ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

(\bar{X} = 49.71, S.D. = 1.17) สูงกว่าก่อนเรียนที่ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (\bar{X} = 41.43, S.D. = 1.89) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.05)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ : เรียงความ ย่อความ และสรุปความ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2562). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). พิษณุโลก: บาลานซ์ดีไซด์แอนพริ้นติ้ง.
- ดวงใจ ไทยอุบล. (2549). *ทักษะการเขียนภาษาไทย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ ไทยอุบล. (2545). *ทักษะการเขียน*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถนอมจิตร สังข์จรูญ. (2552). *การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยวิธี เอส.คิว.ไฟว์.อาร์.* วิทยาลัยปริญาคุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- พระมหาสิริวัตร ปณฺญสุทฺโธ. (2564). *ผลของการใช้เทคนิคการอ่าน SQ5R เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิตยา ธัญญาภณิษย์ (2537). *การเขียนทั่วไป*. วิทยาลัยครูสงขลา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2562*. www.niest.or.th.
- วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ. (ม.ป.ป.). *การใช้ภาษา (ไทย 101)*. โอเดียนสโตร์.
- สนิท ตั้งทวี. . (2528). *ความรู้และทักษะทางภาษา*. โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- สุนีดี ภูจิราพันธุ์. (2554). *การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สุนีดี ภูจิราพันธุ์. (2554). *การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. อักษรเจริญทัศน์.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2540). *การเขียนเพื่อการสื่อสาร*. โอเดียนสโตร์.
- สมบัติ ศิริจันดา. (2554). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส. 5 การอ่าน. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล. (2555). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

ผลการฝึกสหะโยคะสมาธิต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ
การศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1*

The Effects of Sahaja Yoga Meditation on Learning Thai Language
Subject and Mathematics Subject of Grade 1 to 3 Students at Schools in
Educational Administration Efficiency Group, Sawang Weerawong 1

รุ่งทิวา สิมพาน์¹ นภัศวรณ แสงปัญญา² ณัชพล ไกยสิทธิ์³

เสถียร ศรีบุญ⁴ วชิราภรณ์ กิจพูนผล^{5*}

Rungtiwa Simapan¹ Napatsawan Saengpanya² Nutchapon Kaiyasit³

Sathian Sriboon⁴ Wachiraporn Kijpoonphol⁵

¹สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4
Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 4

²มหาวิทยาลัยนเรศวร / Naresuan University

³สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4
Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 4

⁴สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4
Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 4

⁵คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani

*Corresponding author e-mail: wachiraporn.k@ubu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิก่อนเรียน 2) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิก่อนเรียน 3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเลขวิชาคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิก่อนเรียน และ 4) เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมกรมีสมาธิ ด้านลักษณะพฤติกรรม ด้านคุณลักษณะของเด็ก และด้านผลของการกระทำ ก่อนและหลังการฝึก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนทุกคนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 จากโรงเรียน 9 แห่งในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1 รวม 314 คน ใช้การทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง

* Received: 17 October 2024, Revised: 31 January 2025, Accepted: 10 February 2025

โดยนักเรียนฝึกสหะโยคะสมาธิ จำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 10 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิ มี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แบบทดสอบการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังการฝึก สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 2) แบบทดสอบการคิดเลขวิชาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการฝึก สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการมีสมาธิก่อนและหลังการฝึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test ผลการวิจัยแสดงว่า คะแนนความสามารถในการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทย และคิดเลขวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 หลังการฝึกสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลจากแบบสังเกตพฤติกรรม บ่งชี้ว่า การฝึกสหะโยคะสมาธิสามารถส่งเสริมพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะพฤติกรรม ด้านคุณลักษณะของเด็ก และด้านผลของการกระทำ ในระดับค่าคะแนน “มาก”

คำสำคัญ: ความสามารถอ่านออกเขียนได้; การคิดเลขเป็น; สหะโยคะ; สมาธิ; วิชาภาษาไทย; วิชาคณิตศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) compare Thai reading abilities before and after Sahaja Yoga meditation practice, 2) compare Thai writing abilities before and after the meditation practice, 3) compare mathematical calculation abilities before and after the meditation practice, and 4) compare attention-related behaviors in terms of behavioral characteristics, personal attributes, and action outcomes before and after the meditation practice. The sample consisted of all 314 students from Grades 1 to 3 in nine schools under the Sawangweerawong Education Promotion Group 1. The research employed a one-group pretest-posttest experimental design. Students participated in eight sessions of Sahaja Yoga meditation, each lasting 10 minutes. Three instruments were used to collect data, including 1) a Thai reading and writing ability test for Grades 1 to 3 administered before and after the practice, 2) a mathematics calculation test for Grades 1 to 3 administered before and after the practice, and 3) a behavior observation form assessing attention-related behaviors. Data were analyzed using percentages, mean, standard deviation, and t-test. The results revealed that students' Thai reading, writing, and mathematics calculation scores significantly improved after the meditation sessions at the .01 level. Moreover, the behavioral observation results indicated at a high level that Sahaja Yoga meditation enhanced students' attention-related behaviors across all three aspects—behavioral characteristics, personal attributes, and action outcomes.

Keywords: Literacy; numeracy; Sahaja Yoga; Meditation; Thai Language Subject; Mathematics Subject

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ประกอบด้วยทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญ คือ ในส่วนของ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ และการคิดเลขเป็น และ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ไขปัญหา ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ และความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งในส่วนของ 3Rs สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 4 ในชุดเป้าหมายทั้งหมด 17 เป้าหมายที่ได้รับการรับรองจาก 193 ประเทศทั่วโลกในปี พ.ศ. 2558 เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป้าหมายย่อย 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573 (United Nations, 2015)

ปัจจุบัน นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเวลาที่อยู่บ้านใช้โทรศัพท์ และเล่นเกมในโทรศัพท์มือถือ บางรายดูวิดีโอในโทรศัพท์มือถือ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้สมาธิ เซลล์ประสาทลดลง จากงานวิจัยของ ฟิรนูช พันธุ์ภักดี (2564) พบว่า จากเด็กที่มีความเสี่ยงโรคสมาธิสั้นจำนวน 141 คน ส่วนใหญ่มีการใช้สื่อเทคโนโลยีมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 108 คน และมีพฤติกรรมการติดสื่อเทคโนโลยีมากกว่าเด็กที่ไม่มีความเสี่ยงโรคสมาธิสั้น จำนวน 26 คน

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว พบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งในปัจจุบันใช้เทคโนโลยีและมีพฤติกรรมและความเสี่ยงโรคสมาธิสั้นมากขึ้น เมื่อสำรวจปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยพบว่า นักเรียนในโรงเรียนมีพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับงานวิจัย กล่าวคือ มีการใช้สื่อเทคโนโลยีและความเสี่ยงโรคสมาธิสั้น ซึ่งบางรายได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคดังกล่าวจริง คณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษานวัตกรรมที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว พบว่า การใช้หลักสมาธิอาจช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และบำบัดความเครียดของนักเรียนได้ สามารถส่งผลต่อร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ จนอาจเกิดสมาธิในการเรียนรู้ทั้งการฟัง การคิด การพูด การเขียน ซึ่ง สิริธนา บริบูรณ์ (2564) ได้นำเสนอรูปแบบหลักการสมาธิหลายแบบ นอกจากรูปแบบดังกล่าวแล้ว คณะผู้วิจัยพบว่า สหะโยคะ หรือ วิชวะนิรมลธรรมะ ที่มาจากคำว่า “สหะ” หมายถึง เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และโยคะ หมายถึง “การรวมเป็นหนึ่งเดียวกับจักรวาล” ได้กำเนิดในช่วง พ.ศ.2513 โดย ศรีมาตาจี นิรมาลา เดวี (Nirmala Srivastava) และเผยแพร่ไปมากกว่า 100 ประเทศทั่วโลก เป็นการฝึกปฏิบัติสมาธิอย่างง่ายเพื่อค้นหาสภาพจิตของตนเอง ให้อยู่กับตนเองในปัจจุบัน เป็นการปลุกพลังศักดิ์สิทธิ์หรือพลังกฤษณาลินีในตนเอง ผู้ปฏิบัติจะมีสติ มีสมาธิ เข้าใจตนเอง และตั้งใจทำงานโดยใช้พลังงานจากภายในตนเอง (Sahaja Yoga Foundation of Thailand, 2024)

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยในที่ผ่านมา เพื่อเป็นแนวทางการนำเทคนิคการฝึกสมาธิมาช่วยแก้ปัญหาในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนมากกว่าเดิม จากการค้นคว้าพบว่า Adams et al. (1977) ได้ทดลองให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาฝึกสมาธิแบบต่าง ๆ เพื่อศึกษาอิทธิพลของการฝึกสมาธิต่อการรู้จักตนเองผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และความเจริญทางพุทธิปัญญา (cognitive growth) พบว่ากลุ่มที่ฝึกสมาธิทั้ง 4 กลุ่มมีคะแนนการรู้จักตนเอง (self-concept) สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนทดสอบทักษะคณิตศาสตร์พื้นฐานของกลุ่มทดลองทั้ง 4 กลุ่ม สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ จันทร สุตปัญญา (2538) ได้ศึกษาผลของการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน ใช้แบบแผนการวิจัยแบบจับคู่ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกสมาธิก่อนเรียนคาบละ 10 นาที เป็นเวลา 1 เดือน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกสมาธิก่อนเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้รับการฝึกสมาธิก่อนเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ฝึกสมาธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เด่น จิตตะวิกุล (2547) ศึกษาพัฒนาการด้านสุขภาพจิต พฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้การฝึกสมาธิแบบสหจะโยคะ ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 จำนวน 140 คน ครูประจำชั้น 6 คน และผู้ปกครอง 140 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดสุขภาพจิต แบบบันทึกความรู้สึกในการฝึกปฏิบัติสหจะโยคะสมาธิ และแบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า สภาวะสุขภาพจิตหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิของนักเรียนดีขึ้น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการซึมเศร้า ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านความวิตกกังวล ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านอื่นอีก 7 ด้าน ลดลงแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในต่างประเทศ ได้มีการวิจัยเช่นเดียวกัน Rathor, et al. (2020) ได้ทำการศึกษาว่า สหจะโยคะสมาธิส่งผลต่อสภาวะทางอารมณ์ สุขภาพและพฤติกรรมของนักเรียนในวิทยาลัยอย่างไร สหจะโยคะเป็นวิธีทำสมาธิเพื่อเชื่อมโยงภายในของแต่ละบุคคล ส่งผลให้มีสติสัมปชัญญะและจิตใจที่สงบ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนอายุ 16 - 21 ปี ได้รับการตรวจวัดระดับออกซิเจน อัตรการเต้นของหัวใจ วัดอุณหภูมิของร่างกายบนฝ่ามือ ตอบแบบสำรวจสุขภาพ (SF-36) และตอบแบบสอบถามความยากง่าย (SDQ) ด้านสุขภาพร่างกายและอารมณ์ รวมทั้งพฤติกรรมก่อนและหลังทำสมาธิ ใช้เวลาในการทดลอง 12 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนสุขภาพและพฤติกรรมโดยรวมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพอารมณ์ และพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ดี

งานวิจัยล่าสุดของ Rathor, et al. (2023) ศึกษาผลกระทบของการใช้สหจะโยคะสมาธิต่อพัฒนาการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง พฤติกรรมตอบสนองต่อผู้อื่น และระดับความผ่อนคลายของนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 105 คน โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลก่อนและหลังการฝึกสหจะโยคะต่อเนื่อง 30 วัน แบ่งการฝึกโยคะออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ฝึกที่โรงเรียน 30 นาที และฝึกที่บ้าน หลังเลิกเรียน 10-15 นาที ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านพฤติกรรมตอบสนองต่อผู้อื่น

มีพัฒนาการด้านการเรียนดีขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น มีความอ่อนคลาคลายมากขึ้น และการสร้างความอุ่นใจที่บ้านหลังเลิกเรียนลดลงกว่าเดิม

การฝึกสมาธิมีหลายรูปแบบ แต่การใช้สหะโยคะจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทนักเรียนในโรงเรียน คณะผู้วิจัยจึงได้ทดลองฝึกสหะโยคะสมาธิกับกลุ่มทดลองที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านท่าช้าง (เขตการทางนครราชสีมาสงเคราะห์ 2) ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มดังกล่าว มีพัฒนาการอ่านและการเขียน อย่างมีนัยสำคัญ ทางกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษา สว่างวีระวงศ์ 1 จึงมีมติให้คณะผู้วิจัยนำสหะโยคะสมาธิ มาใช้กับกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 ในโรงเรียนจำนวน 9 แห่งในกลุ่ม และเก็บข้อมูล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 ก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 ก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเลขวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 ก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิ
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรม คุณลักษณะของเด็ก และผลของการกระทำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 ทุกคน จาก 9 โรงเรียนในสังกัดกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1 ได้แก่ โรงเรียนบ้านป่าช้า โรงเรียนบัวเทิง โรงเรียนบัวท่า โรงเรียนสุขสมบูรณ์ โรงเรียนบ้านแพง โรงเรียนห้วยนกเปล้า โรงเรียนคำโพธิ์ โรงเรียนบ้านยางวังกางสูง และโรงเรียนบ้านสว่าง รวม 314 คน จำแนกเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 97 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 114 คน

ทั้งนี้ ในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1 ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ขนาดเล็กถึงขนาดกลางทั้งหมด 11 โรงเรียน สำหรับโรงเรียนบ้านท่าช้าง (เขตการทางนครราชสีมาสงเคราะห์ 2) คณะผู้วิจัยใช้ในการทดลองขนาดเล็ก ดำเนินการก่อนการวิจัย เพื่อทดสอบความเป็นไปได้และความถูกต้องของการออกแบบการวิจัย และโรงเรียนบ้านยางวังกางสูง เข้าร่วมการฝึกสหะโยคะสมาธิด้วยเช่นกัน แต่โรงเรียนขอไม่เก็บข้อมูลการวิจัย งานวิจัยนี้ จึงเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 ทุกคนจากโรงเรียน 9 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังการฝึกสหจະโยคะสมาธิ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 นำมาจากแบบคัดกรองความสามารถในการอ่านและการเขียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 ซึ่งเป็นข้อสอบมาตรฐานของสถาบันภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ (2564ก) กระทรวงศึกษาธิการ (2564ข) และ กระทรวงศึกษาธิการ (2564ค) ทุกระดับชั้นประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก เพื่อตอบคำถามวิจัยด้าน 1) ความสามารถในการอ่าน วัดผลการอ่านออกเสียงคำ (20 คะแนน) และการอ่านรู้เรื่อง (10 คะแนน) รวมคะแนน 30 คะแนน และ 2) ความสามารถในการเขียน วัดผลการเขียนคำ (20 คะแนน) และ การเขียนเรื่อง (10 คะแนน) รวมคะแนน 30 คะแนน จัดสลับลำดับข้อและคำตอบให้แตกต่างกันระหว่างข้อสอบก่อนและหลังเรียน

2.2 แบบทดสอบการคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการฝึกสหจະโยคะสมาธิ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 นำมาจากข้อสอบมาตรฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 วิชาคณิตศาสตร์ เป็นข้อสอบมาตรฐานชั้นประถมศึกษาที่ผลิตโดยบริษัทอักษรเจริญทัศน์ อักษรเจริญทัศน์ (ม.ป.ป.1) อักษรเจริญทัศน์ (ม.ป.ป.2) และ อักษรเจริญทัศน์ (ม.ป.ป.3) ทุกระดับชั้นประกอบด้วยข้อสอบชุดละ 40 ข้อ จัดสลับลำดับข้อและคำตอบให้แตกต่างกันระหว่างข้อสอบก่อนและหลังเรียน

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมกรมีสมาธิ ก่อนฝึกและหลังการฝึกสหจະโยคะสมาธิ โดยประยุกต์ นิตยา ประพฤติกิจ (2556) แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) ลักษณะพฤติกรรม มี 8 เกณฑ์ย่อย ได้แก่

1. มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง 2) ตั้งใจฟังขณะครูหรือคนอื่นพูด 3) เข้าใจคำสั่งของครู 4) ปฏิบัติงานตามคำสั่งได้ถูกต้อง 5) สนใจในกิจกรรมที่ปฏิบัติ 6) มีช่วงความสนใจยาวนานกว่าเดิม 7) มีความอดทนอดกลั้น และ 8) มีความรอบคอบระมัดระวัง

2. คุณลักษณะของเด็ก มี 8 เกณฑ์ย่อย ได้แก่ 1) มีท่าทางสงบขณะฟังครูสั่ง 2) มีสีหน้าแจ่มใส มีสุขขณะปฏิบัติงาน 3) สนุกสนานกับกิจกรรมที่ลงมือทำ 4) สดชื่นเบิกบาน ภูมิใจกับผลงานตนเอง 5) พูดจาไพเราะอ่อนหวาน ไม่พูดหยาบคาย 6) ยึดหยุ่นเป็นธรรมชาติ ไม่เสแสร้ง 7) รู้จักการรอคอย ไม่แสดงท่าทางไม่พอใจ 8) ไม่วอกแวก มีความมั่นใจในตนเอง

3. ผลของการกระทำ มี 4 เกณฑ์ย่อย ได้แก่ 1) ผลงานที่ทำดี มีคุณภาพ 2) ถูกต้องตามคำสั่ง 3) ผลงานมีความละเอียดละออ เรียบร้อย และ 4) ผลงานครบถ้วนตามเวลาที่ครูกำหนด

คะแนนรวมเต็ม 100 คะแนน แบ่งการประเมินตามแบบ Likert มี 5 ระดับ คือ 5 เท่ากับมากที่สุด 4 เท่ากับมากกว่า 3 เท่ากับปานกลาง 2 เท่ากับน้อย และ 1 เท่ากับน้อยที่สุด มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.3.1 กำหนดข้อคำถามในแบบสังเกตพฤติกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของงานวิจัย นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ และแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้รับ จากนั้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบด้านความตรงของเนื้อหา นำผลมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.50 - 1.00

2.3.2 ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านท่าช้าง (เขตการทาง นครราชสีมาสงเคราะห์ 2) จำนวน 30 คน

2.3.3 นำผลที่ได้มาศึกษาว่า สามารถเก็บข้อมูลได้ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยหรือไม่ พบว่าเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมที่มีความเหมาะสม

3. เนื้อหาที่เรียนในเวลาที่กำหนดตามแผน เนื่องจากเป้าหมายย่อยที่ 4.6 ของ SDGs มุ่งสร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573 (United Nations, 2015) คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดเนื้อหารายวิชาให้สอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าว โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น

3.1 วิชาภาษาไทย มีเนื้อหาตามที่เรียนในประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 แบ่งตามระดับชั้นเรียน ได้แก่ การอ่านออกเสียงคำ ประโยค บทร้อยแก้ว การเขียน การเขียนตัวอักษร คำ ประโยค เขียนเรื่องราว

3.2 วิชาคณิตศาสตร์ มีเนื้อหาตามที่เรียนในประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 แบ่งตามระดับชั้นเรียน ได้แก่ การบวก ลบ คูณ หาร และการแก้โจทย์ปัญหา

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น คือ สหะโยคะสมาธิ

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทย การคำนวณวิชาคณิตศาสตร์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 ถึง 2 มีนาคม 2565 ทุกโรงเรียนปรับตารางเรียนให้สอดคล้องกับการทำวิจัย โดยจัดวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ไว้ต่อเนื่องกันในแต่ละวันที่ทำการทดลอง หากตารางเรียนต่อเนื่องดังกล่าวเป็นช่วงใด ผู้ฝึกสหะโยคะจะนำนักเรียนฝึกก่อนเริ่มเรียน

ก่อนการปฏิบัติสหะโยคะสมาธิ ครั้งที่ 1 นักเรียนทำแบบทดสอบการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทย และแบบทดสอบการคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ ใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อวิชา วันถัดไป ผู้ฝึกสหะโยคะสมาธิจะนำฝึก วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 10 นาที รวม 8 วัน โดยก่อนการฝึกสหะโยคะนักเรียนจะต้องล้างทำความสะอาดฝ่าเท้า และต่อด้วยการปรับพลังในร่างกายให้สมดุล (หยิน/หยาง) และพูดเพื่อบอกตัวเองตอนชำระล้างระบบกายละเอียด (ช่องพลังทั้งสาม/จักระทั้ง 7) จากนั้นครูผู้สอนประจำวิชาสอนตามปกติ 1 ชั่วโมงต่อวิชา พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมมารีสมาธิของนักเรียนทุกครั้ง จดบันทึก

ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการมีสมาธิของนักเรียน หลังจากครบ 8 ครั้ง ในสัปดาห์ถัดไปนักเรียนทำแบบทดสอบการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทย และแบบทดสอบการคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบหลังเรียน ใช้เวลาวิชาละ 1 ชั่วโมง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิจากทุกโรงเรียนมารวมกันเป็นคะแนนระดับชั้น แบ่งคะแนนสอบออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

6.1 คะแนนการอ่านวิชาภาษาไทยก่อนการฝึก 30 คะแนน และหลังการฝึก 30 คะแนน

6.2 คะแนนการเขียนวิชาภาษาไทยก่อนการฝึก 30 คะแนน และหลังการฝึก 30 คะแนน

6.3 คะแนนการคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ก่อนการฝึก 40 คะแนน และหลังการฝึก 40 คะแนน

จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกและเขียนวิชาภาษาไทย และการคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 รวมถึงนำข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการมีสมาธิจากทุกโรงเรียนมารวมกัน และวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลการฝึกสหะโยคะสมาธิเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทย และการคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาระดับ 1 แบ่งตามหัวข้อ เป็นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาระดับ 1 ก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิ จำนวน 9 โรงเรียน มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 97 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 113 คน โดยการฝึกสหะโยคะสมาธิ แยกเป็นระดับชั้น มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์การอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
การอ่าน	13.62	5.18	15.80	4.49	8.002**	.000

n = 97, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์การอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 97 คน โดยการทดสอบการอ่าน ก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 13.62 และหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 15.80 แสดงว่าคะแนนหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์การอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

รายการ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
การอ่าน	18.88	6.45	21.76	5.78	8.95**	.000

n = 104, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์การอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน โดยทดสอบการอ่าน ก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 18.88 และหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 21.76 แสดงว่าคะแนนหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลสัมฤทธิ์การอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
การอ่าน	19.42	7.23	22.67	6.38	11.401**	.000

n = 113, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์การอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 113 คน โดยการทดสอบการอ่าน ก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 19.42 และหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 22.67 แสดงว่าคะแนนหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุป หลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์การอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนเพิ่มขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1 ก่อนและหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิจำนวน 9 โรงเรียน มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 97 คน ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 113 คน โดยการฝึกสหจะโยคะสมาธิ แยกเป็นระดับชั้น มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ผลสัมฤทธิ์การเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
การเขียน	12.80	5.10	14.88	4.54	6.947**	.000

n = 97, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่าผลสัมฤทธิ์การเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน 97 คน โดยการทดสอบการเขียน ก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 12.80 และหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 14.88 แสดงว่าคะแนนหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 ผลสัมฤทธิ์การเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

รายการ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
การเขียน	18.81	8.13	21.99	7.90	10.65**	.000

n = 104, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์การเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน 104 คน โดยการทดสอบการเขียน ก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 18.81 และหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 21.99 แสดงว่าคะแนนหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 6 ผลสัมฤทธิ์การเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
การเขียน	19.99	9.47	24.32	8.60	12.807**	.000

n = 113, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 พบว่าผลสัมฤทธิ์การเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน 113 คน โดยการทดสอบการเขียน ก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 19.99 และหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 24.32 แสดงว่าคะแนนหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุป การฝึกสหจะโยคะสมาธิก่อนเริ่มเรียน ทำให้นักเรียนมีสมาธิ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์การเขียนวิชาภาษาไทยได้เพิ่มขึ้นไปด้วย

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1 ก่อนและหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิจำนวน 9 โรงเรียน แบ่งข้อมูลตามระดับชั้น ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 97 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 113 คน มีผลดังนี้

ตารางที่ 7 ผลสัมฤทธิ์การคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
คิดเลขเป็น	21.12	8.39	25.81	8.53	16.86**	.000

n = 97, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 ผลสัมฤทธิ์การคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียน 9 แห่ง จำนวน 97 คน โดยการทดสอบการคิดเลข ก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิ มีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 21.12 และหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ มีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 25.81 แสดงว่าคะแนนหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 8 ผลสัมฤทธิ์การคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

รายการ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
คิดเลขเป็น	20.30	7.15	25.16	7.42	15.46**	.000

n = 104, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 8 ผลสัมฤทธิ์การคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียน 9 แห่ง โดยการทดสอบการคิดเลข ก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิ มีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 20.30 และหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ มีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 25.16 แสดงว่าคะแนนหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 9 ผลสัมฤทธิ์การคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
คิดเลขเป็น	15.34	6.39	22.08	7.72	15.813**	.000

n = 113, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 พบว่าผลสัมฤทธิ์การคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน 113 คน โดยการทดสอบการคิดเลข ก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิพบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 15.34 และหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 22.08 แสดงว่าคะแนนหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุป จะเห็นได้ว่าการฝึกสหจะโยคะสมาธิ ทำให้นักเรียนมีสมาธิส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมกรมีสมาธิ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรม คุณลักษณะของเด็ก และผลของการกระทำ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 จากโรงเรียน 9 แห่งในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1 ก่อนและหลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ มีนักเรียนจำนวน 314 คน ทำให้เกิดผลวิจัย 3 ด้าน ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 พฤติกรรมกรรมกรมีสมาธิด้านลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3

พฤติกรรมกรรมกรมีสมาธิ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
ด้านลักษณะพฤติกรรม	83.14	3.29	94.48	1.02	5.28**	.000

n = 314, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 พฤติกรรมกรรมกรมีสมาธิด้านลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 314 คน ก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 83.14 และหลังการฝึกสหจะ

โยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 94.48 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 11 พฤติกรรมการมีสมาธิด้านคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3

พฤติกรรมการมีสมาธิ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
ด้านคุณลักษณะของเด็ก	85.20	5.22	95.96	1.02	1.38**	.000

n = 314, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 11 พฤติกรรมการมีสมาธิด้านคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 314 คน โดยการสังเกตพฤติกรรมการมีสมาธิ ก่อนการฝึกสหะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 85.20 และหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 95.96 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 12 พฤติกรรมการมีสมาธิด้านผลของการกระทำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3

พฤติกรรมการมีสมาธิ	คะแนนเฉลี่ย				t	p
	ก่อนฝึก		หลังฝึก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
ด้านผลของการกระทำ	85.80	2.12	91.79	1.35	12.582**	.000

n = 314, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 12 พฤติกรรมการมีสมาธิด้านคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 314 คน โดยการสังเกตพฤติกรรมการมีสมาธิ ก่อนการฝึกสหะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 85.80 และหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย \bar{x} เท่ากับ 91.79 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การพัฒนาความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1 จำนวน 314 คน คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบการอ่านก่อนและหลังการฝึกสหะโยคะสมาธิ ด้วยแบบทดสอบการอ่านออกเสียง การอ่านรู้เรื่องแล้วตอบคำถาม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านหลังการฝึกสูงกว่าก่อนการฝึกสหะโยคะสมาธิ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนันทา

มันตราชฎวาทิต (2545) ที่แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบของการอ่าน คือ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวนักเรียน และความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา หากนักเรียนมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ไม่หงุดหงิด ซึมเศร้า มีสมาธิส่งผลทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพดีขึ้น ดังนั้นผลการศึกษาลงการฝึกสหจะโยคะสมาธิส่งผลให้นักเรียนมีสมาธิ ตั้งใจ จดจ่อกับการเรียนดีขึ้น

2. การพัฒนาความสามารถในการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1 หลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ ที่คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบการเขียน ได้แก่ การเขียนคำ การเขียนเรื่องและตั้งชื่อเรื่องให้เหมาะสม พบว่าผลสัมฤทธิ์การเขียนหลังฝึกสูงกว่าก่อนการฝึกสหจะโยคะสมาธิ ซึ่งผลการวิจัยของ Rathor, et al. (2023) ที่ศึกษาการฝึกสหจะโยคะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนที่สูงขึ้นกว่าก่อนการฝึก สนับสนุนผลการวิจัยในครั้งนี้

3. การพัฒนาความสามารถในการคำนวณวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสว่างวีระวงศ์ 1 หลังการฝึกสหจะโยคะสมาธิ ที่ได้ทำการทดสอบการคิดเลขเป็นด้วยแบบทดสอบคณิตศาสตร์ ได้แก่ การบวก ลบ คูณ หาร และโจทย์ปัญหา พบว่า ผลสัมฤทธิ์การคิดเลขเป็น หลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึกสหจะโยคะสมาธิ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Adams et al. (1977) ที่พบว่า ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้ง 4 กลุ่มสูงขึ้นหลังจากฝึกสมาธิ และ จันทร สุทธิปัญญา (2538) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกสมาธิก่อนเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ฝึกสมาธิก่อนเรียน

4. ผลการประเมินพฤติกรรมกรรมมีสมาธิ ด้านลักษณะพฤติกรรม นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมมีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง ตั้งใจฟังครูหรือผู้อื่น สนใจทำกิจกรรม ปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง ช่วงการมีสมาธิยาวขึ้น อดทนอดกลั้น มีความรอบคอบในการทำงานที่ครูมอบหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hotkar (2017) ที่พบว่า การฝึกสหจะโยคะสมาธิช่วยลดความเครียดในการเรียนของนักเรียนได้ และแนวคิดของ สิริธนา บริบูรณ์ (2564) ที่กล่าวว่า ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนได้โดยใช้หลักสมาธิ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสม สมาธิทำให้มีสติทุกเวลา ทั้งในการคิด การพูด การกระทำ ซึ่งจะทำให้ยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้ความคิดและความจำของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ เด่น จิตตะวิกุล (2547) ที่เก็บข้อมูลพัฒนาการด้านสุขภาพจิต และพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้

5. ผลการประเมินคุณลักษณะของเด็กหลังฝึกสมาธิจะมีคุณลักษณะที่ก้าวหน้าขึ้น ได้แก่ รู้สึกสนุกกับการเรียน ภูมิใจกับผลงานตนเอง พุดจาไพเราะ รู้จักการรอคอย มั่นใจในตนเอง ผลงานดีมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Rathor, et al. (2020) และ Rathor, et al. (2023) ที่สรุปว่า การทำสหจะโยคะสมาธิส่งผลดีต่อสุขภาวะทางอารมณ์ สุขภาพ ความเชื่อมั่นในตนเอง และพฤติกรรมตอบสนองต่อผู้อื่น

6. ผลการประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิ ด้านผลของการกระทำของนักเรียน นักเรียนทำผลงานถูกต้อง ละเอียดละเอียด เรียบร้อย ครบถ้วนดีขึ้นกว่าก่อนนั่งสมาธิ ซึ่งพฤติกรรมที่กล่าวมา หลังฝึกสูงกว่าก่อนการฝึกสหะโยคะสมาธิ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับค่า “มากกว่า” สอดคล้องกับแนวคิดของ Rathor, et al. (2020) ที่พบว่า การทำสหะโยคะสมาธิส่งผลต่อสุขภาพทางอารมณ์ สุขภาพและพฤติกรรมของนักเรียนในวิทยาลัย

สรุป

การทดลองครั้งนี้ เป็นการฝึกสหะโยคะสมาธิ ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยคณะผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกสหะโยคะสมาธิก่อนเริ่มเรียนในแต่ละวัน จากนั้นให้นักเรียนเรียนวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ต่อกัน จำนวน 8 ครั้ง การฝึกสมาธิดังกล่าวใช้เวลา 10 นาทีต่อวัน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกสหะโยคะสมาธิมีผลดีและมีประโยชน์ต่อการเรียน เช่น ช่วยปรับปรุงผลการเรียนในรายวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ช่วยให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ช่วยปรับพฤติกรรม และช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครอบครัว ครู และเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. งานวิจัยนี้ เก็บข้อมูลจากนักเรียนทั้งหมดที่ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 งานวิจัยในอนาคตอาจนำสหะโยคะสมาธิ ไปใช้พัฒนานักเรียนในระดับอื่น เพื่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น

2. งานวิจัยนี้ เก็บข้อมูลจากนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษา สว่างวีระวงศ์ 1 ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลกว้าง ต้องควบคุมตัวแปร งานวิจัยในอนาคตอาจนำสหะโยคะสมาธิ ไปใช้พัฒนานักเรียนกลุ่มย่อย เพื่อสังเกตพัฒนาการอย่างใกล้ชิด

2. งานวิจัยนี้ เก็บข้อมูลจากนักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โดยไม่ได้แยกนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ออกจากนักเรียนปกติ งานวิจัยในอนาคตอาจนำสหะโยคะสมาธิ ไปพัฒนาเฉพาะนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือนักเรียนปกติ เพื่อที่จะได้ผลชัดเจนยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

สหะโยคะสมาธิ เป็นการฝึกจิตให้เกิดสมาธิ สามารถใช้เป็นกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และพัฒนาพฤติกรรมการเรียนให้กับนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีสมาธิสั้น และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ สามารถประยุกต์ใช้ได้หลายระดับชั้น หากครูผู้สอนได้รับการฝึกอบรมสหะโยคะสมาธิเป็นอย่างดีก่อนจะนำไปใช้กับนักเรียนปกติ จะสามารถพัฒนาช่วยสมาธิให้กับ

นักเรียนได้ ทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สมาธิ และสติปัญญาเพื่อเรียนรู้ในชั้นเรียนและสังคมได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564ก). *เครื่องมือคัดกรองความสามารถในการอ่านและการเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1: กรกฎาคม 2564*. สถาบันภาษาไทย สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564ข). *เครื่องมือคัดกรองความสามารถในการอ่านและการเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1: กรกฎาคม 2564*. สถาบันภาษาไทย สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564ค). *เครื่องมือคัดกรองความสามารถในการอ่านและการเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1: กรกฎาคม 2564*. สถาบันภาษาไทยสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จันทร์ สติปัญญา (2538). ผลของการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี จังหวัดนครราชสีมา, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เด่น จิตตะวิกุล. (2550). การฝึกสมาธิแบบสทจะโยคะที่มีผลต่อสุขภาพจิต พฤติกรรมด้านคุณธรรม และจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5-6 โรงเรียนบ้านหนองกลับ ตำบลหนองกลับ อำเภอสุวรรณคโลก จังหวัดสุโขทัย. *Naresuan University Journals*, 1(2), 39-54.
- นิตยา ประพตกิจ. (2556). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- พีรณัฐ พันธุ์ศักดิ์ (2564). *ปัจจัยทำนายความเสี่ยงโรคสมาธิสั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นตามการรับรู้ของผู้ปกครอง*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สิริธนา บริบูรณ์. (2564). สมาธิ: กับการแก้วิกฤตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน. *วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*, 1(2), 35-50.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. ไทยวัฒนาพานิช.
- อักษรเจริญทัศน์. (ม.ป.ป.1). *ข้อสอบมาตรฐานชั้นปี วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. https://www.krupatom.com/education_1127/
- อักษรเจริญทัศน์. (ม.ป.ป.2). *ข้อสอบมาตรฐานชั้นปี วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. https://www.krupatom.com/education_1223#google_vignette
- อักษรเจริญทัศน์. (ม.ป.ป.3). *ข้อสอบมาตรฐานชั้นปี วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. https://www.krupatom.com/education_1258#google_vignette

- Adams, S., Ellis, L. C., & Beeson, B. F. (1977). *Teaching Mathematics with Emphasis on the Diagnostic Approach*. Harper & Row.
- Hotkar, J. M. (2017). Significance of Sahaja Yoga Meditation in reducing Academic stress. *Yoga Mimamsa*, 49(1), 17-19.
- Rathor, N., Kulshreshtha, P., Mundra, G., Tiwari, R. K., Singh, S., Shah, P., & Sahajayogi, S. (2020). A study to evaluate the effect of Sahaja Yoga Meditation on general health, emotional wellness and behavior pattern on college students. *Scholars Journal of Applied Medical Sciences*, 8(3), 811-815.
- Rathor, N., Kulshreshtha, P., Gahukar, R., Tiwari, R. K., Yadav, A., Lalit, S., Khude, A., Momin, S. S., & Sahajayogi, S. (2023). Sahaja Yoga Meditation to Improve Learning Style, Self Esteem, Mutual Behavior, and Relaxation Level of Students. *Scholars Journal of Arts, Humanities and Social Sciences*, 11(4), 71-75.
- Sahaja Yoga Foundation of Thailand (2024). Sahaja Yoga – Meditation for a Balanced Life. <https://sahajayogathai.com/about-us/>
- United Nations (2015). *The UN Sustainable Development Goals*. <http://www.un.org/sustainabledevelopment/summit/>

การพัฒนาชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชาการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้นสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ*

The development of a skill set on drawing the background short story
cartoon creation For students in grade 7, Narinukul School

Under the Office of Ubon Ratchathani Secondary

Educational Service Area, Amnat Charoen

สตรีวรรณ รุปคม^{1*} พิมพ์สุดา สันปนวัฒน์² พีรญา ทองเฉลิม³

Satreewan Roopkom^{1*} Pimsuda Sanpanawat² Phiraya Thongchalem³

¹นักศึกษาด้านวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹Student, Department of Computer And Educational Technology Faculty of Education,
Ubon Ratchathani Rajabhat University.

²คุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนนารีนุกูล

²Teacher, Science and Technology Learning Subject, Narinukul School.

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³Lecturer, Department of Computer And Educational Technology, Faculty of Education,
Ubon Ratchathani Rajabhat University.

*Corresponding author email: Satreewan123@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชา การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2.) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการวาดฉากหลัง วิชาการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/8 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 40 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลังและแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการวาดฉากหลัง ผลการวิจัยพบว่า 1.)ชุดฝึกทักษะมีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 76.83/79.75 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 2.) คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของนักเรียน เท่ากับ 4.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.30 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ

* Received: 11 January 2024, Revised: 27 November 2025, Accepted: 1 December 2024

7.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.62 พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การวาดฉากหลัง การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น ชุดฝึกทักษะ

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop a skill training package on background drawing in the short comic creation course for Grade 7 students to meet the efficiency criterion of 75/75, and 2) compare students' learning achievement before and after using the background drawing skill training package. The sample consisted of 40 Grade 7/8 students in the second semester, selected through cluster random sampling. The research instruments included the skill training package on background drawing and a learning achievement test administered before and after the instruction. The findings revealed that: 1) the training package had an efficiency score of 76.83/79.75, which met the standard criterion of 75/75; and 2) the students' mean pre-test score was 4.90 (SD = 1.30), while the mean post-test score was 7.98 (SD = 1.62). The post-test score was significantly higher than the pre-test at the .05 significance level.

Keywords: background drawing, creation of short cartoons, skill set

บทนำ

นวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน (Disruptive Technology) ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชาชนทั่วโลก ที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันในหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การคมนาคมขนส่ง การใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารจัดการ รวมถึงการทำงานในภาคส่วนต่าง ๆ เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญในทุกแง่มุมของชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เยาวชนรุ่นใหม่จำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรอบด้าน เพื่อให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติในอนาคต

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาประการหนึ่งคือ เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และ เพื่อพัฒนานักไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะที่ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ และมีเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

(3Rs8Cs) ที่มุ่งเน้นด้านการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ประการหนึ่ง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) กำหนดสาระสำคัญด้านเทคโนโลยี ในการออกแบบและเทคโนโลยีเรียนรู้เกี่ยวกับ เทคโนโลยีเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ใช้ความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ , 2560)

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สามารถทำได้โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้กระทำตามที่เด็กพึงพอใจ ให้ออกาสเด็กได้มีการสำรวจ ตรวจสอบ ค้นคว้าและทดลองเพื่อการค้นพบหาคำตอบด้วยตนเอง ให้ความรู้ความคุ้นเคยกับสิ่งแปลกใหม่อยู่เป็นประจำ มีอิสระในการคิด ไม่ยึดติดอยู่กับความถูกต้องและความผิดพลาดและต้องมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิตการจัดการการเรียนรู้ตามแนวความคิดการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) เป็นวิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นผู้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ครูเป็นตัวอย่างและฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเห็น ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนและสร้างความความรู้ด้วยตนเอง (อนุชิต ศรีสุวรรณ และ จุมพล ราชวิจิตร, 2553)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จึงได้แนวคิดที่จะพัฒนาชุดฝึกทักษะเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยชุดฝึกทักษะที่ผู้วิจัยทำการพัฒนาขึ้น เป็นชุดฝึกทักษะที่เกี่ยวกับ เรื่อง การวาดฉากหลัง ที่ประกอบไปด้วย การใส่สีพื้นหลัง การวาดต้นไม้ รั้ว เมฆ พุ่มหญ้า และ เมือง/ตึก ชุดฝึกทักษะนี้จะช่วยทำให้การเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีความเข้าใจและใช้เครื่องมือในโปรแกรม Power Point ได้เหมาะสมและดียิ่งขึ้น นักเรียนสามารถนำเอาเทคนิคต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการวาดชิ้นงานอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชา การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะ การวาดฉากหลัง วิชา การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ชุดฝึกทักษะ

ตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้

ขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหา เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชา การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเนื้อหาได้เป็น 1.สร้างพื้นหลังฉาก 2.การสร้างต้นไม้ 3.การสร้างรั้ว 4.การสร้างเมฆ 5.การสร้างพุ่มหญ้า 6.การสร้างเมือง/ตึก

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 9 คาบเรียนโดยแบ่งเป็น คาบละ 50 นาที

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

การศึกษาค้างนี้ ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 540 คน

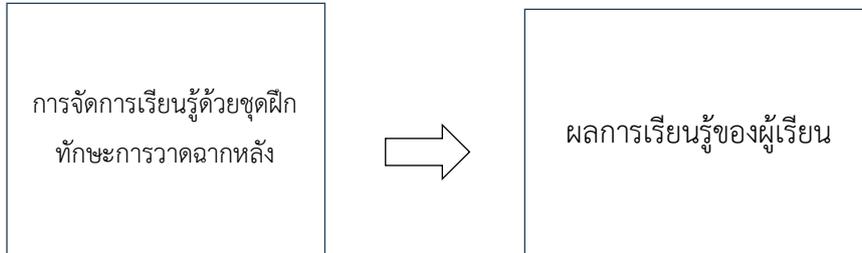
2. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้างนี้ ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

- 1.แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน
- 2.ชุดฝึกทักษะที่ 1 การทำพื้นหลัง
- 3.ชุดฝึกทักษะที่ 2 และ 3 การวาดต้นไม้
- 4.ชุดฝึกทักษะที่ 4 การวาดรั้ว
- 5.ชุดฝึกทักษะ ที่ 5 การวาดเมือง/ตึก
- 6.ชุดฝึกทักษะที่ 6การวาดเมฆ
- 7.ชุดฝึกทักษะที่ 7การวาดพุ่มไม้
- 8.ชุดฝึกทักษะที่ 8 การวาดฉากหลัง
- 9.ชุดฝึกทักษะที่ 9 วาดฉากหลังโรงเรียนของฉัน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

- 1.แบบทดสอบการวาดฉากหลังก่อน - หลังเรียน
- 2.แบบประเมินผลงาน/ชิ้นงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสาร งานวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาการคำนวณ การออกแบบและเทคโนโลยี และการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. ออกแบบพัฒนาชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชา การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 9 ชุดฝึก
3. การออกแบบแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
4. การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยวิเคราะห์ประเมินความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชา การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49
5. การตรวจสอบคุณภาพโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบทดสอบ พบว่า ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ดำเนินการตามแผนการพัฒนาทักษะการวาดฉากหลัง ดังนี้
- 1.) ทดสอบความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวาดฉากหลัง ก่อนเรียน

2.) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา ว 21211 การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น โดยใช้ชุดฝึกทักษะ การวาดฉากหลัง ตามขั้นตอน และ ชุดฝึกทักษะ โดยใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 17 มกราคม 2566 และวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566

3.) ทดสอบความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวาดฉากหลัง หลังเรียน

ผลการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชา การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลคะแนนการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง

ผลการทดสอบระหว่างเรียน			ผลการทดสอบหลังเรียน		
Score	Mean	E_1	Score	Mean	E_2
90	69.15	77.68	10	7.98	79.75

จากตารางที่ 1 ผลคะแนนการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชา การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีค่า E_1 เท่ากับ 77.68 และคะแนนผลการสอบหลังเรียน มีค่า E_2 เท่ากับ 79.75 สรุปผลคะแนนการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะเรื่อง การวาดฉากหลังเท่ากับ 77.68/79.75 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75

2) ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการวาดฉากหลัง วิชา การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ผลดังตารางที่ 2 ดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนสอบก่อน – หลังเรียน จาก ชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 8 จำนวน 40 คน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t - test
ก่อนเรียน	40	10	4.90	1.30	18.57*
หลังเรียน	40	10	7.98	1.62	

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของนักเรียน เท่ากับ 4.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.30 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 7.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.62 เมื่อ

เปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนหลังการใช้นวัตกรรมชุดฝึกทักษะพบว่า นักเรียนมีความรู้และความสามารถในการวาดฉากหลังหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชาการสร้างการ์ตูน เรื่องสั้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ อธิบายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.) ผลคะแนนการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดฉากหลัง วิชา การสร้างการ์ตูน เรื่องสั้น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.68 มีค่า E_1 เท่ากับ 77.68 และ คะแนนผลการสอบหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 7.98 และมีค่า E_2 เท่ากับ 79.75 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ 75/75 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น โดยใช้โปรแกรม Microsoft Power Point ซึ่งออกแบบเนื้อหาเพื่อพัฒนาทักษะจากง่ายไปยาก มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 1.) ชุดฝึกทักษะที่ 1 การทำพื้นหลัง 2.) ชุดฝึกทักษะที่ 2 และ 3 การวาดต้นไม้ 3.) ชุดฝึกทักษะที่ 4 การวาดรั้ว 4.) ชุดฝึกทักษะ ที่ 5 การวาดเมือง/ตึก 5.) ชุดฝึกทักษะที่ 6 การวาดเมฆ 6.) ชุดฝึกทักษะที่ 7 การวาดพุ่มไม้ 7.) ชุดฝึกทักษะที่ 8 การวาดฉากหลัง 8.) ชุดฝึกทักษะที่ 9 วาดฉากหลังโรงเรียนของฉัน ชุดฝึกทักษะที่นักเรียนได้ทำทั้งหมดล้วนเป็นความรู้พื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำไปสร้างฉากหลังในการ์ตูนเรื่องสั้นในเรื่องต่างๆ ของตนเองได้ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะสารสนเทศให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วริษา วรณวิจิตกุล และ อินทิรา พรหมพันธุ์ (2562) การส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ศิลปะของผู้เรียนไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากผู้เรียนขาดความชำนาญด้านทักษะการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ในการเรียนคอมพิวเตอร์ศิลปะ หากกิจกรรมการสอนคอมพิวเตอร์ศิลปะได้ออกแบบให้ผู้เรียนได้ฝึกความชำนาญด้านทักษะการใช้คอมพิวเตอร์จากพื้นฐานไปสู่ทักษะที่ซับซ้อนขึ้นไปตามลำดับความสามารถของผู้เรียนและออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความรู้และทักษะการสร้างสรรค์ศิลปะที่เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนบรรยายเนื้อหาวิชาและแสดงวิธีทำเป็นขั้นเป็นตอน ให้ผู้เรียนชมเป็นตัวอย่าง ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการฟังและการสังเกตสิ่งที่ผู้สอนลงมือปฏิบัติ โดยในการสาธิต ผู้สอนควรวิเคราะห์แบ่งขั้นตอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับ เจจวี ศรีจันไชย (2566) ลักษณะของชุดฝึกทักษะที่ดีควรเป็นแบบฝึกสั้น ๆ ฝึกหลาย ๆ ครั้ง มีหลายรูปแบบ การฝึกควรฝึกเฉพาะเรื่องเดียว และควรเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว คำชี้แจงสั้น ๆ ใช้เวลาเหมาะสม เป็นเรื่องที่ทำท่ายให้แสดงความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้ฝึกแล้วก็สามารถพัฒนาตนเองได้ดี

2.) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการวาดฉากหลัง วิชาการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเท่ากับ $4.90 - 7.98 = 3.08$ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการวาดฉากหลัง เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีมากยิ่งขึ้น นักเรียนสามารถฝึกฝนตนเองไปตามขั้นตอนในชุดฝึกทักษะทำให้นักเรียนมีทักษะการใช้โปรแกรมและมีความคิดสร้างสรรค์ที่ดียิ่งขึ้นทั้งนี้ นักเรียนยังสามารถฝึกฝนตนเองนอกห้องเรียนได้จากชุดฝึกทักษะการวาดฉากหลัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กฤษณ์พัสวี งามธนศักดิ์ (2565) เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่อง การระบายสีชอล์คน้ำมัน เพื่อส่งเสริมทักษะการไล่ น้ำหนักตามวงจรัสสี นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนทักษะการไล่น้ำหนักตามวงจรัสสีก่อนเรียนเท่ากับ 38.03 คะแนน หลังเรียนเท่ากับ 47.79 ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันโดยการใช้แบบฝึกทักษะแต่ละชุดจบแล้ว แบบฝึกทักษะนี้ช่วยให้นักเรียนมีความสุข สามารถเรียนรู้ เข้าใจ เกิดทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันได้อย่างถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน และทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับ พิชญดา ไชยดีและ จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า (2565) ได้รายงานผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการวาดภาพการ์ตูนคน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการวาดภาพการ์ตูนคนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 11.55, S.D. = 3.37 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 20.35, S.D. = 1.95 แสดงให้เห็นว่าหลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากเนื้อหาของแบบฝึกทักษะตรงกับความสนใจของนักเรียนที่ต้องการเรียนรู้เทคนิควิธีการวาดภาพการ์ตูนคน โดยนักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน สามารถฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการวาดฉากหลังรายวิชาการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการลงมือปฏิบัติจริงในชั้นเรียนทำให้นักเรียนเกิดทักษะการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และตัวนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น และยังช่วยพัฒนานักเรียนในด้านผลการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนในรายวิชาการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้นและสามารถทำให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.) การวิจัยพบว่า การนำชุดฝึกทักษะ มาใช้ในการพัฒนาทักษะการวาดฉากหลังของนักเรียน เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและนักเรียนเป็นอย่างมาก และผู้วิจัยพบว่าเมื่อสามารถที่จะพัฒนาทักษะการ วาดฉากหลังได้ จะทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการทางด้านวิชาการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น ได้ดีขึ้น เท่ากับ เป็นการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีพัฒนาการได้เต็มตามศักยภาพ เท่าทันโลกในยุค 4.0

2.) ในการนำชุดฝึกทักษะการสร้างฉากหลัง ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนนั้น ครู จะต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ดังนี้

2.1.) ครูจะต้องศึกษาวิเคราะห์บริบทผู้เรียน บริบทสภาพแวดล้อม และจัดสภาพแวดล้อมที่ หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอิสระ ผ่อนคลาย เกิดความสนุกสนานในการฝึกปฏิบัติ

2.2.) ครูจะต้องออกแบบชุดฝึกทักษะ ชุดย่อยให้มีความเหมาะสมกับระยะเวลาเพื่อให้ สามารถประเมินผลงานของผู้เรียนได้ทันเวลา และผู้เรียนทราบผลการประเมิน เพื่อใช้พัฒนาทักษะที่ สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1.) เนื้อหาในวิชาการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น ยังมีส่วนประกอบอีกมากมาย ทั้งการสร้างตัวละคร การสร้างเนื้อเรื่อง รูปแบบการวางตัวละคร ทดลองสร้างชุดฝึกทักษะในเนื้อหานี้ๆ เพื่อทำการวิจัย

2.) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3.) ผู้สอนควรศึกษา ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลชิ้นงานโดยวิเคราะห์กิจกรรม ผู้สอน ควรกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การประเมินผลที่แตกต่างกันไปในรายละเอียดปลีกย่อยแต่ละ กิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

กฤษฏีพัสวี่ ธามธนศักดิ์. (2565). การพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่อง การระบายสีชอล์คน้ำมัน เพื่อส่งเสริมทักษะ การไล่น้ำหนักตามวงจรสี นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *Journal of Modern Learning Development*, 7(9), 312-326.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์.(2565). *การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน*. <https://shorturl.asia/DqwiU>.

เจวีร์ ศรีจันไชย. (2566). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์โดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับ*

เทคนิค STAD ที่เสริมสร้างการคิดวิเคราะห์พฤติกรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พิชญดา ไชยดี และ จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า. (2565). การพัฒนาทักษะการวาดการ์ตูนคนโดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสายน้ำทิพย์. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(12), 160-176.

วริษา วรรณวิจิตกุล และ อินทิรา พรหมพันธุ์. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนโปรแกรมวาดภาพระบายสีเพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์ศิลปะด้วยคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *Humanities, Social Sciences, and Arts*, 12(5), 847-864.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อนุชิต ศรีสุวรรณ และ จุมพล ราชวิจิตร. (2553). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศิลปะเรื่อง การวาดภาพระบายสีโดยใช้แบบฝึกทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนตาลวิทยา อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 4(3), 123-129.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย
โดยใช้แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทยตามการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา*

The Comparison of Thai Language Learning Achievement in Thai Language
on Parts of Speech by Using Thai Language on Parts of Speech Exercises
Based on CIPPA Model Learning Management of Mathayom 1 Students
at Dhammamethisueksa School

พุทธิพล เก่งไฉไล^{1*} อรรถพงษ์ ผิวเหลือง² สุนทร อนันต์บุญเขต³

Phutthiphon Kengchailai^{1*} Atthaphong Phiwhleung² Soontorn Anaboonkhet³

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

¹Faculty of Education Mahamakut Buddhist University Lanna Campus

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

²Faculty of Education Mahamakut Buddhist University Lanna Campus

³โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา / Dhammamethisueksa School

*Corresponding author e-mail: phu.combig@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา และ 3) ศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ซึ่งจัดให้หน่วยสุ่มเป็นห้องเรียน การวิจัยเป็นรูปแบบกึ่งทดลอง ซึ่งใช้กลุ่มทดลองกลุ่มเดียวในการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบฝึกทักษะ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 และการทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา มีประสิทธิภาพ 82.31/83.08 ซึ่งสูงกว่า

* Received: 5 September 2024, Revised: 8 December 2024, Accepted: 10 December 2024

เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 75/75 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ชนิดของคำในภาษาไทย; การจัดการเรียนรู้; รูปแบบซิปปา

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop and evaluate the effectiveness of a Thai parts of speech skill practice book for Grade 7 students at Thammamethee Suksa School based on the 75/75 standard, 2) compare the students' learning achievement on parts of speech in Thai before and after instruction using the CIPPA instructional model, and 3) study the students' opinions toward the CIPPA instructional model. The sample consisted of Grade 7 students at Thammamethee Suksa School, selected using cluster sampling, with the classroom as the sampling unit. The research employed a quasi-experimental design with a one-group pretest-posttest model. The research instruments included: 1) lesson plans, 2) the skill practice book, 3) a learning achievement test, and 4) a student opinion questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, effectiveness index (E1/E2), and dependent samples t-test. The results showed that: 1) the skill practice book on parts of speech in Thai had an effectiveness score of 82.31/83.08, which was higher than the standard criterion of 75/75, 2) the post-instruction learning achievement of students was significantly higher than the pre-instruction score at the .05 level, and 3) students' opinions toward the CIPPA instructional model were at a high level.

Keywords: Learning achievement; Thai language on parts of speech, learning management; CIPPA model

บทนำ

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3R8C) ถือเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาความรู้ โดยประกอบด้วยทักษะด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถในการอ่านและเขียนเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ว่าการศึกษาคือกระบวนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลและสังคมผ่านการเรียนรู้ การฝึกฝน การอบรม และการสืบทอดวัฒนธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องเกิดจากการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สังคม โดยเฉพาะในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่เน้นว่าการจัดการศึกษาควรยึดถือหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ตามธรรมชาติของแต่ละคน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กล่าวถึงคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไว้ว่า ผู้เรียนสามารถสะกดคำ เข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค อีกทั้งในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทยเกี่ยวกับตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ระบุว่าคุณเรียนสามารถสร้างคำในภาษาไทย วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคได้อย่างถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ชนิดของคำในภาษาไทย หมายถึง คำประเภทหนึ่งที่ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย เสียงและความหมาย เสียงอาจเป็นเสียงที่ใช้พูดหรือเป็นเสียงที่แสดงผ่านตัวหนังสือ คำในภาษาไทยแบ่งออกเป็น 7 ชนิด ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน (วิเชียร เกษประทุม, 2558) การจัดแบ่งคำตามชนิดนี้มีจุดประสงค์เพื่อระบุหน้าที่ของคำในประโยค ซึ่งทำให้ชนิดของคำแตกต่างกันไปตามบทบาทในประโยค โดยจากการศึกษางานวิจัยก่อนหน้า พบว่า งานวิจัยส่วนมากได้ทำการศึกษาในเรื่องชนิดของคำในภาษาไทย เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการเข้าใจชนิดของคำในภาษาไทย หลายคนสับสนและไม่สามารถจำแนกชนิดของคำได้ ดังเช่น งานวิจัยของวรภรณ์ ทรายทอง และสิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (2565) รัชนิกร สุดใจ และสง่า วงศ์ไชย (2564) และศิริณภา ไกรศิริ (2561) พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในด้านหลักภาษาต่ำกว่าด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องชนิดของคำในภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา คือ แนวทางการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในรูปแบบนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนโดยแท้จริง โดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่มซึ่งช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกัน ทิศนา แคมมณี (2556; 2560) ได้กล่าวถึง CIPPA Model ว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างลึกซึ้ง โดยกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทบทวนความรู้เดิม 2) การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ 3) การทำความเข้าใจข้อมูลหรือความรู้ใหม่ 4) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่ม 5) การสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) การปฏิบัติหรือแสดงผลงาน และ 7) การประยุกต์ใช้ความรู้ นอกจากนี้ งานวิจัยของพิชญ อยู่พ่วง และภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์ (2565) พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ งานวิจัยของนันทน์ภัส ดวงคำ และสรรัชชัย ชูชีพ (2567) พบว่า ผลความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานวิจัยของประวิทย์ ธงชัย (2566) ธรรมกิริติ บวบมี (2565) และมานิตย์ ลังก้า (2564) ต่างสรุปว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในรูปแบบนี้อยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทยตามการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา การจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้จะนำนวัตกรรมการสอนมาใช้เป็นพื้นฐาน เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การ วิจัยนี้

มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้ภาษาไทยในเรื่องชนิดของคำ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน และยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยใช้วิธีการกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวและการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-group Pretest-Posttest Design) ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 จากโรงเรียนธรรมเมธีศึกษา ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 รวมจำนวน 45 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนเดียวกันในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้อง รวม 13 คน ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนชายจำนวน 13 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 0 คน โดยกลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม ซึ่งจัดให้หน่วยสุ่มเป็นห้องเรียน เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและได้รับอนุญาตให้ทำการวิจัยได้
 - 1.2 ด้านเนื้อหาที่ใช้ คือ สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ตัวชี้วัด ม.1/3 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค หัวข้อเรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย
 - 1.3 ด้านระยะเวลา ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - กันยายน พ.ศ. 2567 จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน และ 1 ชั่วโมงต่อวัน ทั้งนี้ไม่รวมระยะเวลาทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน
 - 1.4 ด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบฝึกทักษะ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็น

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้

3.1.1 ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อตรวจสอบมาตรฐานและตัวชี้วัดของการเรียนชนิดของคำในภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จะทดลองกับนักเรียน

3.1.2 วิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1.3 ศึกษากำหนดการสอนที่จัดทำในหน่วยการเรียนรู้ วางแผนภารกิจกรรมในแต่ละแผนตามกำหนดการสอน

3.1.4 กำหนดองค์ประกอบที่เป็นส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ส่วนหัวแผน ประกอบด้วย ชื่อหน่วย ชื่อแผนฯ รวมทั้งมาตรฐานและตัวชี้วัด 2) จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ 3) ความคิดรวบยอด 4) สาระการเรียนรู้ 5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 7) ชิ้นงาน/ภาระงาน 8) กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา 9) สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ 11) สะท้อนผลหลังจากการจัดการเรียนรู้ และ 12) บันทึกหลังการสอน

3.1.5 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาความสามารถในการเรียนชนิดของคำในภาษาไทย

3.1.6 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทยตามการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา

3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยผลการหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือ จะต้องได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีประสิทธิภาพ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ชุดนี้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 3.70 จึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

3.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความถูกต้องและสมบูรณ์ขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพก่อนที่จะนำไปสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

ผลการสร้างเครื่องมือ ทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนการสอนตามนวัตกรรมและแสดงให้เห็นขั้นตอนของการใช้นวัตกรรมตามที่กำหนด จำนวน 3 แผน แผนการจัดการเรียนรู้แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 6 ชั่วโมง ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง คำนามและคำสรรพนาม 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง คำกริยาและคำวิเศษณ์ และ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง คำบุพบท คำสันธานและคำอุทาน

3.2 แบบฝึกทักษะ

3.2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน เรื่อง แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย จำนวน 6 ชุด ประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะเรื่องคำนาม 2) แบบฝึกทักษะเรื่องคำสรรพนาม 3) แบบฝึกทักษะเรื่องคำกริยา 4) แบบฝึกทักษะเรื่องคำวิเศษณ์ 5) แบบฝึกทักษะเรื่องคำบุพบท และ 6) แบบฝึกทักษะเรื่องคำสันธานและคำอุทาน

3.2.2 นำแบบฝึกทักษะที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพ โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งรายการประเมินประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะประกอบด้วย ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านรูปแบบ ด้านการใช้ภาษา และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยผลการหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือ จะต้องได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีประสิทธิภาพ ซึ่งแบบฝึกทักษะชุดนี้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 4.77 จึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เทคนิคการเขียนข้อสอบแบบหลายตัวเลือก และวิธีการสร้างแบบทดสอบหลายตัวเลือก

3.3.2 วิเคราะห์ตัวชี้วัด วัตถุประสงค์การเรียนรู้ และสาระสำคัญ

3.3.3 จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบตามแนวคิดด้านพุทธิพิสัยของบลูม

3.3.4 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เป็นแบบชนิดปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ให้ครอบคลุมตารางวิเคราะห์ข้อสอบ โดยข้อสอบที่สร้างขึ้นมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

3.3.5 นำแบบทดสอบที่สร้างแล้วนั้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์การใช้ภาษา และความเหมาะสมของคำถาม รวมถึงตัวเลือกของแบบทดสอบ นำไปวิเคราะห์หาข้อบกพร่องแล้วปรับปรุงให้เหมาะสม โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาข้อสอบแต่ละข้อ ดังนี้

คะแนน + 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

คะแนน 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

คะแนน - 1 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

3.3.6 นำผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป

3.3.7 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้เรียนในเนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างมาแล้ว

3.3.8 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติรายข้อเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ โดยพิจารณาจากค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 - 1.00 เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ

3.3.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเรียนชนิดของคำในภาษาไทยไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.72 สามารถนำไปใช้ได้

3.3.10 จากนั้นนำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเรียนชนิดของคำในภาษาไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถที่มีคุณภาพตามเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 แบบสอบถามความคิดเห็น

3.4.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีการศึกษาความคิดเห็น

3.4.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น เรื่อง การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพ โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผลการหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือ จะต้องได้ค่าเฉลี่ย 4.00 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีประสิทธิภาพ ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 5.00 จึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

4.1 ปฐมนิเทศนักเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ การเตรียมตัว และการเข้าร่วมกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างถูกต้องเหมาะสม

4.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของนวัตกรรม ซึ่งสรุปกิจกรรมสำคัญของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้ 7 ขั้นตอน ตามกระบวนการเรียนรู้รูปแบบซิปปา

4.3 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากคะแนนใบงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ชนิดของคำในภาษาไทย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลของคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพกระบวนการ (E1) และค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเก็บคะแนนผลงานการเรียนรู้ชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เพื่อนำมา

วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Samples

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปาของนักเรียน และนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยสำหรับการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 และการทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 แสดงข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทดสอบระหว่างเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทยตามการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คนที่เรียน	ก่อนเรียน (30)	คะแนนแบบฝึกทักษะระหว่างเรียน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)						รวม (60)	หลังเรียน (30)
		ชุดที่ 1 (10)	ชุดที่ 2 (10)	ชุดที่ 3 (10)	ชุดที่ 4 (10)	ชุดที่ 5 (10)	ชุดที่ 6 (10)		
1	12	6	10	5	10	6	10	47	25
2	13	7	9	7	9	10	10	52	28
3	8	5	8	7	8	5	8	41	24
4	14	7	9	10	10	8	10	54	29
5	13	7	9	9	9	9	8	51	27
6	13	8	8	9	9	8	8	50	28
7	20	5	9	7	7	9	9	46	19

คนที่เรียน (30)	ก่อนเรียน (30)	คะแนนแบบฝึกทักษะระหว่างเรียน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)						รวม (60)	หลังเรียน (30)
		ชุดที่ 1 (10)	ชุดที่ 2 (10)	ชุดที่ 3 (10)	ชุดที่ 4 (10)	ชุดที่ 5 (10)	ชุดที่ 6 (10)		
		8	13	9	9	9	10		
9	9	8	6	8	9	9	8	48	23
10	7	7	8	7	5	8	8	43	28
11	8	6	10	8	9	9	9	51	9
12	14	8	10	7	10	10	10	55	28
13	17	8	8	8	8	10	6	48	29
Σx	161	91	113	101	113	111	113	642	324
\bar{x}	12.38	7.00	8.69	7.77	8.69	8.54	8.69	49.38	24.92
S.D.	3.71	1.22	1.22	1.30	1.44	1.56	1.18	4.48	5.57
ร้อยละ	41.28	E1 = 82.31						E2 = 83.08	
ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ (E1/E2) เท่ากับ 82.31/83.08									

จากตารางที่ 1 พบว่า แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา มีประสิทธิภาพ 82.31/83.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 75/75

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา แสดงข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	ร้อยละ	ΣD	ΣD^2	t-test
ก่อนเรียน	13	30	12.38	3.71	41.28	163	2471	14.89*
หลังเรียน	13	30	24.92	5.57	83.08			

* ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา

ด้าน ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน	4.36	0.67	มาก	4
2	ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้	4.49	0.06	มาก	3
3	ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.95	0.18	ปานกลาง	5
4	ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน	4.51	0.51	มาก	2
5	ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.62	0.63	มากที่สุด	1
รวม		4.39	0.41	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.51) ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.06) ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.67) และด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.18) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 พบว่า แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา มีประสิทธิภาพ 82.31/83.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้มีส่วนร่วม เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยแต่ละขั้นตอนมีความต่อเนื่องและเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม โดยใช้คำถามกระตุ้นการคิด เช่น “นักเรียนจำชนิดของคำในภาษาไทยที่เคยเรียนรู้ได้หรือไม่” มีกิจกรรมระดมสมองเป็นกลุ่มเพื่อรื้อฟื้นความรู้เดิม ใช้สื่อภาพหรือเกม เช่น การจับคู่คำกับประเภท ในขั้นตอนนี้ นักเรียนระลึกถึงความรู้เดิมเกี่ยวกับชนิดของคำในภาษาไทย อีกทั้งช่วยเตรียมความพร้อมทางจิตใจและกระตุ้นความสนใจ ขั้นตอนที่ 2 การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ โดยแนะนำชนิดของคำในภาษาไทย เช่น คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ พร้อมตัวอย่าง จัดให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมในห้องสมุดหรือผ่านอินเทอร์เน็ต แจกใบความรู้หรือใบงานพร้อมคำถามนำเพื่อช่วยแสวงหาข้อมูล ในขั้นตอนนี้ นักเรียนเข้าใจชนิดของคำในภาษาไทยและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ช่วยเสริมสร้างทักษะการค้นคว้าข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 การทำความเข้าใจข้อมูลหรือความรู้ใหม่ โดยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด เช่น การจัดกลุ่มคำ หรือเติมคำในประโยค นำความรู้ใหม่มาประยุกต์กับโจทย์หรือสถานการณ์สมมติ เช่น การแต่งประโยคที่ใช้ชนิดของคำต่าง ๆ ในขั้นตอนนี้ นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้อย่างเข้าใจ และเกิดการประมวลผลข้อมูลอย่างมีเหตุผล ขั้นตอนที่ 4 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่ม โดยจัดนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ให้แลกเปลี่ยนคำตอบหรือความคิดเห็นจากแบบฝึกหัด ใช้กิจกรรม เช่น การจับคู่คำถาม-คำตอบระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ในขั้นตอนนี้ นักเรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม สามารถเข้าใจความคิดที่หลากหลายจากเพื่อนร่วมกลุ่ม ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ โดยให้แต่ละกลุ่มเขียนสรุปความรู้ใหม่ เช่น แผนผังความคิดหรือทำแผ่นโปสเตอร์ ครูสังเคราะห์เนื้อหาเพิ่มเติมและย้ำประเด็นสำคัญ ในขั้นตอนนี้ นักเรียนเข้าใจภาพรวมของเนื้อหาที่เรียน และมีแนวทางสำหรับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ขั้นตอนที่ 6 การปฏิบัติหรือแสดงผลงาน โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนผังความคิดหรือคำตอบต่อชั้นเรียน ใช้กิจกรรมสาธิต เช่น แต่งประโยคหรือบทสนทนาโดยใช้ชนิดของคำที่เรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ นักเรียนกล้าแสดงออกและพัฒนาทักษะการนำเสนอ เน้นการตรวจสอบความถูกต้องขององค์ความรู้ และขั้นตอนที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ โดยให้โจทย์สถานการณ์จริง เช่น เขียนเรียงความโดยใช้ชนิดของคำครบทุกประเภท จัดกิจกรรมแข่งขัน เช่น การสร้างประโยคให้ตรงกับชนิดของคำที่กำหนด ในขั้นตอนนี้ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริง เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Chibani (2017) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยนักเรียนมีความรู้พื้นฐานเดิม และสามารถต่อยอดไปสู่ความรู้ใหม่ได้ สามารถรับรู้ได้จากแนวคิด คำศัพท์ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เก็บไว้ในหน่วยความจำ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา ฯลฯ จนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ นอกจากนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทน์ภัส ดวงคำ และสรรัชย์ ชูชีพ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ ผลการศึกษา พบว่า ผลทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ มีประสิทธิภาพ 80.50/80.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 75/75 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาพรณ์ พิลาธรรมย์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการสะกดคำและการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษเรื่อง อ่านออก เขียนได้ และสื่อสารเป็น โดยใช้รูปแบบการสอนตามโมเดลชิปปา (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการสะกดคำและการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ เรื่อง อ่านออก เขียนได้ และสื่อสารเป็น โดยใช้รูปแบบการสอนตามโมเดลชิปปา (CIPPA Model) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการศึกษา พบว่า หนังสือการพัฒนาทักษะการสะกดคำและการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ เรื่อง อ่านออก เขียนได้ และสื่อสารเป็น โดยใช้รูปแบบการสอนตามโมเดลชิปปา (CIPPA Model) มีประสิทธิภาพ 82.66/82.95 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากผู้วิจัยได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปามาประยุกต์ใช้กับสื่อนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านชนิดของคำในภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนนท์นภัส ดวงคำ และสรรัชช ชูชีพ (2567) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบชิปปาโมเดล (CIPPA Model) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบชิปปาโมเดล (CIPPA Model) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาพรณ์ พิลาธรรมย์ (2565) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสือการพัฒนาทักษะการสะกดคำและการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ เรื่อง อ่านออก เขียนได้ และสื่อสารเป็น โดยใช้รูปแบบการสอนตามโมเดลชิปปา ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือการพัฒนาทักษะการสะกดคำและการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ เรื่อง อ่านออก เขียนได้ และสื่อสารเป็น โดยใช้รูปแบบการสอนตามโมเดลชิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาที่มีขั้นตอนเป็นระบบมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิษณุ อยู่พ่วง และภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและแปลความหมายแผนที่ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปทุมพิทยาคม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปทุมพิทยาคม ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษาควรจัดทำนโยบายด้านครูผู้สอนต้องมีการ ประยุกต์ใช้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยนี้ นำไปปรับปรุงวิธีการสอน เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการเรียนรู้ชนิดของคำในภาษาไทยของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

1.2 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษาควรจัดทำนโยบายให้ครูผู้สอนนำกระบวนการและนวัตกรรม ที่เป็นต้นแบบนี้ไปพัฒนาต่อ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยั่งยืน

1.3 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ส่งผลให้เกิดความสนใจในการเรียนของนักเรียนมากขึ้น ดังนั้น โรงเรียนธรรมเมธีศึกษาควรจัดทำนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการใช้เครื่องมือนี้ ในกระบวนการสอนเพื่อรักษาความสนใจดังกล่าว

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 ครูสามารถนำสื่อ/นวัตกรรมที่เป็นแบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทยตามการจัดการ เรียนรู้รูปแบบซิปปาจากการวิจัยนี้ไปปรับใช้ เพื่อพัฒนาทักษะด้านชนิดของคำในภาษาไทยให้แก่ นักเรียน และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนสูงขึ้น

2.2 โรงเรียนและครูสามารถใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ในการพัฒนา ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.3 ครูสามารถนำกระบวนการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้อื่นๆ เพิ่มเติมในการวิจัยครั้งต่อไป

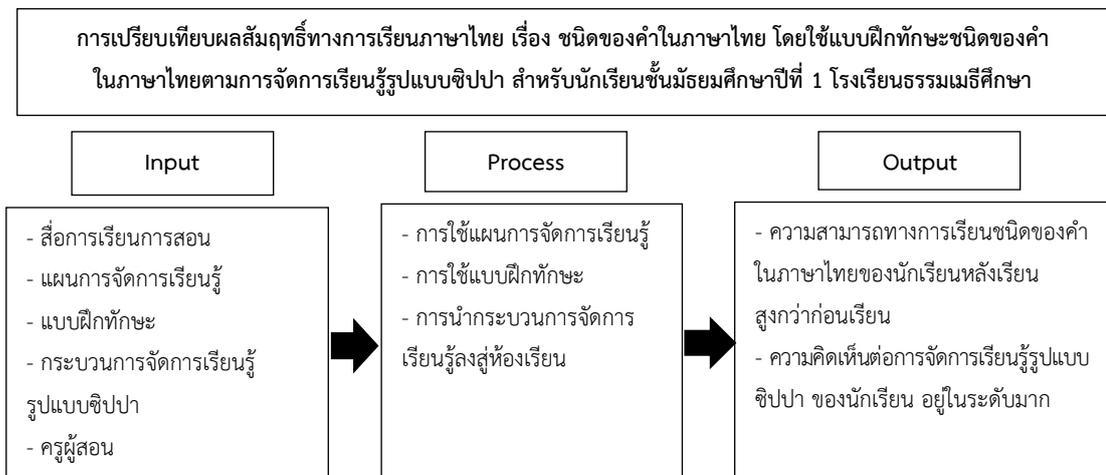
3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยโดยนำการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ไปทดลองใช้กับสาระการเรียนรู้ในภาษาอื่น ๆ เช่น ชนิดของคำในภาษาจีน ชนิดของคำในภาษาอังกฤษ เป็นต้น

3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทยตามการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งอื่น

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทยตามการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา การวิจัยครั้งนี้สามารถสร้างองค์ความรู้โดยได้แนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนิดของคำในภาษาไทย และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยให้สูงขึ้นตามศักยภาพของนักเรียน ดังรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. ชุมชนุสทกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทีศนา แคมณี. (2556). *รูปแบบการเรียนการสอน ทางเลือกที่หลากหลาย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา แคมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 19). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมกิริติ บวบมี. (2565). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำใน ภาษาไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบการสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) ร่วมกับเทคนิค เกมมิฟิเคชัน (Gamification) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. การค้นคว้าอิสระการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นันทน์ภัส ดวงคำ และสรชัย ชูชีพ. (2567). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบชิปปาโมเดล (CIPPA Model) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์. วารสารสันตยาภรณ์ วัฒนทองนกกต, 2(6), 26-37.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ประวิทย์ ธงชัย. (2566). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ : รายวิชา VLE310 โดยใช้วิธีการ สอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ใน พระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 7(6), 201-214.*
- พิชญ์ อยู่พ่วง และภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2565). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การอ่าน และแปลความหมายแผนที่ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปทุมพิทยาคม, วารสารครุทรรศน์, 2(3), 65-80.*
- มานิตย์ ลังก้า. (2564). *การจัดการเรียนรู้ด้วยชิปปาโมเดล ในรายวิชางานบริการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาไฟฟ้ากำลังวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.*
- รัชนิกร สุดใจ และสง่า วงศ์ไชย. (2564). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบจิ๊กซอว์. วารสารศิลปะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 1(6), 16-26.*
- วราภรณ์ ทรายทอง และสิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. (2565). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนตะกั่วป่า “เสนาอนุกุล” ที่สอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะกับการสอนแบบปกติ. วารสารร้อยแก่นสารมหาวิทยาลัย รามคำแหง, 7(5), 237-247.*
- วิเชียร เกษประทุม. (2558). *หลักภาษาไทย*. เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.

- ศิริณา ไกรศิริ. (2561). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สุภาพรณ พิลาธรรมย์. (2565). การพัฒนาทักษะการสะกดคำและการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษเรื่อง อ่านออก เขียนได้ และสื่อสารเป็น โดยใช้รูปแบบการสอนตามโมเดลชิปปา (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(4), 587-606.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. พรักหวานกราฟฟิค.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5). โอเดียนสโตร์.
- Chibani, H. (2017). *Towards a conceptual framework for effective Mathematics teaching in Lebanon: A multiple case-study*. Doctoral Dissertation, Saint Joseph University.

การพัฒนาชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี
ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*

Development of a Set of Exercises for the Development of Memory of Thai
Historical Events in the Thonburi Period That Affects the Academic
Achievement of the 5th Grade Students

ชัยวัฒน์ ปะสุนะ^{1*} คันทณี คุณชยางกูร²

Chaiwat Pasuna¹ Suntanee Koonchayanggoon²

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

¹Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University,

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

²Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author e-mail: chaiwatpasuna@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรีให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาศึกษาปีที่ 5/1 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 23 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องอาณาจักรธนบุรี เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพชุดแบบฝึกหัด และการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนสอบก่อนและหลังเรียน ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.72/91.74 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่องอาณาจักรธนบุรี จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดแบบฝึกหัดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้คะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน เรื่องอาณาจักรธนบุรี วิชาประวัติศาสตร์ (ส 15102) มีค่าเท่ากับ 4.09 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.64 คิดเป็นร้อยละ

* Received: 5 September 2024, Revised: 6 December 2024, Accepted: 10 December 2024

40.87 และคะแนนเฉลี่ยการทดสอบหลัง มีค่าเท่ากับ 9.17 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 คิดเป็นร้อยละ 91.74 และมีค่าร้อยละความก้าวหน้าของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.87 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจำ; ความคงทนในการเรียนรู้; ชุดแบบฝึกหัด; ประวัติศาสตร์ไทย; ธนบุรี

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop a set of exercises to enhance memory of historical events during the Thonburi period in Thai history with an effectiveness standard of 80/80, and 2) compare students' learning achievement before and after using the exercise set. The sample consisted of 23 Grade 5/1 students enrolled in the second semester of the 2023 academic year at Kowitthamrong Chiang Mai School, selected by purposive sampling. The research instruments included: 1) an exercise set designed to improve memory of historical events during the Thonburi period for Grade 5 students, and 2) a learning achievement test on the topic of the Thonburi Kingdom, in a multiple-choice format with four options and 10 items. The data were analyzed using mean, standard deviation, the effectiveness index of the exercise set, and a comparison of pretest and posttest scores. The findings showed that: 1) the exercise set had an effectiveness score of 80.72/91.74, which exceeded the established criterion of 80/80, and 2) students' post-learning achievement scores on the Thonburi Kingdom topic were significantly higher than their pre-learning scores at the .05 level. Specifically, the average pretest score was 4.09 (SD = 1.64), or 40.87%, while the average posttest score was 9.17 (SD = 1.09), or 91.74%, yielding a gain score percentage of 50.87%. These results suggest that using the exercise set significantly enhanced students' memory and understanding of historical events during the Thonburi period.

Keywords: Recognition; Learning Retention; Exercise; Thai History; Thonburi

บทนำ

การจำเป็นพื้นฐานสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งมาจากการที่ร่างกายเริ่มรับรู้สัมผัส มองเห็น นึกคิด จนกระทั่งสมองสามารถเก็บสิ่งที่ได้เรียนรู้เหล่านั้นจึงเป็นกระบวนการแรก คือ การจำได้เกิดขึ้นและนำไปสู่ขั้นการพัฒนาลำดับถัดไปจากการเรียกใช้ความทรงจำเหล่านั้น (พจ ธรรมพิร , 2565) โดยเฉพาะด้านการศึกษา การจำเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเองทางสติปัญญา พร้อมทั้งจะเรียนรู้และเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดพฤติกรรมทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของเบญจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom) กล่าวถึงการเรียนรู้ทางสติปัญญาขั้นพื้นฐานแรกสุด คือ ขั้นความรู้ความจำ (Knowledge) เป็นการเก็บรักษามวลประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้รับรู้ไว้ และสามารถระลึกถึงมวลประสบการณ์เหล่านั้นกลับมาใช้ได้ในลักษณะของความทรงจำ (Bloom, อ้างถึงใน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2566) ฉะนั้น การจำจึงมี

ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาดังที่กฤษมันต์ วัฒนามรงค์ แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการจำกัดการเรียนไว้ว่า การสอนให้จำเป็นอีกแนวทางที่ยังมีความจำเป็นต่อบางเนื้อหาวิชาที่นักเรียนต้องท่องจำเพื่อนำไปทดสอบ และนำไปต่อยอดเพื่อเชื่อมโยงความรู้ใหม่ การท่องจำช่วยฝึกสมองให้เกิดการระลึกนำความรู้มาใช้ได้รวดเร็วและทันท่วงที อีกทั้งการที่ครูสอนนักเรียนไม่ให้จดจำเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเรื่องการให้ความสำคัญกับการจดใหม่ (กฤษมันต์ วัฒนามรงค์, 2553) เนื่องจากการจำยังคงจำเป็นในระบบการศึกษาทั้งต่อนักเรียนและครู ซึ่งไม่สามารถข้ามผ่านการเข้าถึงความรู้ได้โดยการขาดความรู้ความจำ

ปัญหาการจำเป็นประเด็นสำคัญต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งธรรมชาติของวิชาเป็นการบรรยายจากครูผู้สอนเป็นสำคัญ เนื่องจากนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวในอดีตโดยเฉพาะประวัติศาสตร์ไทยซึ่งมีรายละเอียดและลำดับเหตุการณ์ที่ซับซ้อนหลากหลายมุมมอง เมื่อพิจารณาขอบเขตของเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์มีลักษณะที่ยืดยาว องค์กรความรู้ส่วนใหญ่ล้วนมาจากกระบวนการบรรยายจากครูผู้สอน ฉะนั้น วิชาประวัติศาสตร์โดยทั่วไปไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะจัดการเรียนการสอนภายใต้รูปแบบการบรรยายเป็นสำคัญ (Lecture subject) ดังสะท้อนได้จากตัวอย่างขอบเขตวิชาประวัติศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาและรายละเอียดเชิงข้อมูลทางประวัติศาสตร์จำนวนมากที่ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่ถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนเป็นหลัก ดังงานศึกษาของสุโรยา หมะจิ และคณะ กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของครูโดยส่วนใหญ่ นิยมใช้วิธีการเล่าบรรยาย อีกทั้งการวัดผลส่วนใหญ่เป็นอุปสรรคด้านการการจำ (สุโรยา หมะจิ และคณะ, 2563) ดังจะเห็นได้ว่าการจำเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ดังปรากฏในงานศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ของขวัญทิศา เชื้อหอม และภาวิณี โสธายะเพ็ชร ซึ่งครูเน้นความสำคัญกับการจำเรื่องราวและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยในการทำข้อสอบปรนัย (ขวัญทิศา เชื้อหอม และภาวิณี โสธายะเพ็ชร, 2564) ซึ่งสะท้อนความพยายามของครูที่ตระหนักถึงปัญหาและต้องการแก้ไขด้านการจำของนักเรียน นอกจากนี้บรรดาครูยังพยายามการออกแบบการเรียนด้วยสื่อการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาการจำ ตัวอย่างงานวิจัยของฉัตรชัย ตาทะรินทร์ พยายามช่วยฟื้นความจำของนักเรียนด้วยเครื่องมือ คือ การนำผังมโนทัศน์มาปรับใช้กับการสอนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น (ฉัตรชัย ตาทะรินทร์, 2563) นอกจากนี้ยังมีการนำสื่อมัลติมีเดีย (ทัศนาวลัย อินทร์ยา และอรนุช ลิมตศิริ, 2564) และหลากหลายเครื่องมือเข้ามาช่วยในกระบวนการจำของนักเรียน การสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่างานวิจัยในประเด็นด้านการจำ พบว่าบรรดาผู้วิจัยเลือกใช้คำที่หลากหลายเป็นต้นว่า การจดจำ ความทรงจำ ความคงทนในการเรียนรู้ ฯลฯ เหล่านี้ล้วนแต่มีพื้นฐานประเด็นปัญหาร่วมกันในด้านการจำของนักเรียน จากตัวอย่างงานวิจัยข้างต้นที่ยกมาสะท้อนให้เห็นว่าการจำของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่ครูพยายามแก้ไขซึ่งสอดคล้องกับประเด็นศึกษาของวิจัยนี้ร่วมด้วย

ปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนพบว่าในวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโดยส่วนใหญ่ของนักเรียนประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน คือ นักเรียนไม่สามารถจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยได้ หรือจำเหตุการณ์ได้เพียงบางส่วน หรือจำสลับเหตุการณ์ ซึ่งไม่สามารถนำมาร้อยเรียงเรื่องราวเพื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างครอบคลุม เนื่องจากขาดความรู้อันเป็นกระบวนการในชั้นการจำที่เจ้านักเรียนไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ตามทฤษฎีทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยในขั้นถัดไป

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงธรรมชาติของเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ และเล็งเห็นปัญหาการจำของนักเรียนเป็นสำคัญ จึงพยายามแสวงหาวิธีการที่จะนำมาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงบริบทเนื้อหาสาระของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบกับพยายามแสวงหาเครื่องมือสำหรับส่งเสริมสติปัญญาด้านการจำของนักเรียนระดับบุคคลให้สอดคล้องกับมาตรฐานตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ จึงเป็นที่มาของการศึกษาเพื่อพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยการใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรีให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 131 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พิจารณาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 23 คน

ทั้งนี้ แม้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองจะเป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก แต่มีความหลากหลายในระดับการเรียนรู้ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันในระดับเก่ง ระดับกลาง และระดับอ่อน ซึ่ง การวิจัยนี้เป็น การศึกษานำร่องเพื่อประเมินประสิทธิภาพของแบบฝึกก่อนนำไปใช้กับกลุ่มใหญ่ในอนาคต

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย) มี 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นการศึกษาหลักสูตร

การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ โดยนำมามาตรฐานและตัวชี้วัดของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาพิจารณาเพื่อวิเคราะห์แนวทางการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษา นอกจากนี้จำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรของสถานศึกษาที่เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

1.2 ขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย

การกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างนวัตกรรมเป็นแนวทางการจัดสร้างนวัตกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังจากทราบปัญหาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประสบปัญหาทางการจำ กล่าวคือ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยได้ (ปัญหาด้านพุทธิพิสัย ในระดับชั้นความรู้ความจำ) ครูผู้สอนจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หากนักเรียนไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์ขั้นความรู้ความจำอันเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ หากเพิกเฉยต่อปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นต่อไปที่สูงขึ้นตามแนวคิดพฤติกรรมทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของเบญจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom)

1.3 ขั้นการวิเคราะห์เนื้อหา

การสร้างชุดแบบฝึกการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิชาประวัติศาสตร์ มีเนื้อหาที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี ซึ่งข้อจำกัดของเนื้อหาของอาณาจักรธนบุรีคือระยะเวลาการดำรงสถานะศูนย์กลางการปกครองของชาวไทยระยะเวลาสั้นเพียง 15 ปี ฉะนั้นจึงจัดแบ่งลำดับเนื้อหาออกเป็น 3 หน่วย ตามความเหมาะสมและครอบคลุมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรธนบุรี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยที่ 1 การกอบกู้เอกราชและการสถาปนาอาณาจักรธนบุรี

หน่วยที่ 2 พระราชประวัติและผลงานของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชหน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาไทยสมัยธนบุรี

1.4 ขั้นออกแบบ

1.4.1 ออกแบบเนื้อหา

1.4.1.1 ออกแบบข้อสอบก่อนเรียน

ข้อสอบก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาของชุดแบบฝึกการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยทั้ง 3 หน่วย

1.4.1.2 ออกแบบใบความรู้ประจำหน่วย

ใบความรู้ประจำแต่ละหน่วยในชุดแบบฝึกการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 3 หน่วย ตามเนื้อหาสาระตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดแทรกภาพประกอบนวัตกรรมที่กระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการใช้สีสันสดใสเหมาะสมสำหรับช่วงวัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อีกทั้งเพิ่มเติมเทคโนโลยีให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แอสแกนเพื่อศึกษาวิดิทัศน์

1.4.1.3 ออกแบบแบบฝึกพัฒนาการจำประจำหน่วย

แบบฝึกพัฒนาการจำประจำแต่ละหน่วยในชุดแบบฝึกการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 3 หน่วย มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเก็บคะแนนสำหรับการวัดและประเมินผล

1.4.1.4 ออกแบบกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะประจำหน่วย

กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะประจำแต่ละหน่วยในชุดแบบฝึกการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 3 หน่วย เป็นกิจกรรมประกอบเสริมโดยไม่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเก็บคะแนนสำหรับการวัดและประเมินผล เน้นให้นักเรียนได้ใช้จินตนาการในการทำกิจกรรมเพิ่มเติม

1.4.1.5 ออกแบบข้อสอบหลังเรียน

ข้อสอบหลังเรียนจำนวน 10 ข้อ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาของชุดแบบฝึกการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยทั้ง 3 หน่วย โดยปรับเปลี่ยนตำแหน่งตัวเลือกให้มีความเหมาะสมเพื่อป้องกันการจำเฉลยคำตอบจากข้อสอบก่อนเรียน

1.4.2 ทบทวนและแก้ไข

การตรวจทานเนื้อหาของชุดแบบฝึกการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยโดยปรับแก้ให้มีความเหมาะสมทั้งการเพิ่มและลดเนื้อหา รวมไปถึงตรวจทานถ้อยคำ สำนวนในการอธิบายให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.4.3 ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

การนำชุดแบบฝึกการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยไปตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีความรู้ความชำนาญหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ชุดแบบฝึกฯ ได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และมีค่า IOC อยู่ที่ 0.85 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

1.4.4 ขึ้นทดลองและปรับปรุง

การทดลองใช้ในนักเรียน โดยการทดลองนำนวัตกรรมการศึกษา คือ ชุดแบบฝึกการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิชา

ประวัติศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ห้องเรียน ซึ่งในการทดลองหาค่า E_1/E_2 เลือกกลุ่มทดลองเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 เท่านั้น

1.4.5 ขั้นนำไปใช้

การนำชุดแบบฝึกการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาาร่วมกันทางด้านการจำ สามารถนำนวัตกรรมมาใช้งานได้จริงกับนักเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2566

2. การดำเนินการวิจัย

2.1 ลักษณะการวิจัย

เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการทดลองในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งต่อผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน งานวิจัยลักษณะนี้ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการสอนได้อย่างมีหลักฐานเชิงประจักษ์และนำไปใช้ปรับปรุงการสอนจริงได้ โดยในงานวิจัยกำหนดตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

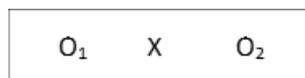
ตัวแปรต้น คือ ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 แบบแผนที่ใช้ในการทดลอง

2.2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียน โดยใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ใช้การทดลองแบบกลุ่มเดียว มีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนทดลอง 1 ครั้ง และหลังการทดลอง 1 ครั้ง (The Single Group Pretest Posttest Design)

แบบแผนในการทดลอง กำหนดดังนี้

O_1 หมายถึง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี

X หมายถึง การทดลองใช้ชุดฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์

O_2 หมายถึง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี

หมายเหตุ O_1 และ O_2 วัดด้วยแบบทดสอบชุดเดียวกัน

2.2.2 การดำเนินการทดลอง

2.2.2.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Pretest) ตรวจสอบผลทดสอบและเก็บคะแนนของแต่ละคนไว้

2.2.2.2 ศึกษาชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรีโดยชี้แจงจุดประสงค์พร้อมวิธีการศึกษาให้ทราบและให้กลุ่มประชากรทำชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี แล้วจึงวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการศึกษาชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี (Posttest) โดยทำแบบฝึกอีกครั้ง ตรวจสอบผลทดสอบและเก็บคะแนนของนักเรียนแต่ละคนไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นประชากร มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผ่านกระบวนการหาคุณภาพแล้วไปทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบฝึกตรวจให้คะแนนและเก็บข้อมูลไว้

3.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ในคู่มือประกอบการใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เวลาในการสอน 6 ชั่วโมง

3.3 ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน ตรวจสอบให้คะแนนและเก็บข้อมูลไว้

3.4 นำคะแนนจากการทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบท้ายชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกเสริมทักษะและเพื่อทดสอบสมมติฐาน นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานและนำคะแนนระดับความพึงพอใจมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินการสอดคล้องกับลักษณะของเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t – test

การรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทดสอบก่อนและหลัง และร้อยละความก้าวหน้า

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน (N)	M	S	ร้อยละ
ก่อนเรียน	23	4.09	1.64	40.87
หลังเรียน	23	9.17	1.09	91.74
ความแตกต่างก่อน-หลัง		5.08	0.55	50.87

หมายเหตุ : M = ค่าเฉลี่ย, S = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่องอาณาจักรธนบุรี จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดแบบฝึกหัดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้คะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน เรื่องอาณาจักรธนบุรี วิชาประวัติศาสตร์ (ส 15102) มีค่าเท่ากับ 4.09 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.64 คิดเป็นร้อยละ 40.87 และคะแนนเฉลี่ยการทดสอบหลัง มีค่าเท่ากับ 9.17 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 คิดเป็นร้อยละ 91.74 และมีค่าร้อยละความก้าวหน้าของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.87

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินการสอดคล้องกับลักษณะของเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ ดังนี้

1. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี พบว่าแบบฝึกวิชาประวัติศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้ คือ 80.72/91.74

2. ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทดสอบก่อนและหลัง และร้อยละความก้าวหน้า

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน (N)	M	S	ร้อยละ
ก่อนเรียน	23	4.09	1.64	40.87
หลังเรียน	23	9.17	1.09	91.74
ความแตกต่างก่อน-หลัง		5.08	0.55	50.87

หมายเหตุ : M = ค่าเฉลี่ย, S = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่องอาณาจักรธนบุรี จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดแบบฝึกหัดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้คะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน เรื่องอาณาจักรธนบุรี วิชาประวัติศาสตร์ (ส 15102) มีค่าเท่ากับ 4.09 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.64 คิดเป็นร้อยละ 40.87 และคะแนนเฉลี่ยการทดสอบหลัง มีค่าเท่ากับ 9.17 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 คิดเป็นร้อยละ 91.74 และมีค่าร้อยละความก้าวหน้าของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.87

อภิปรายผล

การพัฒนาชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทย สมัยธนบุรี สำหรับพัฒนาการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่ ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทย สมัยธนบุรี วิชาประวัติศาสตร์ได้รับการพัฒนาขึ้นจากปัญหางานวิจัยที่ผู้วิจัยพบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการจดจำเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย จึงได้พัฒนานวัตกรรมการศึกษาเป็นเครื่องมือในการช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยเฉพาะการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (ขั้นความรู้ความจำ) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ในวิชาประวัติศาสตร์สอดคล้องกับงานวิจัยโดยส่วนใหญ่ นิยมใช้วิธีการเล่าบรรยาย อีกทั้งการวัดผลส่วนใหญ่เป็นอุปสรรคด้านการการจำ (สุไรยา หมายจิ และคณะ, 2563) ดังจะเห็นได้ว่าการจำเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยเฉพาะตัวอย่างกรณีศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ของขวัญทิชา เชื้อหอม และภาวิณี โสธายะเพ็ชร ซึ่งชี้ให้เห็นว่าครูผู้สอนเน้นความสำคัญกับการจำเรื่องราวและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยในการทำข้อสอบปรนัย (ขวัญทิชา เชื้อหอม และภาวิณี โสธายะเพ็ชร,

2564) ไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การบรรยายจึงไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถจดจำได้

ฉะนั้นจึงมีครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์หลายท่านที่แสวงหาเครื่องมือเข้ามาเป็นส่วนเสริมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ โดยพยายามช่วยฟื้นความจำของนักเรียนด้วยเครื่องมือ คือ การนำผังมโนทัศน์มาปรับใช้กับการสอนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น (ณัฏฐ์ ตาทะรินทร์, 2563) นอกจากนี้ยังมีการนำสื่อมัลติมีเดีย (ทัศนาวลัย อินทร์ยา และอรนุช ลิมตศิริ, 2564) และหลากหลายเครื่องมือเข้ามาช่วยในกระบวนการจำของนักเรียน

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้อาศัยผลรายงานการวิจัยด้านการพัฒนานักเรียนด้านการจำที่ดีขึ้น และแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนจึงเริ่มออกแบบการใช้ชุดแบบฝึกเพื่อพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนโกวิทจางรังเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผลพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นประชากรในการทดลองจำนวนทั้งสิ้น 23 คนได้คะแนนการทดสอบหลังสูงกว่าการทดสอบก่อนคิดเป็นร้อยละ 100 แสดงว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในเรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี วิชาประวัติศาสตร์ได้ คะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนของเรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี วิชาประวัติศาสตร์มีค่าเท่ากับ 4.09 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.64 คิดเป็นร้อยละ 40.87 และคะแนนเฉลี่ยการทดสอบหลัง มีค่าเท่ากับ 9.17 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 คิดเป็นร้อยละ 91.74 และมีค่าร้อยละความก้าวหน้าของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.87 และนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การนำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ไปใช้ ครูผู้สอนควรอธิบายประกอบการทำกิจกรรมร่วมด้วย โดยเฉพาะในส่วนของการทำแบบฝึกหัด และส่วนของกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.2 ครูผู้สอนควรเตรียมการสอน ตามที่กำหนดไว้ในกิจกรรมการเรียนรู้ล่วงหน้า โดยต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา และขั้นตอนการสอนเตรียมกิจกรรม เรียนรู้การใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยเฉพาะอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้ครบถ้วนตามแนวทางแผนจัดการเรียนรู้

1.3 ครูผู้สอนควรศึกษาทฤษฎีบท ระเบียบ วิธีการ และข้อสังเกตเพิ่มเติมจากการคู่มือครูของชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 รวมถึงชี้แจงให้นักเรียนทราบและเตรียมอุปกรณ์ประกอบการทำกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะเพิ่มเติมในท้ายหน่วย

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษา

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์โดยใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเนื้อหาบทเรียนอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์โดยใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ตัวแปรสอดแทรกด้านแรงจูงใจและความเหนียวแน่นของนักเรียนส่วนใหญ่จากการช่วยเหลือผู้ปกครองค้ำขา

2.3 ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ไปปรับใช้กับนักเรียนระดับชั้นเดียวกันในโรงเรียนอื่น และเก็บข้อมูลการศึกษาทั้งจากครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ศันสนีย์ คุณชยางกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์แสงจันทร์ เกศากิจ ที่ปรึกษาด้านการจัดทำนวัตกรรมการเรียนรู้ชุดนวัตกรรมเรื่อง “ชุดแบบฝึกพัฒนาการจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย” และอาจารย์ ไพโรศิลป์ ปินทะนา ที่ปรึกษาด้านทฤษฎี วิธีวิทยา และการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2553). *การเรียนรู้แบบท่องจำ หรือ Rote Learning*. <https://www.moe.go.th/การเรียนรู้แบบท่องจำ-หรือ-rote-lear/>

ขวัญทิศา เชื้อหอม และภาวิณี โสธายะเพ็ชร. (2564). การศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5: กรณีศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 16(2), 1-13.

- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2566). การดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566). ใน คณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา, *การประชุมคณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัทรช ตาทะรินทร์. (2563). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่อหน่วยการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ รัตนโกสินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับผังความคิด. *วารสารพัฒนาการเรียนรู้อสมัยใหม่*, 5(2), 26-39.
- ทัศนาวลัย อินทร์ยา และอรนุช ลิมตศิริ. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองใหญ่ศิริวรวาทีวิทยา ที่เรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดียในวิชาประวัติศาสตร์. *วารสารร้อยแก่นสาร*, 6(9), 85-98.
- พจ ธรรมพีร. (2565). *ความทรงจำคืออะไร?*. <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/memory>
- สุโรยา หมะจิ จุฑารัตน์ คชรัตน์ และเก็ตถวา บุญปรากฏ. (2563, 17 กรกฎาคม). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครศรีธรรมราช*. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11, สงขลา.

การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1*
Academic Administration of Educational Institutions Providing
Early Childhood Teaching and Learning under Lopburi
Primary Educational Service Office Area 1

กรรณิการ์ กันหริ^{1*} ภูวตล จุลสุคนธ์² ปนิตา เนื่องพะยอม³
Kannikar kanhari¹ Phuwadon Chulasukhont² Panida Nueangpanom³

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Kannikar.khr@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 307 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น 0.968 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีแอลเอสดี ของฟิชเชอร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ และขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ; สถานศึกษา; การเรียนการสอนระดับปฐมวัย

* Received: 20 December 2024, Revised: 26 March 2025, Accepted: 27 March 2025

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the academic administration of schools providing early childhood education under Lopburi Primary Educational Service Office Area 1, and 2) compare the academic administration of schools providing early childhood education under Lopburi Primary Educational Service Office Area 1 classified by position, work experience, academic status, and school size. The sample consisted of 307 school administrators and teachers selected through stratified random sampling. The instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.968. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and Fisher's LSD test. The research findings found that: 1) overall academic administration of schools providing early childhood education under Lopburi Primary Educational Service Office Area 1 was high, 2) there were statistically significant differences at the .05 level in overall academic administration based on position, work experience, academic standing, and school size.

Keywords: academic administration; school; provide early childhood education

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเริ่มต้นตั้งแต่ระดับปฐมวัย เป็นช่วงระยะเวลาที่เฉพาะเจาะจงที่สมองของเด็กมีความพร้อมที่จะเปิดรับการพัฒนาและเรียนรู้หรือเป็นช่วงของหน้าต่างแห่งโอกาส (Windows of opportunity) ช่วงวัย 3-6 ปี เป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะทางสมองให้กับเด็ก สมองส่วนหน้าจะมีการพัฒนาอย่างมาก สิ่งแวดล้อม การเลี้ยงดูและการอบรมสั่งสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยก่อกำเนิดประสาทแตกแขนงและเกิดการสร้าง Synapses ในสมองส่วนหน้าสุด ผู้ดูแลจะต้องช่วยนำทางพฤติกรรมพร้อมไปกับการฝึกฝนทักษะทางสมองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จนทักษะก่อตัวเป็นโครงสร้างของเซลล์ประสาทในสมองที่แข็งแรง เด็กเกิดการคิดที่ซับซ้อนได้มากขึ้นเรื่อย ๆ จนสามารถคิดแบบนามธรรมได้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2564) โดยการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 แผนการปฏิรูปประเทศ และนโยบายรัฐบาล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) จึงได้กำหนดปรัชญาและวิสัยทัศน์การศึกษาปฐมวัยให้เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้เติบโตเต็มศักยภาพของตน ได้รับการพัฒนาอย่างครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างมีคุณภาพ เหมาะสมตามวัย เป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ปฐมวัยเป็นช่วงวัยทองของการศึกษา”

การดำเนินกิจกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กระดับชั้นปฐมวัย ช่วงอายุ 3-6 ปี คือรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนและเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมพร้อมสำหรับศึกษาต่อในระดับการศึกษาภาคบังคับ (สุภาพร ปานหอม และ วิมลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม, 2564) ซึ่งการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประกอบไปด้วย การบริหารและจัดการด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากร ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมและสื่อเพื่อ

การเรียนรู้ และด้านระบบประกันคุณภาพภายใน เป็นต้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ในปี 2565 -ปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และแผนการจัดการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2564) ได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษา จัดทำเครื่องมือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 อายุ 3-6 ปี เพื่อเป็นเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ได้รับโอกาสทางการศึกษาและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ผ่านการดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning สู่สมรรถนะ 7 ทักษะของเด็กปฐมวัย กำหนดหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้สถานศึกษามีการจัดประสบการณ์เล่นและเรียนรู้อย่างหลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสนองต่อความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและตามสภาพแวดล้อมของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก จัดการประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง พร้อมนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง รวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก และให้มีการพัฒนาด้านสมรรถนะและคุณลักษณะที่ติดตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรม และมีอัตลักษณ์ของความเป็นคนลพบุรี ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 การพัฒนาคุณภาพศึกษาปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในปี 2566 ระดับคุณภาพพัฒนาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการประเมินพัฒนาการอยู่ในระดับดีสูงสุด คือ ด้านอารมณ์ จิตใจ ร้อยละ 88.64 รองลงมาคือ ด้านสังคม ร้อยละ 87.63 ด้านร่างกาย ร้อยละ 86.45 ตามลำดับ และพัฒนาการด้านสติปัญญา ร้อยละ 77.78 ระดับคุณภาพพัฒนาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของผู้เรียนมีผลการประเมินพัฒนาการอยู่ในระดับดีสูงสุด คือ ด้านอารมณ์ จิตใจ ร้อยละ 92.77 รองลงมาด้านสังคม ร้อยละ 91.82 ด้านร่างกาย ร้อยละ 91.22 และด้านสติปัญญา ร้อยละ 85.15 ระดับคุณภาพพัฒนาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของผู้เรียนมีผลการประเมินพัฒนาการอยู่ในระดับดีสูงสุด คือ ด้านอารมณ์ จิตใจ ร้อยละ 95.66 รองลงมาด้านสังคม ร้อยละ 95.57 ด้านร่างกาย ร้อยละ 94.78 และด้านสติปัญญา ร้อยละ 91.07

จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการวิจัยเรื่อง การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการดำเนินการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำพาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ใช้ข้อมูลจากการวิจัยไปประกอบการวางแผน สนับสนุน และส่งเสริมการบริหารวิชาการสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร

สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการบริหารวิชาการในระดับปฐมวัย และผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศให้ครูปฐมวัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาได้นำไปประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษาไปสู่ความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ และขนาดของสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเขต 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 116 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,172 คน รวมประชากรทั้งหมดจำนวน 1,288 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีงบประมาณ 2567 โดยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใส่สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (1973, pp.727-728) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 307 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทปลายปิด (close form) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าระดับ (rating scale) 5 ระดับ เป็นแบบสอบถามปลายปิดใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งข้อคำถามการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ จำนวน 35 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 -1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.968

3. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.2 หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน จากการตอบแบบสอบถามที่วัดการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 6 ด้าน โดยการเปรียบเทียบเกณฑ์

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 หาค่าความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ และขนาดของสถานศึกษา กับตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยใช้สถิติ การทดสอบที (t-test) การทดสอบเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้วิธี แอลเอสดี ของฟิชเชอร์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

(n = 307)

การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอน ระดับปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.35	0.64	มาก	1
2. ด้านการจัดครูให้เพียงพอต่อชั้นเรียน	4.20	0.60	มาก	6
3. ด้านการส่งเสริมครูด้านความเชี่ยวชาญการจัดประสบการณ์	4.30	0.64	มาก	3

4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้	4.24	0.66	มาก	5
5. ด้านการบริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้	4.25	0.67	มาก	4
6. ด้านระบบบริหารคุณภาพทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.32	0.63	มาก	2
รวม	4.28	0.57	มาก	

จากตาราง 1 การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาทางด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.35$) ด้านระบบบริหารคุณภาพทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ($\bar{X}=4.32$) ด้านการส่งเสริมครูด้านความเชี่ยวชาญการจัดประสบการณ์ ($\bar{X}=4.30$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดครูให้เพียงพอต่อชั้นเรียน ($\bar{X}=4.20$)

2. เปรียบเทียบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะและขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 2 การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายด้านพบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การบริหารวิชาการของ สถานศึกษาที่จัดการเรียน การสอนระดับปฐมวัย	ตำแหน่ง				t	sig
	ผู้อำนวยการ		ครู			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1. ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	4.47	0.48	4.30	0.69	2.487	.014*
2. ด้านการจัดครูให้เพียงพอ ต่อชั้นเรียน	4.41	0.54	4.17	0.69	3.283	.001*
3. ด้านการส่งเสริมครูด้าน ความเชี่ยวชาญการจัด ประสบการณ์	4.45	0.49	4.23	0.68	3.145	.002*
4. ด้านการจัด สภาพแวดล้อม สื่อ และ แหล่งเรียนรู้	4.37	0.52	4.13	0.62	3.320	.001*
5. ด้านบริการสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศและสื่อการเรียนรู้	4.36	0.55	4.20	0.71	2.027	.044*
6. ด้านระบบบริหารคุณภาพ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.43	0.50	4.27	0.68	2.343	.020*
รวม	4.42	0.45	4.22	0.61	3.163	.002*

* $p \leq .05$

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหาร และครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	6.45	2	3.22	8.22	.000*
	ภายในกลุ่ม	119.23	304	0.39		
	รวม	125.68	306			
2. ด้านการจัดครูให้เพียงพอต่อชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	4.76	2	2.38	5.62	.004*
	ภายในกลุ่ม	128.82	304	0.42		
	รวม	133.59	306			
3. ด้านการส่งเสริมครูด้านความเชี่ยวชาญการจัดประสบการณ์	ระหว่างกลุ่ม	5.85	2	2.92	7.32	.001*
	ภายในกลุ่ม	121.38	304	0.39		
	รวม	127.23	306			
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมสื่อ และแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	11.80	2	5.90	17.76	.000*
	ภายในกลุ่ม	100.98	304	0.33		
	รวม	112.79	306			
5. ด้านบริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	6.09	2	3.05	6.94	.001*
	ภายในกลุ่ม	133.42	304	0.43		
	รวม	139.52	306			
6. ด้านระบบบริหารคุณภาพทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	6.04	2	3.02	7.70	.001*
	ภายในกลุ่ม	119.23	304	0.39		
	รวม	125.27	306			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	6.45	2	3.22	10.17	.000*
	ภายในกลุ่ม	96.41	304	0.31		
	รวม	102.86	306			

*p≤.05

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหาร และครูที่มีประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามวิทยฐานะ เมื่อพิจารณาในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดครูให้เพียงพอต่อชั้นเรียน ไม่แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การบริหารวิชาการของ สถานศึกษาที่จัดการเรียน การสอนระดับปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
1. ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5.39	2	2.69	6.81	.001*
	ภายในกลุ่ม	120.29	304	0.39		
	รวม	125.68	306			
2. ด้านการจัดครูให้เพียงพอ ต่อชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.03	2	1.02	2.35	.097
	ภายในกลุ่ม	131.55	304	0.43		
	รวม	133.59	306			
3. ด้านการส่งเสริมครูด้าน ความเชี่ยวชาญการจัด ประสบการณ์	ระหว่างกลุ่ม	4.81	2	2.41	5.98	.003*
	ภายในกลุ่ม	122.41	304	0.40		
	รวม	127.23	306			
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	9.22	2	4.61	13.53	.000*
	ภายในกลุ่ม	103.57	304	0.34		
	รวม	112.79	306			
5. ด้านบริการสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศและสื่อการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	7.083	2	3.54	8.12	.000*
	ภายในกลุ่ม	132.44	304	0.43		
	รวม	139.52	306			
6. ด้านระบบบริหารคุณภาพ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	5.201	2	2.601	6.58	.002*
	ภายในกลุ่ม	120.07	304	0.39		
	รวม	125.27	306			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.258	2	2.629	8.187	.000*
	ภายในกลุ่ม	97.60	304	0.32		
	รวม	102.86	306			

* $p \leq .05$

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย จำแนกตามวิทยฐานะ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการจัดครูให้เพียงพอต่อชั้นเรียน ไม่แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การบริหารวิชาการของ สถานศึกษาที่จัดการเรียน การสอนระดับปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
1. ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	23.89	2	11.94	35.68	.000*
	ภายในกลุ่ม	101.79	304	0.33		
	รวม	125.68	306			
2. ด้านการจัดครูให้ เพียงพอต่อชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	29.39	2	14.69	42.87	.000*
	ภายในกลุ่ม	104.19	304	0.34		
	รวม	133.59	306			
3. ด้านการส่งเสริมครูด้าน ความเชี่ยวชาญการจัด ประสบการณ์	ระหว่างกลุ่ม	26.54	2	13.27	40.07	.000*
	ภายในกลุ่ม	100.69	304	0.33		
	รวม	127.23	306			
4. ด้านการจัด สภาพแวดล้อม สื่อ และ แหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	15.57	2	7.78	24.34	.000*
	ภายในกลุ่ม	97.22	304	0.32		
	รวม	112.79	306			
5. ด้านบริการสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและ สื่อการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	28.45	2	14.22	38.93	.000*
	ภายในกลุ่ม	111.07	304	0.36		
	รวม	139.52	306			
6. ด้านระบบบริหารคุณภาพ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	29.99	2	14.99	47.84	.000*
	ภายในกลุ่ม	95.28	304	0.31		
	รวม	125.27	306			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	25.29	2	12.64	49.56	.000*
	ภายในกลุ่ม	77.57	304	.25		
	รวม	102.86	306			

*p≤.05

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารและครูที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการสอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการสอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษา โดยจัดทำนโยบายทางการศึกษาระยะ 4 ปี พ.ศ.2564 - 2567 จัดทำแผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความจำเป็นต้องการของท้องถิ่น โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ให้เด็กวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ กำหนดให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่ดี สมวัย สอดคล้องกับ มณฑล วงษาโฮ (2564) ได้ศึกษาการบริหารงาน

วิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนตอบแบบสอบถามโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ อรุพงษ์ งานฉมั่ง (2564) ที่ได้ศึกษา ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตอบแบบสอบถามทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ณฐภาส รัชตะกุลธำรง (2565) ได้ศึกษา แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดทักษะการดูแลตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดทักษะการดูแลตนเองของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการสอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะและขนาดของสถานศึกษา

2.1 การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการสอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะตำแหน่งผู้บริหารและครู มีบทบาทหน้าที่และมุมมองที่แตกต่างกัน โดยตำแหน่งผู้บริหารทำหน้าที่ในการนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมาใช้ในการบริหารองค์การ และบุคลากรให้ดำเนินไปตามแบบแผนที่วางไว้ ครูคือผู้ที่ปฏิบัติงานหรือทำหน้าที่ตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นมุมมองของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจึงมีความแตกต่างกับผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับวรรณิกา เสาวพันธ์ (2559) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ปกครองเด็ก เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการสอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา กำกับดูแลเอาใจใส่ให้มีความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ามีวิสัยทัศน์กว้างไกลสู่สากล และครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน สอดคล้องกับ รองรัตน์ ทองมาลา (2559) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา สอดคล้องกับ พัทธรา จันทรัตน์ และคณะ (2567) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัด

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอคลองหลวง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการสอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านวิทยฐานะ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้บริหารและครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการสอนระดับปฐมวัย แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเพราะข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะเป็นผู้มีบทบาทเป็นหัวหน้างานต่างๆในสถานศึกษาสถานศึกษาจะต้องมีการสั่งการให้ดำเนินการตามนโยบายต่างๆ โดยครูที่มีวิทยฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักของงานต่างๆจึงมีโอกาสในการทำงานและปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่ไม่มีวิทยฐานะ ทำให้มีการรับรู้การบริหารงานวิชาการมากกว่า สอดคล้องกับ วีรวุฒินามนาค, และอำนาจ ทองโปรง (2566) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มกรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีระดับการรับรู้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน สอดคล้องกับ อัทพร อูระงาม. (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต3 พบว่าครูที่มีตำแหน่ง/วิทยฐานะแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

2.4 การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการสอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านขนาดของสถานศึกษา ภาพรวมพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการสอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นพบ ขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีผลทำให้การบริหารงานแตกต่างกัน ด้วยจำนวนของบุคลากรและงบประมาณในการบริหารจัดการสถานศึกษา หากเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ขึ้นไปจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดูแลสถานศึกษาที่เพียงพอในการพัฒนารูปแบบและระบบต่าง ๆ ในโรงเรียน ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างเป็นระบบระเบียบ แต่หากเปรียบเทียบในสถานศึกษาขนาดกลาง หรือขนาดเล็กก็จะมีการจัดสรรงบประมาณลดหลั่นตามลำดับ การบริหารงานในโรงเรียนของแต่ละสถานศึกษาจึงมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง สอดคล้องกับสุพรรณษา ใจอารีย์ (2561) ได้ศึกษา การบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า มีการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการสอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะโดยเสนอจากผลการวิจัยในรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนและท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการทุกฝ่ายร่วมกันสร้างขึ้นจากสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้มีคุณภาพ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอย่างมีความสุข

1.2 ด้านการจัดครูให้เพียงพอต่อชั้นเรียนนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระจายงานตามความเหมาะสมของครู แบ่งงานตามความเหมาะสมและความถนัดของครู เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการส่งเสริมครูด้านความเชี่ยวชาญการจัดประสบการณ์นั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการวางแผนการพัฒนาตนเองในการจัดชั้นเรียนที่มีคุณภาพปีละ 1 ครั้ง ต่อเนื่องทุกปีเพื่อเป็นการพัฒนาในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้นั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมรับมือการป้องกันการจัดการภาวะฉุกเฉินทุกเวลา

1.5 ด้านบริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้ที่สถานศึกษาควรสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการสื่อเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

1.6 ด้านระบบบริหารคุณภาพทุกฝ่ายมีส่วนร่วมที่สถานศึกษาควรสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นรายบุคคล คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสามารถ ความสนใจและความพร้อมตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันในชั้นเรียน

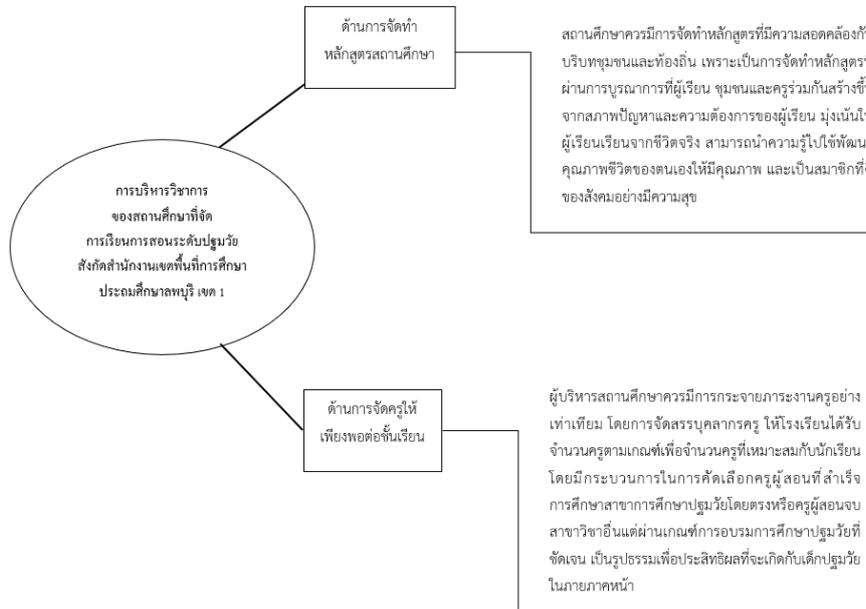
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นระดับปฐมวัย

2.2 ควรศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาว่ามีลักษณะหรือแนวโน้มเป็นอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการบริหารวิชาการของสถานศึกษาในทุกระดับการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาเรื่องการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่าในภาพรวมและรายด้านมีการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการจัดครูให้เพียงพอต่อชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งพบประเด็นสำคัญดังนี้

รูปภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. ชุมชนุมนุสสรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ณฐภาส รัชตะกุลธำรง. (2565). *แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดทักษะการดูแลตนเองของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรา จันทรัตน์, และคณะ. (2567). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 7(4), 133-151.
- มณฑา วงษาไฮ. (2564). *การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- รองรัตน์ ทองมาลา. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 1(3), 70-71.

- วรรณิกา เสาวพันธ์. (2559). การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วีรวัฒน์ นามนาค, และ อำนาจ ทองโปรง. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มกรุงเทพมหานครกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2564). คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย. มติชน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2564-2567. <https://sites.google.com>
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุพรรณษา ใจอารีย์. (2561). การบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุพัตรา ยืนชีวิต. (2563). ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สุภาพร ปานหอม และ วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2564). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 15(1), (73-84).
- อัทพร อูระงาม. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรุพงษ์ งานฉมิง. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
ในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*

Guidelines for Developing the Characteristics of School Administrators
in the Era of Thai Education 4.0 Affiliated to the Central Vocational
Institute Region 2, Office of the Vocational Education Commission

แก้วพรรษา มีใจเย็น^{1*} ภูวดล จุลสุคนธ์² เฉลิมชัย หาญกล้า³

Kaewphunsa Mijaiyen^{1*} Phuwadon Chulasukhont² Chalermchai Hankla³

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

*Corresponding author email: kaewphunsa@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะของ
ผู้บริหารสถานศึกษา 2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
3) เสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา จำนวน 255 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คน และครู จำนวน 226 คน
เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.993 แบบสอบถามสภาพที่พึง
ประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.973 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อย
ละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย
พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่
พึงประสงค์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการ
จำเป็นของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย
ได้แก่ ลำดับที่ 1 คิดผลิตภาพ ลำดับที่ 2 คิดรับผิดชอบ ลำดับที่ 3 คิดวิเคราะห์ และลำดับที่ 4 คิด

* Received: 20 September 2024, Revised: 21 November 2024, Accepted: 22 November 2024

สร้างสรรค์ ตามลำดับ และ 3) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 คิดผลิตภาพ องค์ประกอบที่ 2 คิดรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 3 คิดวิเคราะห์ และองค์ประกอบที่ 4 คิดสร้างสรรค์ ในภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา; ยุคการศึกษาไทย 4.0

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the current and desired states of school administrators' characteristics, 2) analyze the needs for developing the characteristics of school administrators, and 3) propose guidelines for developing such characteristics. The sample consisted of 255 participants, including 29 school administrators and 226 teachers from the Central Vocational Education Institute Region 2 under the Office of the Vocational Education Commission. The research instruments included a questionnaire on the current state with a reliability coefficient of 0.993, a questionnaire on the desired state with a reliability coefficient of 0.973, and a semi-structured interview. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, the Modified Priority Needs Index (PNImodified), and content analysis. The research findings showed that 1) the current state of school administrators' characteristics was at a high level, while the desired state was at the highest level, 2) the priority needs for developing administrators' characteristics, ranked from highest to lowest, were: productivity thinking, responsibility thinking, analytical thinking, and creative thinking, and 3) the proposed guidelines for developing the four components including productivity thinking, responsibility thinking, analytical thinking, and creative thinking found to be highly appropriate and feasible.

Keywords: Guidelines for developing; Characteristics of educational institution administrators; Thai education 4.0 era

บทนำ

การศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่บนโลกนี้ มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เน้นแสวงหาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ที่ต่อยอดความรู้เดิม คิดและประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ได้เหมาะสมกับตนเอง สังคม ตามสถานการณ์ โดยจัดการศึกษาทั้งระบบตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นที่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมพัฒนาระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในยุค “ประเทศไทย 4.0 (สํักัญญา รอดระกำ,2561) ซึ่งยุคอุตสาหกรรม 4.0 เป็นยุคที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์มีห่วงโซ่อุปทานที่ทรงพลัง และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก (กระทรวงอุตสาหกรรม,2559) โดยเน้นการบูรณาการการศึกษา การฝึกอบรม การพัฒนาอาชีพ และพัฒนาทักษะให้ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมให้คนไทยปรับตัวกับการ

เปลี่ยนแปลงและกำหนดเส้นทางชีวิตสู่อนาคต (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.), 2559) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551 มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2551)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาและภารกิจของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายคุณภาพการศึกษา อันจะส่งผลให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณภาพ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพของชาติ มีทักษะสำคัญสำหรับคนยุคศตวรรษที่ 21 และมีคุณลักษณะที่ดี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และแนวทางการพัฒนาประเทศไทย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงของโลก ทิศทางการพัฒนาและแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ทำการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนและปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องเริ่มจากกระบวนการคัดเลือก พัฒนา และประเมินผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องใช้หลักการพัฒนาสมรรถนะ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการทำงาน และภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดสัมฤทธิ์ผลหรือที่เรียกว่า “สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา 4.0” อย่างแท้จริง (ไชยาภาวะบุตร, 2565)

จากการศึกษาด้านคุณลักษณะของภาวะผู้นำรุ่นใหม่ทางการศึกษาของไทยตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ หรือ CCPR model ของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและเข้าใจปัญหาของสังคมไทยได้ดีและเชื่อมโยงการศึกษากับสังคมไทย โดยผู้นำต้องมีคุณลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ 1) คิวคิดวิเคราะห์ (critical mind) หมายถึง เป็นผู้นำที่สามารถตามทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถรู้ได้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เป็นอยู่จะมีผลอย่างไร 2) คิดสร้างสรรค์ (creative mind) หมายถึง แนวคิดใหม่ ผู้นำต้องวิเคราะห์ผู้อื่น วิเคราะห์วิจารณ์สังคมและคนอื่นแล้ว ผู้นำจะต้องสร้างแนวคิดใหม่ๆ ของตนเองให้กับองค์กร 3) คิดผลิตภาพ (productive mind) หมายถึง ผู้นำส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีลักษณะสร้างสรรค์ คิดอะไรใหม่ๆ แล้วจะต้องพัฒนาความคิดใหม่นั้นให้เป็นผลงาน เพื่อนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม และ 4) คิดรับผิดชอบ (responsible mind) หมายถึง ผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบทั้งรับผิดชอบในตัวเอง ในองค์กร และในสังคม (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2562)จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 โดยการสัมภาษณ์ธีระพงษ์ วงศ์ประเสริฐ (2565) กล่าวว่า

“ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำกล้าตัดสินใจ ทำอย่างด้วยความโปร่งใส เน้นการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงาน ตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล เป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นองค์ความรู้ที่จะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คน และครู จำนวน 672 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 701 คน จากสถานศึกษา จำนวน 7 แห่ง ปี พ.ศ. 2566 (สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เนื่องจากประชากรที่แน่นอน (finite populations) การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จึงใช้สูตรยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 255 คน คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คน และครู จำนวน 226 คน ที่ได้จากวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

1.3 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interviews) เพื่อสัมภาษณ์ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็น กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งสิ้น จำนวน 4 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน โดยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา และ ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ไม่ต่ำกว่า 10 ปี (2) กลุ่มครูผู้สอน จำนวน 2 คน โดยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา การพิเศษ และ มีประสบการณ์ในการสอนในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ไม่ต่ำกว่า 10 ปี (3) กลุ่มศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน โดยวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป เป็นผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา และ มีประสบการณ์ในการนิเทศสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

1.4 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการร่างแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง จำนวน 7 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) โดยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา การพิเศษขึ้นไป และ ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ไม่ต่ำกว่า 10 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถาม ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน 2 ชุด สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งผู้วิจัยจะสร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากกรอบแนวคิดเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จากแนวทางการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ หรือ CCPR ในยุคการศึกษาไทย 4.0 ของไพฑูริย์ สีนลารัตน์ จากนั้นจะขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนี

ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ .993 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ .973

ตอนที่ 3 สภาพปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 ของตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา แบบปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล สามารถวิเคราะห์ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม ชุดที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

3.2 แบบสอบถาม ชุดที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) คิดผลิตภาพ (productive mind) 2) คิดรับผิดชอบ (responsible mind) 3) คิดวิเคราะห์ (critical mind) และ 4) คิดสร้างสรรค์ (creative mind) ตามลำดับ

3. สรุปแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และสรุปแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 หลังจากได้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะโดยเฉพาะประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกัน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย 1) การประยุกต์ใช้ทฤษฎีกระบวนการบริหาร ประกอบการตัดสินใจโดยผู้บริหารควรนำแนวคิดและทฤษฎีตามหลักกระบวนการบริหารมาปรับใช้เพื่อศึกษาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และใช้หลักการบริหาร 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 คิดวิเคราะห์ทั้งาน ใช้หลักคิด วิเคราะห์ แยกแยะ และต้องบริหารงบประมาณให้เหมาะสมกับแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ และรูปแบบที่ 2 คิดวิเคราะห์คนต้องบริหารคนให้ตรงกับงาน 2) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานของสถานศึกษา โดยนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ช่วยในการบริหารงบประมาณเพื่อความถูกต้องแม่นยำและประหยัดเวลา 3) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น ร่วมกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษา และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมจัดทำแผน ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) กำหนดระยะเวลาในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม โดยวางแผนแนวทางการแก้ปัญหาโดยระดมบุคคลผู้เชี่ยวชาญ เพื่อร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน และจัดสรรทีมงานที่มีความสามารถวางแผนงบประมาณ โดยกำหนดระยะเวลาในการแก้ปัญหาที่ชัดเจน และประเมินผลทุกครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำๆ ขึ้น 5) ทางเลือกและการตัดสินใจ โดยผู้บริหารควรเลือกแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุด เป็นไปตามลำดับขั้นตอน โดยไม่เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์ในการทำงาน เพื่อหาทางเลือกหรือคำตอบที่ถูกต้องอย่างรอบคอบ และประเมินทางเลือกไว้หลายทางที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารควรคาดการณ์สถานการณ์ไว้ก่อนล่วงหน้า แล้วนำข้อมูลมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจจากข้อเท็จจริงที่มี ผู้บริหารควรกำหนดสมมติฐานและพิจารณาความเป็นไปได้มากที่สุด เพื่อให้ใช้ได้กับข้อมูลของปัญหาที่เกิดขึ้น และผู้บริหารควรฝึกวิเคราะห์แยกแยะปัญหา ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และจัดลำดับความสำคัญของแต่ละปัญหา และตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขอย่างเหมาะสม 6) การคิดรอบด้าน ด้วยมุมมอง bird's eye view โดยผู้บริหารมีทักษะการตัดสินใจ นำข้อมูลมาคิดวิเคราะห์ให้ถ่วงถี่ก่อนตัดสินใจ มิติของการคิดรอบด้าน และผู้บริหารมองปัญหาแบบขึ้นบันได

แก้ปัญหาที่ละชั้น พยายามแก้ไขปัญหภายในสถานศึกษาก่อนไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก

องค์ประกอบที่ 2 ด้านคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาศักยภาพครูด้านเทคโนโลยี โดยผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูนำความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้พัฒนาการทำงานทั้งด้านการสอนและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนสื่อการสอนให้กับครูผู้สอน 2) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม โดยผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะกลยุทธ์ วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม 3) การสร้างขวัญและกำลังใจครูเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน โดยผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น 4) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูแสดงความคิดเห็นและนำเสนอแนวคิดนอกกรอบ แลกเปลี่ยน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ 5) การสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งความสุข โดยผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์ สร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งความสุข 6) การเชื่อมโยงความคิด โดยผู้บริหารต้องมีความสามารถในการจัดระบบความคิดให้เชื่อมโยง มองถึงองค์รวมทั้งหมด

องค์ประกอบที่ 3 คิดผลิตภาพ ประกอบด้วย 1) กำหนดเป้าหมาย และผลลัพธ์การดำเนินงานที่ชัดเจน โดยกำหนดทิศทางการทำงานที่มีจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์ที่ชัดเจนมีความเหมาะสมกับบริบทของงานและบุคคลในการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานวิชาการ มีจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำข้อสรุปเป็นแนวทาง กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจน 2) กระตุ้นให้ครูเชื่อมโยงความคิดกับผลผลิต โดยผู้บริหารต้องเป็นคนช่างสังเกต มีความคิดต่อเนื่อง มองเห็นแนวทางแนวปฏิบัติหรือแนวทางปรับปรุง สามารถเชื่อมโยงกับผลผลิต คิดและทำพร้อมทั้งอธิบายได้ชัดเจน ทั้งในแบบรูปธรรม และนามธรรม 3) สร้างแรงบันดาลใจและอุดมการณ์ในการทำงาน โดยผู้บริหารควรสร้างแรงบันดาลใจและอุดมการณ์ในการทำงาน เชื่อมโยงและนำผลผลิตที่ได้จากงานหนึ่งไปสู่งานอื่นๆ และผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขในแต่ละภารกิจที่ต้องช่วยเหลือกัน 4) พัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยพัฒนาศักยภาพบุคลากรในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ 5) การทำงานเป็นฐาน โดยผู้บริหารควรจะต้องเรียนรู้ผ่านสถานการณ์ตามสภาพจริง เน้นการทำงานเป็นฐาน ร่วมมือกันในการทำงานมีการประเมินติดตาม

องค์ประกอบที่ 4 คิดรับผิดชอบ ประกอบด้วย 1) เตรียมความพร้อมในการทำงานอยู่เสมอ โดยผู้บริหารควรเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ ควรมีการจัดระเบียบ จะช่วยให้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องมีความรับผิดชอบ 2) การนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการบริหาร โดยผู้บริหารนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการบริหาร ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา 3) การจัดทำปฏิทินช่วยติดตามงาน โดยควรใช้ปฏิทินช่วยติดตามงานตามความรับผิดชอบของแต่ละงาน เพื่อช่วยให้เกิดความมั่นใจและไม่ลืมการปฏิบัติหน้าที่ 4) การสร้างความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยผู้บริหารควร

ตระหนักในหน้าที่ อุทิศตนในงานราชการ อย่างสม่ำเสมอ ทำงานตรงต่อเวลา ไม่เอาเวลาราชการไปหาผลประโยชน์ส่วนตัว ผู้บริหารควรตั้งเป้าหมาย การบรรลุเป้าหมายจะทำให้มีแรงจูงใจที่จะทำมากขึ้น และให้คำปรึกษา สร้างขวัญกำลังใจและความมั่นใจในการปฏิบัติงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา 5) การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ผู้บริหารควรมีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด 6) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และผลการดำเนินงาน โดยผู้บริหารควรมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของตัวเอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1 ในภาพรวมผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณลักษณะแต่ละด้าน ได้แก่ 1) คติวิเคราะห์ 2) คิดสร้างสรรค์ 3) คิดผลิตภาพ และ 4) คิดรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะที่ดีและเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์และบรรลุเป้าหมายของการบริหารขององค์การคุณลักษณะดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามกรอบแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ หรือ CCPR model ของไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของศรายุทธ เมืองคำ (2563) เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอน มีความเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย 4.0 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ในภาพรวมผลการวิจัยของสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสภาพที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนตามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 มากที่สุด หรือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอาจจะต้องการผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านคติวิเคราะห์ ด้านคิดสร้างสรรค์ ด้านคิดผลิตภาพ และด้านคิดรับผิดชอบ เพราะเชื่อว่าจะสามารถเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับองค์กรมีความสามารถในการเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงที่ดี มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ภายใต้อิทธิพลที่ถูกต้องเป็นผู้บริหารที่มีความ

รับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา รู้จักใช้คำพูดให้เหมาะสม สามารถนำความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรจึงทำให้สภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริชัย โพธิ์ศรีทอง (2563) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า เมื่อพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านคิดผลิตภาพ 2) ด้านคิดรับผิดชอบ 3) ด้านคิดวิเคราะห์ และ 4) ด้านคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทุกคนต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการปลูกฝังทั้งในด้านคิดผลิตภาพ ด้านคิดรับผิดชอบ ด้านคิดวิเคราะห์ และด้านคิดสร้างสรรค์ อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ต้องมีคุณลักษณะดังกล่าว จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจคือ ด้านคิดผลิตภาพ ซึ่งเป็นด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 เป็นอันดับแรก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าด้านคิดผลิตภาพ เป็นด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะเป็นอันดับแรกเพราะด้านคิดผลิตภาพ ถือเป็นด้านที่ต้องใช้กระบวนการคิดวางแผนหรือแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ออกมาในรูปธรรมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจนเกิดผลงานเชิงประจักษ์ สามารถเป็นต้นแบบการดำเนินงานหรือต้นแบบแนวคิดให้กับผู้อื่นได้โดยมีการกำหนดเป้าหมายเป็นแนวทางปฏิบัติ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน กล้าลงมือทำในสิ่งที่คิด สร้างแรงบันดาลใจและอุดมการณ์ในการทำงาน และสร้างแรงจูงใจและคอยเติมเต็มศักยภาพของผู้อื่น ถ่ายทอดวิธีการทำงานจนสำเร็จ และพัฒนางานสู่นวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารจะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ต้องมีคุณลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี พรหมทะสาร (2561) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียน มีความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางการบริหาร ด้านวิสัยทัศน์ ด้านประสบการณ์และผลสำเร็จ ในการปฏิบัติงานและด้านความรู้ ความสามารถ

3. ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น ซึ่งแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0 สามารถอภิปรายผลรายละเอียดได้ดังนี้ 1) ด้านคิดวิเคราะห์ โดยการประยุกต์ใช้

ทฤษฎีกระบวนการบริหารประกอบการตัดสินใจ มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานของสถานศึกษา ใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การกำหนดระยะเวลาในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม แสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจ รวมทั้งการคิดรอบด้าน ด้วยมุมมอง bird'seye view สอดคล้องกับงานวิจัยของเริงณรงค์ ดวงดีแก้ว (2565) ได้ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาทักษะการคิดผสมผสาน โดยต้องมีการคิดฝึกคิดแก้ปัญหาเป็นส่วนย่อย โดยไม่มีความลำเอียงและควรมองความขัดแย้งเป็นเรื่องที่ดีและมีกระบวนการวางแผนการทำงานตามหลักการของวงจรเดมมิง PDCA 2) ด้านคิดสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาศักยภาพครูด้านเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม มีการสร้างขวัญและกำลังใจครูเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งความสุขและ การเชื่อมโยงความคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร พงษ์เนตร (2564) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนได้สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกันทำให้ผู้มีส่วนร่วมเห็นคุณค่าของนวัตกรรมที่ได้ ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นจนบรรลุเป้าหมาย 3) ด้านคิดผลิตภาพ โดยกำหนดเป้าหมาย และผลลัพธ์การดำเนินงานที่ชัดเจน กระตุ้นให้ครูเชื่อมโยงความคิดกับผลผลิต สร้างแรงบันดาลใจและอุดมการณ์ในการทำงาน พัฒนาศักยภาพบุคลากร และ การทำงานเป็นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอุตรอุตโตโร (2561) เรื่อง การบริหารวิชาการสู่ การศึกษายุค 4.0 ผลการวิจัย พบว่า Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนสู่ความมั่นคง มั่นคั่ง และยั่งยืน เป็นโจทย์ของคนไทยทุกคนที่จะต้องร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อไปสู่การพัฒนาประเทศด้วยการสร้าง นวัตกรรม หรือให้เท่าทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ และองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อน คือ สถาบันการศึกษา ดังนั้น ภาวะผู้นำกับการศึกษายุค 4.0 จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา จะต้องเห็นความสำคัญ และสร้างแรงจูงใจในการบริหารงานวิชาการลงไปสู่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดนวัตกรรม และเทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศต่อไป 4) ด้านคิดรับผิดชอบ โดยการเตรียม ความพร้อมในการทำงานอยู่เสมอ การนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการบริหาร การจัดทำปฏิทินช่วย ติดตามงาน การสร้างความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัด การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระ มหารพวงศ์กุลกลุสโย (2561) เรื่อง ภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรยุค 4.0. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำ ในการบริหารยุค 4.0 ผู้นำจะต้องมีความสามารถชักจูงชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จตาม เป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้าง พันธกิจ วิสัยทัศน์ เพื่อพัฒนาองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งในยุคโลกาภิวัตน์

ปัญหาครอบครัว สังคม เศรษฐกิจในประเทศชาติเกิดขึ้นมากมายเพราะประชาชนเสื่อมจากศีลธรรมหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยต่างมุ่งเน้นพัฒนาด้านนวัตกรรมต่างๆ อันเป็นปัจจัยแห่งการพัฒนาภายนอกจนลืมพัฒนาทางด้านจิตใจของคนในประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านคิดวิเคราะห์ ในสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษานั้น สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมจัดทำแผน ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และร่วมกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษา วิเคราะห์แยกแยะปัญหา ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และจัดลำดับความสำคัญของแต่ละปัญหา และตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขอย่างเหมาะสม

1.2 ด้านคิดสร้างสรรค์ ในสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษานั้น สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะกลยุทธ์ เปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูแสดงความคิดเห็นและนำเสนอแนวคิดนอกกรอบแปลกใหม่ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านคิดผลิตภาพ ในสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษานั้น สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ควรเสริมสร้างผู้บริหารสถานศึกษา สร้างแรงบันดาลใจและอุดมการณ์ในการทำงาน เชื่อมโยงและนำผลผลิตที่ได้จากงานหนึ่งไปสู่งานอื่นๆ พัฒนาศักยภาพบุคลากรในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านคิดรับผิดชอบ ในสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษานั้น สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการบริหาร ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0

2.2 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.3 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ควรมีการศึกษายปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนากอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). กระทรวงอุตสาหกรรม.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2565). ผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 4(4), 41-50.
- ธีระพงษ์ วงศ์ประเสริฐ. (2565, กุมภาพันธ์ 28). ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี. สัมภาษณ์. นันทภัก อู่สุวรรณ. (2565). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 7(4), 76.
- พระมหาวรพงศ์ กุลลขโย. (2561). ภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรยุค 4.0. *วารสารสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรราชวิทยาลัย*, 6(1), 1-13.
- พระมหาอุดร อุตโตโร. (2561). ภาวะผู้นำ : การบริหารวิชาการสู่การศึกษายุค 4.0. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 3(1), 42-53.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2562). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก, หน้า 2
- เริงณรงค์ ดวงดีแก้ว. (2565). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดนครพนม. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 10(1), 35-49.
- ศรายุทธ เมืองคำ. (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศิริพร พงษ์เนตร. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2. (2566). *ข้อมูลสารสนเทศ*. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). (2559). *Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน*. กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา.
- สิริชัย โพธิ์ศรีทอง. (2563). คุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 5(1), 126.

สุกัญญา รอดระกำ. (2561). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0. *การประชุมวิชาการ
เสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2018”* มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.

สุภาวดี พรหมทะสาร. (2561). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะ
ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เทคนิค TGT (Teams Games Tournaments) *

The Development of learning achievement on important Buddhist days
and Religious ceremonies of Mathayom 1 students using cooperative
learning techniques TGT (Teams Games Tournaments)

พีรพัฒน์ เสียงล้ำ¹ ไกรฤกษ์ ศิลาคม^{2*}

Peerapat Sienglam¹ Krairoek Silakhom^{2*}

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ Student of Buddhist Studies Program, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University

² สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² Lecturer, Office of General Education, Udon Thani Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: tai_udru@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเรณูนครพิทยานุกูลที่เรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 684 คน (16 ห้องเรียน) กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้อง (50 คน) ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test แบบกลุ่มไม่อิสระ ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 95.02/77.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 75/75 2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. ความพึง

* Received: 18 October 2024, Revised: 7 January 2025, Accepted: 10 January 2025

พอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนแบบร่วมมือ; เทคนิค TGT; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ABSTRACT

This study aimed to 1) develop a learning activity on Buddhist Holy Days and Religious Ceremonies using the cooperative learning technique TGT (Teams-Games-Tournament) for Mattayom 1 students, with an expected efficiency based on the 75/75 criterion, 2) compare students' learning achievement before and after the implementation of the TGT-based learning activity, and 3) examine students' satisfaction with the TGT-based learning activity. The population consisted of 684 Mattayom 1 students enrolled in the Buddhist Studies course at Udonpittayanukoon School during the second semester of the 2023 academic year. The sample group, selected through cluster random sampling, comprised one class of 50 students. Research instruments included a learning management plan, an academic achievement test, and a student satisfaction questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and paired-sample t-test.

Keywords: cooperative learning; techniques TGT; learning achievement; important Buddhist days

บทนำ

สภาพการณ์ของสังคมโลกในปัจจุบันต่างเผชิญกับปัจจัยต่าง ๆ อันนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม เช่น กระแสโลกาภิวัตน์ กระแสโลกเสรี การสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน เป็นต้น ส่งผลให้การศึกษาในแต่ละสาขาวิชาต่างพยายามค้นหาคำตอบใหม่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการดำรงอยู่ในสังคมโลกได้อย่างยั่งยืน ไม่เว้นแม้แต่ในแวดวงการศึกษาของประเทศไทยภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสภาพสังคมไทยในห้วงทศวรรษใหม่ เป็นยุคของความเร็วและความล้ำสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การหล่อหลอมรวมความคิด และความเชื่อของกลุ่มคนที่บุคคล ในสังคมจะต้องตั้งรับกับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษานักเรียน หลากหลาย การตลอดจนการเผชิญสิ่งช่วยในรูปแบบ ที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นกับเด็กและเยาวชนอย่างมากมาย ทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาของความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตต่ำขาดภูมิคุ้มกันที่ดีทางสังคม เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจจะเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ครูจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่ดีเป็นภูมิคุ้มกัน ให้ออกห่างจากการครอบงำความคิดทางสื่อเทคโนโลยี และตั้งรับต่อการก้าวรุกรังทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา นักเรียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.

2553 ได้บัญญัติในเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาหมวด 4 ตามมาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพในกระบวนการเรียนรู้จึงต้องมีสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามสติปัญญาและความสามารถของตน การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถตามกระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทั้งนี้หลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ยังให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาสังคมและการพัฒนาประเทศโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นกำลังที่สำคัญของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ผู้เรียนยุคใหม่ในโลกเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามรูปแบบการเรียนรู้ (Learning style) ของแต่ละคน การเรียนรู้มีลักษณะเป็น Personalized ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล ผู้สอนไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบเหมารวมด้วยการกำหนดเป้าหมายและวิธีการเรียนรู้เพียงรูปแบบเดียวได้อีกต่อไป การพัฒนาผู้เรียนเชิงสร้างสรรค์เป็นคำตอบของคำถามที่ว่า ผู้สอนยุคใหม่ควรมีวิธีการพัฒนาผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างไร การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดและเติบโตมากับเทคโนโลยีมีลักษณะเป็นการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalized Learning) ที่ผู้เรียนแต่ละคนต่างมีเป้าหมายและวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกักัน หน้าที่ของผู้สอน คือ โค้ชผู้เรียนให้เขาบรรลุเป้าหมายตามที่เขาต้องการ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเหมารวมยกขึ้นที่ผู้สอนกำหนดเป้าหมายและวิธีการเรียนรู้ เพียงแบบเดียวตายตัว (Fixed learning) จะไม่สามารถดึงดูดผู้เรียนไว้กับกิจกรรมการเรียนรู้ได้อีกต่อไป เพราะไม่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่จะลดการควบคุมพฤติกรรมผู้เรียน แต่จะเพิ่มการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ ออกมาให้มากที่สุด กิจกรรมการเรียนรู้ มีความยืดหยุ่นสูง (Flexible learning) ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงศักยภาพของตนเองอย่างหลากหลาย การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติผู้เรียน คือ การเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนในสิ่งที่ผู้เรียนมี Passion หรือ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ผู้สอนทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำ เสริมแรง งดการออกคำสั่ง หรือกำหนดเงื่อนไขบังคับให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ผู้สอนกำหนด เพราะจะเป็นการปิดกั้นศักยภาพผู้เรียนและไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาทักษะการคิดด้านต่าง ๆ ตลอดจนจินตนาการสร้างสรรค์ของผู้เรียน “ยิ่งผู้สอนสั่งมากเท่าใด การคิดของผู้เรียนยิ่งลดลงมากเท่านั้น” (มารุต พัฒผล และวิชัย วงษ์ใหญ่, 2562) อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งทาง ด้านวิชาการความรู้และคุณธรรมจริยธรรมด้วย ซึ่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมี การเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านทักษะและความสามารถให้สอดคล้องกับ สาขาอาชีพในปัจจุบันและจำเป็นที่ ต้องมีทักษะในการเรียนรู้ (learning skills) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วยสาระที่เป็นองค์ความรู้ 5 สาระ ได้แก่ สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมืองและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระ เศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม จึงเป็นศาสตร์แห่งการบูรณาการวิชาความรู้จากแขนงวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิด

ความเจริญงอกงามในแต่ละด้าน เช่น ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านเจตคติและค่านิยม ด้านการจัดการและปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน รู้จักนำเอาเทคนิควิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งนวัตกรรมที่หลากหลาย มาประยุกต์ใช้กับนักเรียนเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ การสอนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน พร้อมทั้งมีการวางแผนการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า เพื่อสร้างความมั่นใจในการสอนและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักนำวิธีการจัดการเรียนรู้หรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงบทบาทได้อย่างไม่มีขีดจำกัดและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา (วิจารณ์ พานิช, 2556)

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ประสบปัญหา คือ นักเรียนมองว่าการเรียนรู้ในหลักของศาสนาเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย เนื่องจากมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว ไม่ใช่วิชาหลักที่จะทำให้ นักเรียนสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไปได้ และเกิดปัญหานักเรียน ไม่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน ไม่กล้าที่จะแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น นักเรียนขาดทักษะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ขาดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้ในระยะเวลาที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และจากการประเมินคุณภาพของนักเรียนในรายวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับชีวิตจริงและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT (Teams Games Tournaments) ได้ศึกษาแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT (Teams Games Tournaments) เป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออีกรูปแบบหนึ่ง ที่แบ่งผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน กลุ่มละ 4-5 คน โดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่มได้แข่งขันกันในเกมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้แล้ว ทำการทดสอบความรู้โดยการใช้เกมการแข่งขัน นำคะแนนที่ได้จากการแข่งขันของสมาชิกแต่ละคนในลักษณะการแข่งขันตัวต่อตัวกับทีมอื่นเอามาบวกเป็นคะแนนรวมของทีม ทีมที่ได้คะแนนรวมสูงสุดจะได้รับรางวัล (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2558)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT (Team Game Tournaments) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันขณะทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้วยความสนุกสนานเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และสามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีที่หลากหลาย มีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองและประโยชน์ของ

ส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้และใช้เป็นแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาพระพุทธศาสนา สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

จากหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ แนวคิดของการเรียนรู้แบบร่วมมือ และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT (Team Game Tournaments) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการแข่งขันเกมการเรียนรู้ ทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ ช่วยทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้นและมีความพยายามที่จะพัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มที่มากขึ้นกว่าเดิม ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิก ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน ได้ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว สนุกสนานกับการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนาสูงขึ้น และมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่สูงขึ้น สามารถที่จะเชื่อมโยงองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตจริงได้

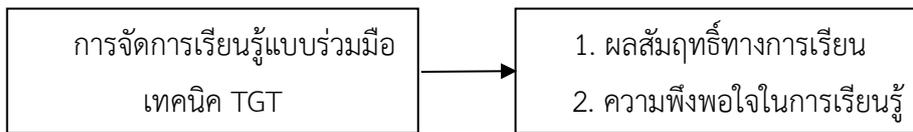
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT

สมมติฐานการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT มีความพึงพอใจในการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ที่เรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 684 คน จากห้องเรียนจำนวน 16 ห้อง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ที่เรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 50 คน จากห้องเรียนจำนวน 1 ห้อง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส 21106) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 แผน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT 2) แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส 21106) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี (ส 21106) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส 21106) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 แผน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ผู้วิจัยดำเนินการ สร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โครงสร้าง ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตัวชี้วัด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 6-51)

1.2 ศึกษาเทคนิควิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากคู่มือการจัดการการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของคู่มือครูตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน โดยแต่ละแผนจะประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เกณฑ์การวัดและประเมินผล กิจกรรมข้อเสนอแนะ และบันทึกหลังการสอนในแต่ละแผน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 วันออกพรรษา และวันตักบาตรเทโวโรหณะ วันธรรมสวนะ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การจัดโต๊ะหมู่บูชา การจุดธูปเทียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอาราธนาศีล การอาราธนาธรรม การอาราธนาพระปริตร

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เกณฑ์การวัดและประเมินผล กิจกรรมข้อเสนอแนะและบันทึกหลังการสอนในแต่ละแผน

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านเนื้อหา การสื่อความหมายและเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งพร้อมแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกณฑ์การประเมินดัดแปลงมาจากมาตราส่วนประมาณค่าของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ผลการประเมินต้องมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 5.00 หรืออยู่ในระดับคุณภาพระดับมากขึ้นไป จึงจะถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่ามีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ ไปทดลองใช้ (Tryout) ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21103) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.8 พิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ฉบับจริงเพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยได้ทำการดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ศึกษาสาระสำคัญและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

2.2 ศึกษาการสร้างข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ (วัลลี สัตยาศัย. 2555)

2.3 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ โดยยึดตามจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อกำหนดข้อสอบ โดยสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ซึ่งจะใช้จริง 30 ข้อ (เขียนข้อสอบเพื่อไว้ 50%) โดยข้อสอบในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียวการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบมีหลักเกณฑ์ คือ ตอบถูกในแต่ละข้อให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดในแต่ละข้อให้ 0 คะแนน ถ้าตอบมากกว่า 1 ข้อ หรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

2.4 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรง ด้วยการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2556) ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

2.5 ปรับปรุงข้อความในข้อสอบบางข้อตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับทดลอง

2.6 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนที่เคยเรียนเนื้อหาหน้ามาก่อน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุตรพิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุตรธานี ที่ได้เรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106) ในภาค

เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 50 คน ปัจจุบันเป็นนักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
อุตรพิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุตรธานี

2.7 วิเคราะห์ข้อสอบเพื่อหาค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ
แบบอิงกลุ่มโดยใช้เทคนิค 30% ข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ต้องมีค่าความยากตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และ
ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2556)

2.8 นำแบบทดสอบที่ใช้ได้คัดเลือกไว้ใช้จำนวน 30 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-
Richardson Method) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2556)

2.9 พิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
และศาสนพิธี (ส21106) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ฉบับ
จริง ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลต่อไป

3. แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106) ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ
ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้
จากตำราวัดผลทางการศึกษาของ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2556) ดังนี้

3.1 ศึกษาข้อความที่แสดงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้โดยสร้างแบบสอบถาม
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ
ลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดขอบเขตการวัดความพึงพอใจของนักเรียนออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้าน
เนื้อหา 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล แล้วสร้างข้อคำถาม
จำนวน 20 ข้อ ต้องการใช้จริง 15 ข้อ

3.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้ง 20 ข้อ เสนอต่อ
ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นที่ต้องการวัดด้านความพึงพอใจ
ในการเรียนรู้ในแต่ละข้อ โดยมีเงื่อนไขการให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับประเด็นด้านความพึงพอใจ
ในการเรียนรู้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับประเด็นด้านความพึงพอใจ
ในการเรียนรู้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับประเด็นด้านความพึงพอใจ
ในการเรียนรู้

ผลการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นที่ต้องการวัดด้านความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ทุกข้อหมายความว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการวัดด้านความพึงพอใจในการเรียนรู้ซึ่งเข้าเกณฑ์ทั้งหมด 20 ข้อ

3.3 พิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 50 คน แล้วนำผลการทดลองใช้แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้มาหาคุณภาพค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

3.4 หาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้เป็นรายข้อ โดยนำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 1
พึงพอใจน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 2
พึงพอใจปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 3
พึงพอใจมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 4
พึงพอใจมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5

แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความพึงพอใจ ในการเรียนรู้ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) โดยคะแนนรวมนั้นได้หักคะแนนของข้อนั้น ๆ ออกแล้ว (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2556) จึงคัดเลือกไว้ใช้จำนวน 15 ข้อตามต้องการ

3.4.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ที่คัดเลือกไว้ใช้จำนวน 15 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ทั้งฉบับ โดยวิธีการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2556)

3.5 พิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ฉบับจริง จำนวน 15 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขั้นเตรียมก่อนการทดลอง

3.1.1 เตรียมกลุ่มตัวอย่าง โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียน จัดทำตารางกำหนดวันเวลาในการทดลอง พร้อมทั้งทำเรื่องขออนุญาตทางโรงเรียน

3.1.2 จัดเตรียมสถานที่และเครื่องมือในการทดลอง

3.1.3 ผู้วิจัยแนะนำกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เวลาในการแนะนำนักเรียนประมาณ 15 นาที

3.2 ขั้นตอนการทดลอง

3.2.1 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้วิเคราะห์คุณภาพแล้ว

3.2.2 ทำการทดลอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106)

3.2.3 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) ซึ่งกระทำทันทีเมื่อสิ้นสุดการเรียน โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเป็นแบบทดสอบข้อเดียวกันกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน แต่มีการสลับข้อ

3.2.4 ให้กลุ่มตัวอย่างตอบความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 นำคะแนนระหว่างเรียน และคะแนนหลังเรียนมาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้มาตรฐาน E1/E2 ตามเกณฑ์ 75/75

4.2 นำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้ t-test แบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent Samples t-test)

4.3 นำผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาทำการวิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน	1.00 - 1.50	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด
คะแนน	1.51 - 2.50	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
คะแนน	2.51 - 3.50	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
คะแนน	3.51 - 4.50	หมายถึง	พึงพอใจมาก
คะแนน	4.51 - 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญ

ทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยนำคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนหลังเรียนมาวิเคราะห์ ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT

เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คะแนน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
- ระหว่างเรียน (E_1)	100	95.02	1.30	95.02
- หลังเรียน (E_2)	30	23.26	1.78	77.53

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 95.02 คิดเป็นร้อยละ 95.02 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 23.26 คิดเป็นร้อยละ 77.53 ซึ่งแสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 95.02/77.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี โดยนำคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	50	17.06	1.74	27.657*	.000
หลังเรียน	50	23.26	1.78		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและ ศาสนพิธี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 17.06 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.26 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ t พบว่า ค่าสถิติ t เท่ากับ 27.657 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค

TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยนำผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนมาทำการวิเคราะห์ ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา				
1	พึงพอใจต่อเนื้อหาที่ได้เรียนรู้	4.90	.364	มากที่สุด
2	เนื้อหามีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	4.88	.385	มากที่สุด
3	ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	4.88	.385	มากที่สุด
4	เนื้อหามีความแปลกใหม่ น่าสนใจ	4.88	.385	มากที่สุด
5	นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.88	.385	มากที่สุด
เฉลี่ยด้านเนื้อหา		4.88	.380	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
6	มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน	4.86	.405	มากที่สุด
7	กิจกรรม/กระบวนการช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.86	.405	มากที่สุด
8	การยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.84	.468	มากที่สุด
9	สืบค้นข้อมูลและสร้างความรู้ด้วยตนเอง	4.88	.385	มากที่สุด
10	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.82	.438	มากที่สุด
เฉลี่ยด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		4.85	.420	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล				
11	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	4.92	.274	มากที่สุด
12	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์	4.90	.364	มากที่สุด
13	จุดประสงค์มีความชัดเจน	4.92	.340	มากที่สุด
14	มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน	4.90	.364	มากที่สุด
15	การดำเนินการเป็นขั้นตอน	4.92	.340	มากที่สุด
เฉลี่ยด้านการวัดและประเมินผล		4.91	.336	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.88	.378	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจในการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละด้านจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล (= 4.91) ด้านเนื้อหา (= 4.88) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (= 4.85) ตามลำดับ

บทสรุปและอภิปรายผล

1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 95.02/77.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106) ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ศึกษาสาระสำคัญ และมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 6- 51) และได้้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านเนื้อหา การสื่อความหมายและเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง พร้อมแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี (ส21106) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกณฑ์การประเมินตัดแปลงมาจากมาตราส่วนประมาณค่าของบุญชม ศรีสะอาด (2553: 103) อีกทั้งได้นำเอากิจกรรมต่าง ๆ มาช่วยเสริมและจัดให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการเรียนแตกต่างกัน สมาชิกกลุ่มจะมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับการสอนและช่วยเพื่อนสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ด้วยมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกันคือ เป้าหมายของกลุ่ม ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 182) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุฬพัชร โคตะ จักรพงษ์ นิลพงษ์ และนิลรัตน์ โคตะ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับ Plickers Application นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาผายวิทยา ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับ Plickers Application วิชาสังคมศึกษา เรื่อง เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 82.90/82.04 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับ Plickers Application วิชาสังคมศึกษา เรื่อง เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจพอเพียง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) ดัชนีประสิทธิผลจากการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับ Plickers Application วิชาสังคมศึกษา เรื่อง เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.5291 หรือ ร้อยละ 52.91 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก กิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตัวชี้วัด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 6- 51) จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งผลการทดสอบที่ได้มีความน่าเชื่อถือ เนื่องมาจากเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นได้รับการตรวจสอบปรับปรุง แก้ไข ประเมินตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ และได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) และสาระการเรียนรู้ จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาเอกสารการจัดทำแบบฝึกเสริมทักษะ การวัดผลประเมินผลจนเข้าใจ และนำความรู้มาสร้างแบบทดสอบ ตลอดจนนำไปทดลองใช้ (Try out) แล้วนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพก่อนที่จะนำไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิศระพงศ์ โสภานัย (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยใช้การเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้เทคนิค TGT ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นนำ (2) ขั้นสอน (3) ขั้นจัดทีม (4) ขั้นการแข่งขันตอบปัญหา และ (5) ขั้นสรุปผล การพัฒนาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนมี 3 วงรอบ ปกติครั้งนี้ วงรอบที่ 1 ร้อยละ 40.97 วงรอบที่ 2 ร้อยละ 66.63 และวงรอบที่ 3 ร้อยละ 76.39 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 75 2) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิค TGT มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านคิดเป็นร้อยละ 83.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 20 คน 3) นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52$, S.D. = 0.17)

3. ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TGT เป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแข่งขันเป็นทีมโดยใช้เกม เป็นการใช้เกมทางภาษาไปเสริมวิธีการสอนของครู การนำเกมมาใช้ในการสอนนอกจากจะทำให้ นักเรียนสนุกสนานแล้วยังเป็นการฝึกการใช้ภาษาอย่างดียิ่ง เกมการสอนจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพยายามที่จะเรียนรู้และใช้ภาษาได้ไว อีกทั้งยังทำให้นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูสร้างบริบท (Context) ซึ่งทำให้ภาษามีความหมายมากยิ่งขึ้น ถ้าหากภาษามีความหมายก็จะทำให้นักเรียนตอบสนองในการฟัง พูด เขียน ชัดเจนและมีความหมายซึ่งทำให้นักเรียนเข้าใจและจำได้ดี เกมจะทำให้ นักเรียนเข้าใจและจำได้ดี เกมจะทำให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เกศรา อินทนนท์ (2556) จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้สูงสุดในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญชนก สิงห์ทอง (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง ทวีปเอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 2) พฤติกรรมการทำงานกลุ่มในกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ TGT โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ครูผู้สอนจะต้องคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม เพื่อเป้าหมายความสำเร็จของกลุ่ม โดยครูกล่าววน้ำใจเพื่อสร้างความมั่นใจให้นักเรียน และแสดงความชื่นชมในผลการเรียนของนักเรียน

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ครูผู้สอนควรมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำตอบที่หลากหลายหรือให้แนวทางในการหาคำตอบที่หลากหลายแก่ตัวผู้เรียน ในระยะแรกของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับการใช้ปัญหาปลายเปิด

1.3 การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค TGT เป็นการเรียนแบบร่วมมือที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นกลุ่ม ครูควรแบ่งกลุ่มโดยคำนึงในหลาย ๆ ด้าน เช่น แบ่งสมาชิกให้แต่ละระดับความสามารถออกเป็นกลุ่มนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน หลีกเลี่ยงการจัดกลุ่มที่นักเรียนมีความสนิทสนมกันมาอยู่กลุ่มด้วยกัน ครูต้องคอยกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรม ความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น การเรียนรู้เชิงคุณธรรม การเรียนรู้เชิงทักษะการคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ พฤติกรรมการทำงานกลุ่มหรือความคงทนในองค์ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในระยะยาวต่อไป

2.2 ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ไปใช้ร่วมกับเทคนิคการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw เป็นต้น เพื่อจะได้เลือกใช้สื่อที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะเป็นผลดีต่อนักเรียนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 ควรศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT กับนักเรียนช่วงชั้นหรือกลุ่มอื่น ๆ จึงจะมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: อรุณวิทยาคาร.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. เกศรา อินทนนท์. (2556: 20). ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรูแบบร่วมมือแบบ TGT. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 36(4), 18-26.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ต คอร์ปอเรชั่น.
- ธัญชนก สิงห์ทอง. (2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง ทวีปเอเชียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด . (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาสน์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). *การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างจิตนวัตกรรมการเรียนรู้*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร*. บริษัท เอส อาร์.พรินติ้ง.
- วิไลพร อุ่นอกพันธุ์ ทศนา ประสานตรี และ มนต์รี อนันตรักษ์. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการและการแก้สมการการคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุเทนวิทยาคาร ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ TGT กับแบบ 4 MAT. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 4(1), 53-59.
- สุพิชญา สาขะจันทร์. (2565). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค TGT ร่วมกับสื่อ eDLTV เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2558). *วิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา*. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.

การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1*

Driving Educational Administration Innovation Toward the Four
Learning Transformations in Schools under the Lopburi Primary
Educational Service Area Office 1

กัญญารัตน์ ผลบุตร^{1*} ภูวดล จุลสุคนธ์² ภัศยกร เลาสวัสดิกุล³

Kanyarat Phonbut^{1*} Phuwadon Chulasukhont² Phasayakorn Laosawasdekul³

¹สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University, Thailand

²สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University, Thailand

³สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author e-mail: p.kanyarat2524@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 2) เปรียบเทียบวิธีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวนโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 309 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.980 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาวิธีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลเปรียบเทียบวิธีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

* Received: 19 February 2025, Revised: 22 March 2025, Accepted: 24 March 2025

ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่า จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: บริหารการศึกษา; นวัตกรรม; การเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้

ABSTRACT

This study aimed to: 1) examine the implementation strategies of educational administration innovations directed toward achieving the Four Learning Transformations in schools under the Lopburi Primary Educational Service Area Office 1 and 2), compare these strategies based on the perspectives of teachers and school administrators, categorized by position, years of experience, and school size. The sample consisted of 309 participants, comprising teachers and school administrators from schools affiliated with Lopburi Primary Educational Service Area Office 1 during the 2023 academic year. The sample size was determined using Yamane's formula. The research instrument was a questionnaire on implementing educational administration innovation aligned with the Four Learning Transformations, with an overall reliability coefficient of 0.980. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Scheffé's method for pairwise comparison.

Keywords: Educational Administration; Innovation; Change 4 LEARN

บทนำ

การดำเนินงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และปัญหาด้านความพร้อมของสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การสร้างสรรค่นวัตกรรม ปรับเปลี่ยนทัศนคติและรูปแบบการเรียนการสอนให้เท่าทันกับหลักสูตรแบบใหม่ ซึ่งมีความแตกต่างจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบเดิม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นโจทย์สำคัญให้กับทุกภาคส่วนที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข พร้อมรับกับความท้าทายใหม่ ๆ ภารกิจการบริหารการศึกษาใน แต่ละด้านที่กล่าวมา ต่างก็มีการนำ "นวัตกรรม" มาใช้ในการบริหารศึกษากันอย่างกว้างขวางและครอบคลุม ท่ามกลางการกระจายตัวของ "นวัตกรรม" จึงมีความจำเป็นที่นักบริหารการศึกษาต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนั้น ภารกิจใหม่ของนักบริหารการศึกษาในยุคนวัตกรรมการศึกษาจึงต้องเพิ่มภารกิจ ทางด้านการจัดการนวัตกรรมหรือการบริหารนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของการศึกษา เพราะในปัจจุบันการบริหารงานวิชาการการบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปต่างต้องอาศัยนวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อน (จักรกฤษณ์ สิริริน, 2561)

ด้วยเป้าหมายการจัดการศึกษาสำหรับการเรียนยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ของโรงเรียนควรมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อเป็นการมุ่งเป้าสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ดังนี้ 1. เรียนรู้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานกระบวนการคิดเพื่อใช้ต่อยอดความรู้เดิม เน้นให้เกิดการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ มองความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. เรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ เน้นให้เกิดการพัฒนาคนในองค์กรให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานแบบใหม่ ที่เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสร้างผลกระทบที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ใช้ความรู้สู่การปฏิบัติโดยใช้ความรู้แบบบูรณาการ ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงวิเคราะห์และการสะท้อนคิด 3. เรียนรู้บนความหลากหลาย เน้นให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีความเป็นพลโลก ทำงานร่วมกัน แบ่งปันความรู้ความเข้าใจร่วมกันในสังคม 4. เรียนรู้แบ่งปันรับผิดชอบต่อสังคม เน้นความสัมพันธ์แบบรวมพลังเพื่อสร้างความพร้อมในการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคต เป้าหมายดังกล่าวมุ่งเน้นการขับเคลื่อนนวัตกรรม การบริหารการศึกษาแบบองค์รวมในมิติต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ 4 ด้าน ดังกล่าวมาข้างต้น (ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2561) ทั้งนี้ ผู้บริหารการศึกษา จึงควรเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษา ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย 4 การเรียนรู้ เพื่อนำนวัตกรรมพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืน

การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นโจทย์สำคัญให้กับทุกภาคส่วนที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข พร้อมรับกับความท้าทายใหม่ ๆ ภารกิจการบริหารการศึกษาในแต่ละด้านที่กล่าวมา ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาต่างก็ควรการนำ "นวัตกรรม" มาใช้ในการบริหารการศึกษากันอย่างกว้างขวางและครอบคลุม ท่ามกลางการกระจายตัวของ "นวัตกรรม" จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารการศึกษาต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนั้น ภารกิจใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนวัตกรรมการศึกษา จึงต้องเพิ่มภารกิจทางด้านการจัดการนวัตกรรมหรือการบริหารนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของการศึกษา มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และมาช่วยในการขับเคลื่อน การบริหารและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จะนำการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ของ โรงเรียน มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียน เพื่อนำนวัตกรรมพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืน เนื่องจากแผน ยุทธศาสตร์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี 1 พบอุปสรรคและจุดอ่อนของการจัด การศึกษา ดังนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษา ทำให้เกิดช่องว่างระหว่าง ความเจริญ ด้านวัตถุกับคุณธรรม จริยธรรม ทำให้เด็กและเยาวชน ก้าวสู่ความทันสมัยอย่างขาดสติ ความ เหลื่อมล้ำระหว่างรายได้ของผู้ปกครองมีผลต่อโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพที่แตกต่างกัน นโยบายด้านการปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดมีความหลากหลาย และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาขาดความต่อเนื่อง ครูบางส่วนยังไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียน การสอน ให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 และอัตรากำลังครู บุคลากร ไม่สอดคล้อง ตามโครงสร้างและการปฏิบัติงาน (รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2567) จากปัญหาที่กล่าว มานั้น การบริหารจัดการและพัฒนานวัตกรรมการบริหารมีความสำคัญและจำเป็นในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทในแต่ละพื้นที่

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เร็ยรรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยใช้แนวคิด “นวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลง 4 เร็ยรรู้” (ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2561) โดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาแบบองค์รวมในมิติของการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน ให้เป็นผู้มีความพร้อมในการเร็ยรรู้ 4 ด้าน คือ เร็ยรรู้คิดสร้างสรรค์ เร็ยรรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ เร็ยรรู้บนความหลากหลาย และเร็ยรรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เร็ยรรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบวิธีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เร็ยรรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สูตรทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อน .05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 309 คน แต่เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อยกว่าครู ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 30 และครู ร้อยละ 70 ได้สัดส่วนผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 93 คน และครูจำนวน 216 คน ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 309 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (checklist) ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลง 4 เร็ยรรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) เร็ยรรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม 2) เร็ยรรู้บนความหลากหลาย 3) เร็ยรรู้คิดสร้างสรรค์ 4) เร็ยรรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 42 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง การดำเนินงาน ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การดำเนินงาน ระดับมาก
- 3 หมายถึง การดำเนินงาน ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การดำเนินงาน ระดับน้อย
- 1 หมายถึง การดำเนินงาน ระดับน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนในการดำเนินงาน มี 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 165)

4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

แบบทดสอบทั้งฉบับผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.98

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัย

1. วิธีการขับเคลื่อนการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) เรียนรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม 2) เรียนรู้บนความหลากหลาย 3) เรียนรู้คิดสร้างสรรค์ 4) เรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ ไว้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ภาพรวม

การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้	ระดับการดำเนินงาน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. เรียนรู้คิดสร้างสรรค์	4.33	0.65	มาก
2. เรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์	4.29	0.64	มาก
3. เรียนรู้บนความหลากหลาย	4.39	0.64	มาก
4. เรียนรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม	4.44	0.61	มาก
ภาพรวม	4.36	0.46	มาก

2. การเปรียบเทียบวิธีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

2.1 ผลการเปรียบเทียบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้	ผู้บริหาร (n=93)		ครู (n=216)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. เรียนรู้คิดสร้างสรรค์	4.42	0.44	4.30	0.50	2.064	.040*
2. เรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์	4.39	0.42	4.25	0.49	2.728	.007*
3. เรียนรู้บนความหลากหลาย	4.50	0.41	4.35	0.47	2.683	.008*
4. เรียนรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม	4.57	0.41	4.39	0.48	3.086	.002*
ภาพรวม	4.47	0.42	4.32	0.49	2.563	.016*

2.2 ผลการเปรียบเทียบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมไม่แตกต่าง ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. เรียนรู้คิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	1.130	2	0.565	2.449	.088
	ภายในกลุ่ม	70.588	306	0.231		
	รวม	71.718	308			
2. เรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	1.003	2	0.502	2.228	.110
	ภายในกลุ่ม	68.907	306	0.225		
	รวม	69.910	308			
3. เรียนรู้บนความหลากหลาย	ระหว่างกลุ่ม	1.274	2	0.637	3.058	.048*
	ภายในกลุ่ม	63.721	306	0.208		
	รวม	64.994	308			
	ระหว่างกลุ่ม	1.618	2	0.809	3.715	.025*

การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
4. เรียนรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม	ภายในกลุ่ม	66.615	306	0.218		
	รวม	68.232	308			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.256	2	0.628	2.863	.068
	ภายในกลุ่ม	67.458	306	0.221		
	รวม	68.714	308			

2.3 การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. เรียนรู้คิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	1.632	2	0.816	3.563	.030*
	ภายในกลุ่ม	70.085	306	0.229		
	รวม	71.718	308			
2. เรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	1.872	2	0.936	4.210	.016*
	ภายในกลุ่ม	68.038	306	0.222		
	รวม	69.91	308			
3. เรียนรู้บนความหลากหลาย	ระหว่างกลุ่ม	2.028	2	1.014	4.927	.008*
	ภายในกลุ่ม	62.966	306	0.206		
	รวม	64.994	308			
4. เรียนรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม	ระหว่างกลุ่ม	.974	2	0.487	2.215	.111
	ภายในกลุ่ม	67.258	306	0.220		
	รวม	68.232	308			
	ระหว่างกลุ่ม	1.627	2	0.813	3.729	.041*

การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ภาพรวม	ภายในกลุ่ม	67.087	306	0.219		
	รวม	68.714	308			

อภิปรายผล

จากการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 พบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) เรียนรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม 2) เรียนรู้บนความ 3) เรียนรู้คิดสร้างสรรค์ และ 4) เรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์

1.1 การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านเรียนรู้คิดสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ให้มีการพัฒนาการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ด้านการบริหารงานแก่ผู้บริหาร โดยผู้บริหารสถานศึกษา จะเข้าสู่ตำแหน่งต้องมีการสอบเพื่อคัดเลือก และผ่านการอบรมเพื่อเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งตามเกณฑ์ ซึ่งในหลักสูตรประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นการเสริมสร้างและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และประสบการณ์ในการบริหารให้กับผู้บริหารทั้งด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และความรู้ความสามารถความคิดรวบยอด คิดเชื่อมโยงความคิดสร้างสรรค์ที่มีภายในตัวบุคคลมารีเริ่มทำสิ่งใหม่และวิธีการที่แปลกใหม่มาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดเชิงลึก คิดเชื่อมโยง ด้วยหลักการและเหตุผล โดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้บริหารมีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรเนตร อารีโสภณพิเชษฐ (2561) ได้ศึกษาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นี้ เป็นการจัดการศึกษายุคใหม่ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้และทักษะแห่งอนาคต เป็นการศึกษาเพื่อความเปลี่ยนแปลง (Education for change) เน้นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเป้าการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่ อย่างสร้างสรรค์ 4 ลักษณะ ได้แก่ เรียนรู้ด้วยการคิดสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานของกระบวนการคิด นอกจากนี้ในด้านเรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันบนความหลากหลาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความหลากหลายของคนในสังคมที่มีความแตกต่างกัน ให้เรียนรู้วิธีอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเรียนรู้ที่จะ

แบ่งปัน และรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นความท้าทายของโรงเรียนหรือสถาบันศึกษาต่าง ๆ ในการพัฒนากระบวนการทัศน์ใหม่เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่การพัฒนาการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาคนและการพัฒนาชุมชน และสร้างกระบวนการ พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์โลกอนาคต และยังสอดคล้องกับ James M. Higgins. (2011) ที่ระบุว่าองค์ประกอบของความเป็นองค์การที่มีความคิดสร้างสรรค์สำหรับการแก้ปัญหาหนึ่งในนั้นคือ การจัดสรรทรัพยากร ลงทุนให้มาก จัดให้เหมาะสมกับด้านการวิจัยและการพัฒนาองค์การ ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นหัวใจของงานวิชาการและเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรความสำเร็จหรือล้มเหลวจะขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอนและการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1.2 การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านเรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาที่จะต้องเตรียมพร้อมในการพัฒนาศักยภาพให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการลงมือปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้ลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีการสนับสนุนให้หามุมมองที่แปลกใหม่ไปจากเดิมและเป็นประโยชน์ นำมาปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา ปรับปรุงกระบวนการทำงาน และมีการปฏิบัติที่ยืดหยุ่นผ่อนปรนการปฏิบัติงานให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน มีกระบวนการหรือขั้นตอนในการปฏิบัติและดำเนินการอย่างสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ หรือนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารและส่งเสริมการศึกษา ลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และมีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างหลากหลาย สนับสนุนให้หามุมมองที่แปลกใหม่ คิดค้นประดิษฐ์ หรือดัดแปลง ผลผลิตใหม่ ๆ ด้วยวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสมอกาญจน์ โสภณศิริรัฐรักษ์ (2557) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานและกระบวนการเรียนรู้แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหาเชิงสร้างสรรค์ พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ อาทิ การศึกษาจากกรณีศึกษา การลงมือปฏิบัติ การทำโครงการกลุ่มและเดี่ยว เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ และยังสอดคล้องไปถึง วิชัย วงษ์ใหญ่ และคณะ (2563) กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่า ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในปัจจุบันได้ส่งผลให้การทำงานในอาชีพต่าง ๆ มีลักษณะเป็นงานสร้างสรรค์ (Creative work) มากขึ้น ทุกสาขาวิชาชีพต่างต้องการบุคลากรที่นอกจากจะมีความรู้ ความสามารถหรือสมรรถนะแล้วยังต้องการบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ตลอดจน ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมอีกด้วย

1.3 การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านเรียนรู้บนความหลากหลาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความแตกต่างกันทางด้านขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมและประเพณี สังคม เศรษฐกิจและค่านิยมบุคคลประเภทต่าง ๆ ผู้บริหารต้องทำงานสัมพันธ์กับบุคคลหลายประเภท และพยายามเข้าใจบุคคลมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี กับผู้ร่วมงานปรับตัวและปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กร ทำให้ผู้บริหารมีความเข้าใจธรรมชาติของบุคคล ยอมรับในความหลากหลายของบุคลากรในสถานศึกษา

มีความอดทน ปรับตัวได้ มีความยืดหยุ่น และร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ศาสนา ของบุคลากรอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมลพรรณ เชื้อบางแก้ว (2554) ได้ศึกษาการบริหารความหลากหลายของบุคลากรในองค์กร: กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่อันเป็นผลมาจากการเป็นโลกไร้พรมแดน (Borderless World) ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างกว้างขวางไปทั่วทุกมุมโลก นำไปสู่ความหลากหลายของบุคลากรในองค์กร ซึ่งความหลากหลายของบุคลากรมีความสำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับองค์กร เพราะทำให้องค์กรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันและมีความคิดที่หลากหลาย นำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูรพล ทองอินทราช (2564) กล่าวว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด และต่อยอดคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำที่ผู้วิจัยศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมถือเป็นหัวใจที่สำคัญ ที่จะสามารถทำให้ชุมชนยังคงรักษาวัฒนธรรมไว้ได้อย่างมั่นคง มีแนวทางร่วมกันอย่างไร ในการรักษาวัฒนธรรมให้ยังคงดำรงอยู่ต่อไป

1.4 การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านเรียนรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารจะต้องปฏิบัติงาน ดำเนินงานขององค์กรในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ความช่วยเหลือ แบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และรับผิดชอบต่อสังคม เห็นถึงความสำคัญในประโยชน์ที่เป็นของส่วนรวม ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง ติดตามผลงาน มีความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจ แก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น ประสานสัมพันธ์อันดี พัฒนาส่งเสริมช่วยเหลือ ตลอดจนฟื้นฟู สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย พันพละ (2559) ได้ศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าการติดตามตรวจสอบและปรับปรุงงาน เป็นระยะจะช่วยให้งานบรรลุผล และผลที่เกิดขึ้นก็จะเป็นที่พึงพอใจกับผู้ปกครอง ชุมชน เป็นการดำเนินงานที่ทุกคนต้องมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประสานสัมพันธ์อันดี โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการติดตามผลงาน เพื่อแก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรีธิตา จิราธรรมวัฒน์ (2553) ที่ได้พบว่า การรับรู้และทัศนคติที่ประชาชนมีต่อภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ประชาชนมีการรับรู้ในระดับที่มาก มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในเชิงบวก ดังนั้นการที่พนักงานจะมีทัศนคติที่ดีนั้นเกิด จากการรับรู้ที่ดี และส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานอีกด้วย

2. ผลการเปรียบเทียบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.1 การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในสถานศึกษาแตกต่างกับครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่หลักในการกำหนดทิศทางองค์กร นโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนด้านทรัพยากรต่าง ๆ

มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก มีการประชุมสัมมนา ศึกษาดูงานนำความรู้ความสามารถนั้นมาถ่ายทอดบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ บางครั้งการถ่ายทอดนั้นก็ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ทำให้ครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่เกิดความแตกต่างกันเกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณพ แจ่มพลอย (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรีผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามตำแหน่งในการทำงานในภาพรวมพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัญจน์รัตน์ สิ้นธุรัตน์ (2559) ได้ศึกษาเรื่องความพร้อมในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนก ตามตำแหน่ง ในภาพรวมแตกต่างกัน

2.2 การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เร็ยรู้ ตาม ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมไม่แตกต่าง ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนด ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้ผลการ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ต้องการ จึงส่งผลให้บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มี ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา สายลวด (2564) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครู พบว่าครูที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของ วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2564) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรที่มี ประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เร็ยรู้ ตาม ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ เร็ยรู้คิดสร้างสรรค์ เร็ยรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ และเร็ยรู้บนความหลากหลายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ กำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจะมีจำนวนบุคลากรในโรงเรียนต่างกัน ความซับซ้อน ของโครงสร้าง การบริหารและการจัดการโรงเรียนก็แตกต่างกันไปด้วย ผู้บริหารแต่ละโรงเรียนจึงต้องมีการ ขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารที่แตกต่างกันไป จึงส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหาร การศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมสมัย ผลารักษ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานของ

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามอาจ แสนมาโนช (2557) ทำการวิจัยเรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานใน สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยสถานศึกษาขนาดเล็กมีความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารสถานศึกษาต่ำกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เร็ยรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านเรียนรู้คิดสร้างสรรค์ การยอมรับความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงาน ส่งผลให้กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดเชิงลึก คิดเชื่อมโยง ด้วยหลักการและเหตุผล โดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้บริหารมีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เร็ยรู้

1.2 ด้านเรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ สนับสนุนให้หามุมมองที่แปลกใหม่ไปจากเดิมและเป็นประโยชน์นำมาปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา ปรับปรุงกระบวนการทำงาน และมีการปฏิบัติที่ยืดหยุ่นผ่อนปรนการปฏิบัติงานให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

1.3 เรียนรู้บนความหลากหลาย ผู้บริหารมีความเข้าใจธรรมชาติของบุคคล ยอมรับในความหลากหลายของบุคลากรในสถานศึกษา มีความอดทน ปรับตัวได้ มีความยืดหยุ่น และร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ศาสนา ของบุคลากรอย่างเหมาะสม

1.4 เรียนรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม การมีความซื่อสัตย์สุจริต เคารพกฎระเบียบ มีวินัย อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เห็นถึงความสำคัญในประโยชน์ที่เป็นของส่วนรวม ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง ติดตามผลงาน มีความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจ แก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ด้านเรียนรู้คิดสร้างสรรค์ ระดับน้อยสุด ได้แก่ มีความคิดคำนึงหรือจินตนาการสูง ผู้บริหารควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือจัดโครงการพัฒนาทักษะกระบวนการด้านการคิดแบบมีจินตนาการสูง เพื่อพัฒนาการจินตนาการ เน้นความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

2.2 ด้านเรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ ระดับน้อยสุด ได้แก่ วางแผนการปฏิบัติงานที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการวางแผนการทำงาน มีเป้าหมายและขั้นตอนของการทำงานอย่างเห็นได้ชัดและ

แปลกใหม่ทันสมัย เพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานเกิดความไม่สับสน เข้าใจแผนงานและขั้นตอนการทำงานได้เป็นอย่างดี

2.3 เรียนรู้บนความหลากหลาย ระดับน้อยสุด ได้แก่ สามารถบริหารจัดการความแตกต่างทางวัฒนธรรมให้ส่งผลดีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาหรือ การใช้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรใส่ใจด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดข้อได้เปรียบเทียบสูงสุดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม จากความหลากหลาย และลดข้อเสียเปรียบอันเกิดจากความหลากหลายให้เหลือน้อยที่สุด

2.4 เรียนรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม ระดับน้อยสุด ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนสามารถสอดส่องดูแลผลงานและการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้ ผู้บริหารควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและดูแลผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้เสมอ

องค์ความรู้ใหม่

การขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษา คือ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่งผลให้ผู้บริหารมีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้ 1) เรียนรู้แบ่งปัน รับผิดชอบต่อสังคม 2) เรียนรู้บนความ 3) เรียนรู้คิดสร้างสรรค์ และ 4) เรียนรู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ นำไปสู่การจัดการศึกษายุคใหม่ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้และทักษะแห่งอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กัญจนรัตน์ สีนุรัตน์. (2556) . การบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- จุฑาล ทองอินทราช. (2564) . กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาความหลากหลายทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของชุมชนไทยทรงดำจังหวัดชุมพร. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(12), 237-250.
- ภาณพ แจ่มพลอย. (2556) . การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มินทร์จิตา จิราธรรมวัฒน์. (2553) . การรับรู้และทัศนคติที่ประชาชนมีต่อภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร [CSR] ของบริษัท ปตท. จำกัด [มหาชน] . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วันชัย พันพละ. (2559) . การปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา นวัตกรรมบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และคณะ. (2563) . New normal ทางการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2564) . การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย ปทุมธานี, 13(1), 249-261
- ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. (2561) . นวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้. วารสารครู ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 46(4), 534-553.
- สมสมัย ผลารักษ์. (2550) . ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุกัญญา สายลวด. (2564) . ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารและพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ของ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม ราชูปถัมภ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562) . สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุค ดิจิทัล. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เสมอภาณญ์ โสภณศิริรัฐรักษ์. (2557) . ปัจจัยในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานและกระบวนการ เรียนรู้แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องอาจ แสนมานิช. (2557) . ความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- James M. Higgins. (2011) . *101 Creative problem solving techniques*. New Management Publishing Company.
- Sergio Pérez & Samuel Fernández-Salineró & Gabriela Topa, (2018). Sustainability in Organizations: Perceptions of Corporate Social Responsibility and Spanish Employees' Attitudes and Behaviors. *Sustainability, MDPI, 10(10)*, 1-15.
- Walter and Others. (2000). Instructional leadership in primary and secondary schools in Western Australia. *Journal of Educational Administration, 1(2)*, 43.

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย*
Guidelines for Educational Institution Curriculum Management
for Small Schools in Wiang Chai District, Chiang Rai Province

มงคล แก้วตา^{1*} สุดาพร ปัญญาพฤษ² และ ไพโรภ รัตนชวงค์³
Mongkhon Kaeota^{1*} Sudapon Panyaprouks² and Pairop Rattanachuwong³

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: 668914049@crru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการ PDSSA 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการ PDSSA ผลการศึกษา ดังนี้ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) จากการพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละขั้นตอนพบว่า 1. สถานศึกษาดำเนินการศึกษาความต้องการของชุมชนในการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไรบ้าง 2. สถานศึกษาดำเนินการด้านการจัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบันสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างไรบ้าง 3. สถานศึกษาประสานเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กร และชุมชน เพื่อช่วยสนับสนุนส่งเสริมประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง 4. สถานศึกษาดำเนินการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไรบ้าง 5. สถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก ผู้สอน และชุมชน ร่วมกันอย่างไรบ้าง 3) ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า 1. การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรเพิ่มความสอดคล้องในส่วนของนโยบายและจุดเน้น เพิ่มกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ คือ ผู้เรียน 2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ควรเพิ่มเนื้อหาด้านสื่อเทคโนโลยี ด้านการจัดทำสื่อการสอน 3) การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของการศึกษา ควรเพิ่มการประสานเครือข่ายและมีการถอดบทเรียนจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ 4) การ

* Received: 18 February 2025, Revised: 18 March 2025, Accepted: 24 March 2025

นิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรกำหนดเครื่องมือการนิเทศที่ชัดเจน และ 5) การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบตามร่างแนวทาง

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา; กระบวนการบริหารจัดการ PDSSA; โรงเรียนขนาดเล็ก

ABSTRACT

This study aims to 1) examine the management of school curriculum administration, 2) investigate best practices in curriculum administration using the PDSSA management process, and 3) develop guidelines for curriculum management in small schools in Wiang Chai District, Chiang Rai Province, based on the PDSSA management process. The findings are as follows 1) The overall level of school curriculum administration was found to be high. 2) Analyzing the aspects with the lowest average scores in each step, the study identified key areas for improvement 1. How schools assess community needs in planning curriculum implementation. 2. The adequacy, timeliness, and relevance of teaching materials, resources, and documents provided to meet students' needs. 3. The extent of collaboration between schools and external organizations, agencies, and communities in enhancing students' learning experiences. 4. The process of monitoring curriculum implementation. 5. The evaluation of curriculum quality through collaboration with external experts, teachers, and the community. 3) The development of curriculum management guidelines yielded the following recommendations 1. Curriculum planning should align more closely with policies and key focuses, emphasizing students as the primary target group. 2. The curriculum implementation should integrate more technological resources and teaching media. 3. Support for curriculum utilization should include stronger network collaboration and lessons learned from successful schools. 4. The supervision and monitoring of curriculum implementation should involve well-defined supervision tools. 5. Curriculum evaluation should be conducted with expert approval following the proposed guidelines. These findings provide a framework for improving curriculum management in small schools, ensuring more effective implementation and better learning outcomes for students.

Keywords: Curriculum management; PDSSA management; Process small schools

บทนำ

ปัจจุบันโลกเข้าสู่ยุค “โลกาภิวัตน์” (Globalization) ซึ่งเป็นยุคสารสนเทศและการแข่งขันที่ส่งผลต่อชีวิตทุกด้าน นับเป็นความท้าทายของการศึกษาไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 จึงให้ความสำคัญกับสิทธิการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐต้องจัดการศึกษาที่ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เช่นเดียวกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มุ่งพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งกาย ใจ และสติปัญญา เพื่อการพัฒนาที่สมบูรณ์และยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคน ให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มุ่ง

กระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เพื่อให้ดำเนินงานได้คล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดขอบข่ายงานบริหารวิชาการ 17 งาน โดยเน้นงานบริหารหลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่กำหนดแนวทางการพัฒนาชีวิตของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแม่บทที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาทุกระดับทุกระบบการศึกษา ทั้งระดับชาติ และระดับสถานศึกษา (ชูชาติ พวงสมจิตร์, 2561) ดังคำกล่าวที่ว่า หลักสูตรนั้นเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางในการจัดการศึกษา (ณพัฐธิดา ปิติเลิศศิริกุล และจร ประสงค์สุข, 2566) จะเห็นว่า ถ้าปราศจากหลักสูตร การจัดการศึกษาจะไม่มีวันสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจหลักสูตรให้เข้าใจตรงกัน

การบริหารจัดการหลักสูตร (Curriculum Administration) จึงเป็นงานหลักสำคัญของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียน เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ ดังที่ ยงยุทธ สิมสีพิมพ์ (2567) กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ต้องมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจร และนำผลจากการติดตาม กำกับดูแลคุณภาพ มาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าในยุคปัจจุบัน (ประเวศ เวชชะ, 2559) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศให้ทุกโรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกช่วงชั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 เป็นต้นไป โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การบริหารหลักสูตรจึงเป็นงานหลัก ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา กล่าวคือ เกี่ยวข้องกับการศึกษาความต้องการจำเป็น การสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

หากกล่าวถึง การบริหารจัดการหลักสูตร โรงเรียนขนาดใหญ่มักจะไม่ประสบปัญหาในการดำเนินการต่าง ๆ แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็กที่มีทรัพยากรจำกัด เช่น ครูไม่ครบชั้น งบประมาณไม่เพียงพอ และขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์การเรียนรู้ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรและคุณภาพการศึกษาทั้งหมด (เกียรติศักดิ์ ชารีโคตร, 2558) โดยโรงเรียนขนาดเล็กมักมีนักเรียนน้อยกว่า 60 คน และครูต้องแบกรับภาระงานหลายด้าน เช่นเดียวกับ บริบทของโรงเรียนในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ที่เป็นพื้นที่ชนบท มีทรัพยากรและงบประมาณที่จำกัด โรงเรียนในอำเภอเวียงชัยหลายแห่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนและครูที่น้อย ส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาหลักสูตรและจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนมีข้อจำกัด ครูบางคนต้องสอนในหลายวิชาหรือหลายระดับชั้น ทำให้การเตรียมเนื้อหาและการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะด้านมีความยุ่งยากและใช้เวลามากขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1, 2567) ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งคือ ความพร้อมของบุคลากรการศึกษา ครูบางคนยังขาดทักษะหรือความรู้ความเข้าใจในการบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรกับนวัตกรรมการเรียนการสอน หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล โรงเรียนจึงต้องสร้าง ใช้ และปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เน้นการประเมินผลและการนำองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 (2567) ได้กล่าวว่า ปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรมีหลายประการ ทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ หากทุกโรงเรียนสามารถปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองให้สอดคล้องกับทฤษฎีนโยบายและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพ ทั้งด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการที่โรงเรียนยังปฏิบัติได้ไม่เต็มศักยภาพให้ดียิ่งขึ้น จะส่งผลให้คุณภาพของนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพดีขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานดังกล่าวเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ หนึ่งในปัจจัยสำคัญคือ ทรัพยากรและงบประมาณที่จำกัด โรงเรียนในอำเภอเวียงชัยหลายแห่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนและครูที่น้อย ส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาหลักสูตรและจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนมีข้อจำกัด ครูบางคนอาจต้องสอนในหลายวิชาหรือหลายระดับชั้น ทำให้การเตรียมเนื้อหาและการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะด้านมีความยุ่งยากและใช้เวลามากขึ้น นอกจากนี้ ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งคือ ความพร้อมของบุคลากรการศึกษา ครูบางคนอาจยังขาดทักษะหรือความรู้ความเข้าใจในการบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรกับนวัตกรรมการเรียนการสอน หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล การพัฒนาคุณภาพของครูผ่านการอบรมหรือกิจกรรมเชิงปฏิบัติการยังมีความจำเป็นอย่างมาก

ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงข้อจำกัดของโรงเรียนขนาดเล็กในการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความตั้งใจศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียนในเขตอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พร้อมทั้งศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศจากโรงเรียนต้นแบบ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ดังกล่าว ตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร PDSSA ที่ถูกพัฒนาโดย ประเวศ เวงชะ (2559) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (P: Plan) การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ (D: Do) การสนับสนุนการใช้หลักสูตร (S: Support) การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร (S: Supervision) และการประเมินการใช้หลักสูตร (A: Assessment) ซึ่งจากงานวิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สู่วิทยาลัยมาตรฐานสากล" โดย สายใจ พวงใจ และคณะ (2561) พบว่าการนำกระบวนการ PDSSA มาใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและยั่งยืนได้ ด้วยการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรในการนำกระบวนการนี้มาใช้ในการศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงรายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร และกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจำนวนรวมทั้งสิ้น 80 คน จากโรงเรียนบ้านดอยงาม โรงเรียนบ้านช่องลม โรงเรียนชัยพฤกษ์ โรงเรียนบ้านจอยเจริญ โรงเรียนสมานมิตร โรงเรียนบ้านป่าบาง โรงเรียนบ้านหนองบัวผาบ่ม โรงเรียนบ้านดงมะตั้นเนินสยามวิทยา โรงเรียนบ้านเวียงชัย โรงเรียนบ้านศรีเวียง และโรงเรียนบ้านเวียงเดิม ได้แก่ โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน และโรงเรียนบ้านสันกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 (ระยะเวลาที่ดำเนินการ 21 ตุลาคม 2567 - 6 พฤศจิกายน 2567)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานหลักสูตรสถานศึกษา จากโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน และโรงเรียนบ้านสันกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 (ระยะเวลาที่ดำเนินการ 7 พฤศจิกายน 2567 - 10 ธันวาคม 2567)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และใช้เครื่องมือเป็นร่างการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ทั้งหมด ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ รับผิดชอบงานหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 คน และครูผู้รับผิดชอบงานหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 2 คน (ระยะเวลาที่ดำเนินการ 18-19 ธันวาคม 2567 เวลา 13.00 - 15.00 น.)

แบบแผนการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย จำแนกออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 3 ข้อ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน แบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาหลักการจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย แล้วนำข้อมูลไปสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้ถูกต้องและเหมาะสม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเลือก ได้แก่ อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถาม (Item Objective Congruence: IOC)

4. จัดทำแบบสอบถามในรูปแบบของ Google Form นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .980 แล้วนำเครื่องมือไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย แล้วจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบของ Google Form ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย จำนวน 80 คน ได้รับการตอบกลับ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2. สรุปผลการตอบแบบสอบถามจัดหมวดหมู่ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

1. แบบสัมภาษณ์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 2 พิจารณาผลการประเมินในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละชั้นตอน นำมาจัดทำข้อคำถามการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ปรากฏประเด็นคำถาม ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการศึกษาความต้องการของชุมชนในการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไรบ้าง
2. การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการด้านการจัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบันสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างไรบ้าง
3. การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาประสาน เครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กร และชุมชน เพื่อช่วยสนับสนุนส่งเสริมประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง
4. การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไรบ้าง
5. การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาจาก ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ผู้สอน และชุมชนร่วมกันอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ศึกษาแนวทางการสร้างแบบบันทึกการสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม เรื่องสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย โดยพิจารณานำผลการประเมินในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละชั้นตอน จัดทำร่างหัวข้อประเด็นการสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร (PDSSA)

2. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้ว นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขอนหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายถึงกลุ่มเป้าหมาย
2. นำแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อการศึกษาหาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย โดยการใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และใช้เครื่องมือเป็นร่างการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน ซึ่งได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
2. จัดทำร่างแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย จากผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย และผลการศึกษาขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
3. นำร่างแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม แล้วนำมาจัดการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มร่วมกันกับผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้รับผิดชอบงานหลักสูตร ผู้บริหารและครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
3. นำผลสรุปการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ มานำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
4. นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาสรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่ตอบ นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ครู จำนวน 69 คน ของโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย รวม 80 คน สรุปได้ดังนี้ สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.39$, $\sigma=0.44$) หากพิจารณาเป็นรายขั้นตอนเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma=0.43$) รองลงมา คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในระดับมาก ($\mu = 4.43$, $\sigma=0.45$) ส่วนขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.31$, $\sigma=0.49$)

ตารางที่ 1 แสดงสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ขั้นตอน	สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย
1. การศึกษาบริบทและวิเคราะห์ข้อมูล	โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.43$, $\sigma=0.45$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดำเนินการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ($\mu=4.68$, $\sigma=0.50$) รองลงมา คือ การวิเคราะห์จุดเน้นและปัจจัยพื้นฐานของสถานศึกษา ($\mu=4.45$, $\sigma=0.55$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การศึกษาความต้องการของชุมชน ($\mu=4.24$, $\sigma=0.70$)
2. การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร	โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$, $\sigma=0.51$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และโครงสร้างหลักสูตร ($\mu=4.53$, $\sigma=0.59$) รองลงมา คือ การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท ตัวชี้วัด การวัดผลและมาตรการ ($\mu=4.50$, $\sigma=0.62$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างความเข้าใจกับครู บุคลากร ผู้เรียน และชุมชน ($\mu=4.24$, $\sigma=0.70$)
3. การนำหลักสูตรไปใช้	โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.46$, $\sigma=0.43$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ($\mu=4.60$, $\sigma=0.52$) รองลงมา คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ($\mu=4.58$, $\sigma=0.52$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารให้เพียงพอและทันสมัย ($\mu=4.26$, $\sigma=0.63$)
4. การนิเทศการใช้หลักสูตร	โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.31$, $\sigma=0.49$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ($\mu=4.41$, $\sigma=0.57$) รองลงมา คือ การสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูในการรับนิเทศ ($\mu=4.33$, $\sigma=0.59$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ($\mu=4.23$, $\sigma=0.66$)
5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร	โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.32$, $\sigma=0.55$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอทุกปี ($\mu=4.41$, $\sigma=0.57$) รองลงมา คือ การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร ($\mu=4.36$, $\sigma=0.66$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินคุณภาพหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก ผู้สอน และชุมชน ($\mu=4.18$, $\sigma=0.67$)

ขั้นตอนที่ 2 แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย จากนั้นพิจารณาผลการประเมินในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละขั้นตอน จัดทำหัวข้อประเด็นการสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์ตามกระบวนการบริหารจัดการ PDSSA มีกลุ่มเป้าหมายสำคัญ คือ โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร

จัดการหลักสูตรสถานศึกษาในระดับชั้นพื้นฐาน กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 2 โรงเรียน และ ครูผู้รับผิดชอบงานหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 2 คน สรุปได้ ดังนี้

1. การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (P: Plan) ประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินการศึกษาความต้องการของชุมชนในการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไรบ้าง พบว่า สถานศึกษามีการแบ่งกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาภายในสถานศึกษา และกลุ่มเป้าหมายภายนอก ร่วมวิเคราะห์บริบทและศักยภาพของชุมชน เพื่อหาแนวทางพัฒนาหลักสูตร การวางแผนหลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

2. การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ (D: Do) ประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินการด้านการจัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบันสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างไรบ้าง พบว่า สถานศึกษาจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการให้มีห้องเรียน พร้อมทั้งบูรณาการทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ตลอดจนจัดสรรการใช้ทรัพยากรของการศึกษาให้เหมาะสมและคุ้มค่า โดยเฉพาะด้านการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ

3. การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของการศึกษา (S: Support) ประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาประสาน เครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กร และชุมชน เพื่อช่วยสนับสนุนส่งเสริมประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง พบว่า สถานศึกษาสนับสนุนการใช้หลักสูตรการส่งเสริมการจัดทำ และใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ในการศึกษา และสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา โดยให้ฝ่ายต่าง ๆ ของผู้ปกครองชุมชนและผู้เรียน ซึ่งผู้ได้รับผลโดยตรงจากการใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา

4. การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (S: Supervision) ประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไรบ้าง พบว่า สถานศึกษามีการนิเทศกำกับติดตามอย่างตามแผนที่วางไว้ โดยการกำหนดเป็นปฏิทินตลอดปีการศึกษา โดยการกำหนดผู้นิเทศกำกับติดตาม วิธีการ นิเทศกำกับติดตาม กลุ่มเป้าหมาย และหลักการในการนิเทศกำกับติดตาม

5. การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (A: Assessment) ประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาจาก ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ผู้สอน และชุมชน ร่วมกันอย่างไรบ้าง พบว่า สถานศึกษาดำเนินการประเมินการใช้หลักสูตรโดยการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบบูรณาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอก มาตรวจสอบโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร พร้อมให้ข้อเสนอแนะ แนวโน้มและทิศทางการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

การศึกษหาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยการใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และใช้เครื่องมือเป็นร่างการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน ที่ผู้วิจัยกำหนด ซึ่งได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เพื่อนำเสนอร่างแนว

ทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ สู่การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ตามกระบวนการบริหารจัดการ PDSSA มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (P: Plan) พบว่า ควรมีการขับเคลื่อนการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในระดับสถานศึกษา ด้วยการเพิ่มความสอดคล้องในส่วนของนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ คือ ผู้เรียน ในการเป็นผู้ร่วมประชาคม วางแผนพัฒนาหลักสูตรร่วมด้วย เพิ่มเนื้อหาด้านการวิเคราะห์กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ โอกาสของชุมชน ตลอดจนวิเคราะห์รายได้การสนับสนุนจากผู้ปกครอง

การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ (D: Do) พบว่า ควรมีการพัฒนาด้านสื่อเทคโนโลยีทั้งภายในและนอกห้องเรียน มีการส่งเสริมครูบุคลากรทางการศึกษาในการจัดทำสื่อการสอน มีการจัดทำทะเบียนสื่ออย่างชัดเจน ตลอดจนมีการประเมินผลการใช้สื่อ เพื่อสะท้อนผลในการพัฒนาสื่อของครูบุคลากรทางการศึกษา เพิ่มกระบวนการโดยให้ครูเป็นผู้ร่วมผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ และบูรณาการการใช้สื่ออย่างเหมาะสม เพิ่มแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สถานที่ทางประวัติศาสตร์ หรือภูมิศาสตร์ ในชุมชนเป็นสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัว ประชาชนชาวบ้าน ผู้มีความรู้ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์ในทางการศึกษา ควรเพิ่มกระบวนการโดยการประสานงานกับโรงเรียนเครือข่าย กลุ่มโรงเรียน ให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาที่มีความพร้อมมาสนับสนุนโรงเรียนให้มีความพร้อมด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนรู้ ควรเพิ่มเนื้อหาการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการระดมทรัพยากรก่อน แล้วจึงตามด้วย การจัดเก็บ แจกจ่าย และบำรุงรักษา

การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของทางการศึกษา (S: Support) พบว่า ควรเพิ่มกระบวนการประสานเครือข่ายด้านบุคลากร แหล่งเรียนรู้ จากภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมสนับสนุนด้านงบประมาณ หรือบุคลากร ร่วมกันพัฒนาการศึกษา เพิ่มด้านการอาศัยเครือข่ายร่วมพัฒนา และมีการถอดบทเรียนจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จหรือได้รับรางวัล จากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำมาปรับประยุกต์ใช้ในโรงเรียนของตนเอง ตลอดจนเพิ่มกระบวนการทำข้อตกลงร่วมกันกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัย การอาชีพ ศูนย์การเรียนรู้ หน่วยงานของรัฐและเอกชน ในการร่วมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (S: Supervision) พบว่า ควรเพิ่มการกำหนดขอบข่าย รูปแบบวิธีการ ในรูปแบบการสังเกต หรือ PLC มีการกำหนดเครื่องมือการนิเทศที่ชัดเจน ปรับเปลี่ยนคำที่ใช้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ครูไม่ครบทุกสาระ ควรปรับเปลี่ยนเป็น ครูผู้สอนในระดับชั้นเรียน จึงจะเหมาะสมกับบริบท ควรระบุกระบวนการนิเทศจากเครือข่ายอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การนิเทศภายในของโรงเรียน การนิเทศโดยชุมชน และการนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่

การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (A: Assessment) พบว่า ควรเพิ่มเติมโดยสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการประเมินและพัฒนาการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยดำเนินการประเมินในรูปแบบของการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ พร้อมเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น ศึกษานิเทศก์ มาตรวจสอบโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรอย่างละเอียด เพื่อให้ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มครอบคลุมถึงนักเรียนที่มีความต้องการ

จำเป็นพิเศษ เด็กพิการเรียนรวม อีกทั้งปรับปรุงให้สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรท้องถิ่น รวมถึงความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน การพัฒนากิจกรรมผู้เรียน และระบบการวัดและประเมินผล เพื่อช่วยเตรียมผู้เรียนสำหรับโลกอนาคต

อภิปรายผล

1. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและดำเนินการตามแนวทางการบริหารหลักสูตรที่หน่วยงานต้นสังกัดได้กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับคณะครูมีเจตคติที่ดี มีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร และมีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สุภาภรณ์ ใจสุข และสุทธิแดน พลวัตจิรวัฒน์ (2566) โดยมีความเห็นว่า การบริหารหลักสูตรผู้บริหารจะต้องเข้าใจหลักสูตรและส่งเสริมให้คณะครูมีความเข้าใจตรงกัน กระตุ้นให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่นเดียวกับที่ ณิชดา เวชญาลักษณ์ (2565) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และเป็นพลเมืองที่ดีมีศักยภาพในการพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยหลักสูตรสถานศึกษาจะมีคุณภาพหรือไม่ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้ หากพิจารณาขั้นตอนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานศึกษากำหนดโครงสร้างหลักสูตรเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรรายกลุ่มสาระ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สืบเนื่องมาจาก ผู้บริหารและคณะครูมีความรู้ความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน มีการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ส่งผลต่อการนำไปใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอน ดำเนินไปด้วยความราบรื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธมน สระแก้ว (2560) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กควรมีการร่วมมือกันในการจัดทำหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลแก่ผู้เรียน โดยครูควรมีการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

สำหรับขั้นตอนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษาดำเนินการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เนื่องจาก ผู้บริหารและคณะครูอาจจะยังขาดการมีส่วนร่วม

และการประสานงานที่ดี ในการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีภาระงานมาก ทำให้ละเลยงานในส่วนของการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ ธาริตา โพธิ์ศรี (2566) พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 อยู่ในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตาม ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรยังมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการนิเทศในด้านนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ตรีสุคนธ์ คุณาเอก (2563) ได้กล่าวถึง ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนควรออกแบบและวางแผนระบบการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ไม่เพิ่มภาระครูผู้สอน มุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร มีความยืดหยุ่น เนื่องจากการนิเทศมีความสำคัญเพราะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่น จึงควรจัดการนิเทศให้เป็นระบบ

2. ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (P: Plan) สถานศึกษาดำเนินการศึกษาความต้องการของชุมชนในการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไรบ้าง พบว่า สถานศึกษามีการแบ่งกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระและบุคลากร และกลุ่มเป้าหมายภายนอก ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่ฯ ในการเข้าร่วม วิเคราะห์บริบทและศักยภาพของชุมชน เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรในท้องถิ่น รวมถึงศึกษาปัญหาและโอกาสของชุมชน เพื่อหาแนวทางพัฒนาหลักสูตร การวางแผนหลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็กเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ดังงานวิจัยของ ปฏิภาณ ตระการ (2561) ยืนยันว่าโรงเรียนควรมีการวางแผนวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีการวางแผน พัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ (D: Do) สถานศึกษาดำเนินการด้านการจัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบันสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างไรบ้าง พบว่า สถานศึกษาจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการให้มีห้องเรียน เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พร้อมทั้งบูรณาการทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ตลอดจนจัดสรรการใช้ทรัพยากรของการศึกษาให้เหมาะสมและคุ้มค่า โดยเฉพาะด้านการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น คำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและจำนวนของห้องเรียน ห้องสมุดที่เอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ ดังการศึกษาของ พิเชิต ชูจันทร์ (2563) ที่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่มีการบูรณาการทรัพยากรท้องถิ่น มีผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นมากขึ้น ตลอดจนควรมีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการจัดเก็บ แจกจ่าย และบำรุงรักษาอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ

การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของการศึกษา (S: Support) สถานศึกษาดำเนินการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไรบ้าง พบว่า สถานศึกษาสนับสนุนการใช้หลักสูตรการส่งเสริมการจัดทำและใช้

หลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ในการศึกษาและสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา โดยให้ฝ่ายต่าง ๆ ของผู้ปกครองชุมชนและผู้เรียน ซึ่งผู้ได้รับผลโดยตรงจากการใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา นำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการเรียนการสอน เช่น การใช้วัฒนธรรมและศิลปะของท้องถิ่นเพื่อเสริมประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมคิดร่วมทำ สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ครูได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เน้นการสอนเป็นหลัก สร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วมและการระดมทรัพยากรสถานศึกษา และงบประมาณสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลักสูตร โดยมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ลาวรรณ สกุลกรุณาอารีย์ (2560) เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" ซึ่งพบว่าการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตและความรักในความเป็นไทยของนักเรียน การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (S: Supervision) พบว่า สถานศึกษามีการนิเทศกำกับติดตามอย่างตามแผนที่วางไว้ โดยการกำหนดเป็นปฏิทินตลอดปีการศึกษา โดยการกำหนดผู้นิเทศกำกับติดตาม วิธีการ นิเทศกำกับติดตามกลุ่มเป้าหมาย และหลักการในการนิเทศกำกับติดตาม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นสำคัญ ในการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จันทรานี สงวนนาม (2553) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในเป็นการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งดำเนินการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษา ร่วมมือกันปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน

การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (A : Assessment) สถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาจาก ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ผู้สอน และชุมชนร่วมกันอย่างไรบ้าง พบว่า สถานศึกษาดำเนินการประเมินการใช้หลักสูตรโดยการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบบูรณาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น ศึกษานิเทศก์ มาตรวจสอบโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร พร้อมให้ข้อเสนอแนะ แนวโน้มและทิศทางการศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่ม ให้เตรียมผู้เรียนเพื่อเข้าสู่โลกอนาคต ในรูปแบบการวิจัย ให้สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรท้องถิ่น อีกทั้งให้มีความเหมาะสมกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และระบบการวัดและประเมินผล การประเมินความต้องการจำเป็นในการศึกษาต่อ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมสะท้อนความต้องการของท้องถิ่นและความคาดหวังต่อการพัฒนาทักษะของผู้เรียน ครูบุคลากรทางการศึกษานำผลการประเมินระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ เช่น ผลคะแนน RT, NT, O-net มาพิจารณา ศึกษาวิเคราะห์แก้ปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพต่อไป จะเห็นได้ว่า การประเมินหลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็กต้องใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ มีการแต่งตั้ง

คณะกรรมการ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาและวิจัยติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีความตระหนักในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วรนิษฐา ค่ายศ (2564) ที่ระบุว่า ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตร วางแผนระบบการบริหารจัดการชั้นเรียน มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการวัดและประเมิน มีการประเมินผลและสรุปข้อมูลของนักเรียนเพื่อแก้ไข ร่วมกับคณะครูในการแก้ปัญหาให้นักเรียนรายบุคคล และควรมีการรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

3. พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ตามกระบวนการบริหารจัดการ PDSSA

การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (P: Plan) พบว่า ควรมีการขับเคลื่อนการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในระดับสถานศึกษา ด้วยการเพิ่มความสอดคล้องในส่วนของนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ คือ ผู้เรียน ในการเป็นผู้ร่วมระดมความคิดเห็น วางแผนพัฒนาหลักสูตรร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเนื้อหาด้านการวิเคราะห์กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ โอกาสของชุมชน ตลอดจนวิเคราะห์รายได้การสนับสนุนจากผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fullan (2007) ที่ชี้ให้เห็นว่า การแบ่งกลุ่มเป้าหมายในกระบวนการวางแผนหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญ โดยควรรวมกลุ่มเป้าหมายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีความครอบคลุมและเหมาะสม

การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ (D: Do) พบว่า ควรมีการพัฒนาด้านสื่อเทคโนโลยีทั้งภายในและนอกห้องเรียน มีการส่งเสริมครูบุคลากรทางการศึกษาในการจัดทำสื่อการสอน มีการจัดทำทะเบียนสื่ออย่างชัดเจน ตลอดจนมีการประเมินผลการใช้สื่อเพื่อสะท้อนผลในการพัฒนาสื่อของครูบุคลากรทางการศึกษา เพิ่มกระบวนการโดยให้ครูเป็นผู้ร่วมผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ และบูรณาการการใช้สื่ออย่างเหมาะสม เพิ่มแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สถานที่ทางประวัติศาสตร์ หรือภูมิศาสตร์ ในชุมชน เป็นสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัว ประชาชน ชาวบ้าน ผู้มีความรู้ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์ในทางการศึกษา ควรเพิ่มกระบวนการโดยการประสานงานกับโรงเรียนเครือข่าย กลุ่มโรงเรียน ให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาที่มีความพร้อมมาสนับสนุนโรงเรียนให้มีความพร้อมด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนรู้ ควรเพิ่มเนื้อหาการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการระดมทรัพยากรก่อน แล้วจึงตามด้วย การจัดเก็บ แจกจ่าย และบำรุงรักษา เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ กิตติวัฒน์ ดิษฐประเสริฐ (2566) ที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการสนับสนุนในด้านสื่ออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีให้ครบถ้วน และครูควรมีการสร้างนวัตกรรมอย่างหลากหลายและทันสมัยสอดคล้องกับ ธนพร เต่าหอม (2562) ที่ทำการศึกษารื่อง "การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" พบว่า การใช้บริบทของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน

การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของทางการศึกษา (S: Support) พบว่า ควรเพิ่มกระบวนการประสานเครือข่ายด้านบุคลากร แหล่งเรียนรู้ จากภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมสนับสนุนด้านงบประมาณ หรือบุคลากร ร่วมกันพัฒนาการศึกษา เพิ่มด้านการอาศัยเครือข่ายร่วมพัฒนา และมีการถอดบทเรียนจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จหรือได้รับรางวัล จากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำมาปรับประยุกต์ใช้ในโรงเรียนของตนเอง ตลอดจนเพิ่มกระบวนการทำข้อตกลงร่วมกันกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัย การอาชีพ ศูนย์การเรียนรู้ หน่วยงานของรัฐและเอกชน ในการร่วมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาซึ่ง

สอดคล้องกับ การศึกษาของ จันทิมา อัจชะสวัสดิ์ (2556) ที่ระบุว่า การระดมทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น บุคลากร การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา และจากงานวิจัยของ สุขจิราภรณ์ ทิพย์อุตร และคณะ (2565) ได้ให้ ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการสนับสนุนด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้ครูได้ใช้แหล่ง เรียนรู้อย่างบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระมีการจัดให้นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอก สถานศึกษา ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัยน่าสนใจเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด และส่งเสริมให้เป็น แหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน

การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (S: Supervision) พบว่า ควรเพิ่มการกำหนด ขอบข่าย รูปแบบวิธีการ ในรูปแบบการสังเกต หรือ PLC มีการกำหนดเครื่องมือการนิเทศที่ชัดเจน ปรับเปลี่ยน คำที่ใช้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ครูไม่ครบทุกสาระ ควรปรับเปลี่ยนเป็น ครูผู้สอนในระดับชั้นเรียน จึงจะเหมาะสมกับบริบท ควรระบุกระบวนการนิเทศจากเครือข่ายอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การนิเทศภายในของ โรงเรียน การนิเทศโดยชุมชน และการนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่ ดังที่งานวิจัยของ กษมา ชนะวงศ์ (2564) ระบุว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน เอกชน จำเป็นต้องมีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กลอยใจ จิมาณัง (2565) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการนิเทศควรเน้นความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งไม่เน้นว่าทำถูกหรือผิด แต่เน้นการ พัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้ยังพบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และผลการปฏิบัติ นับเป็นเครื่องมือที่จะช่วยนำสู่การจัดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (A: Assessment) พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบตาม ร่างแนวทางสถานศึกษา ดังนี้ สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการประเมินและพัฒนาการใช้หลักสูตรให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยดำเนินการประเมินในรูปแบบของการ วิจัยและพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ พร้อมเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น ศึกษานิเทศก์ มาตรวจสอบ โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรอย่างละเอียด เพื่อให้ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงหลักสูตรให้ สอดคล้องกับนโยบายจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียนทุกกลุ่มครอบคลุมถึงนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กพิการเรียนรวม อีกทั้งปรับปรุงให้ สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรท้องถิ่น รวมถึงความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน นอกจากนี้ ยังให้ ความสำคัญกับการออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน การพัฒนากิจกรรม ผู้เรียน และระบบการวัดและประเมินผล เพื่อช่วยเตรียมผู้เรียนสำหรับโลกอนาคต ดังเช่น ประจักษ์ น้อย เหนื่อย และคณะ (2567) ที่ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในการประเมินหลักสูตร ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในส่วนของ การวิเคราะห์ผลการศึกษา สถานศึกษานำผลการประเมินจากระดับต่าง ๆ เช่น ระดับสถานศึกษา ระดับเขต พื้นที่การศึกษา และระดับชาติ เช่น คะแนน RT, NT, และ O-NET มาศึกษาและวิเคราะห์อย่างรอบด้าน เพื่อ ตรวจสอบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้วยกระบวนการประเมิน และพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ระดับสถานศึกษา (ปฏิบัติการ)

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายสำคัญต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนในกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สถานศึกษาควรสร้างระบบนิเทศที่ชัดเจนและติดตามผลการใช้หลักสูตร

2. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา (นโยบาย)

2.1 ผลการวิจัยพบว่า การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมมีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ควรจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการพัฒนาหลักสูตร

2.2 ผลการวิจัยพบว่า การสร้างนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมมีผลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น เขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างนโยบายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กยังมีได้ทดลองใช้เพื่อตรวจสอบประสิทธิผล ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาผลการใช้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

2. ผลการวิจัยพบว่า การศึกษานโยบายการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสังกัดอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ควรศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในแต่ละสังกัด และศึกษาความเหมือนหรือความแตกต่างในแนวทางการบริหาร

องค์ความรู้ใหม่

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย พบว่า ประการแรก ควรปรับปรุงการวางแผนหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายระดับเขตพื้นที่ ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น รายได้ของผู้ปกครอง และโอกาสทางเศรษฐกิจของชุมชน ประการที่สอง ควรพัฒนาเทคโนโลยีและจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ประการที่สาม ควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สี่ ควรปรับปรุงกระบวนการนิเทศ โดยใช้แนวทางที่ยืดหยุ่นและเป็นมิตรกับครู เพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง และ ประการสุดท้าย ควรใช้การประเมินที่ครอบคลุมทุกมิติ และนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน จะเห็นว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้หลักสูตรสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กลอยใจ จิมาโนง. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. *วารสารครุทรรศน์*, 2(1), 1-14.
- กษมา ชนะวงศ์. (2564). *รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กิตติวัฒน์ ดิษฐประเสริฐ. (2566). รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยาศาสตร์เพื่อยกระดับสถานศึกษาสู่ องค์การนวัตกรรม กรณีศึกษา: กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนศรีทาสสมุทร จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารครุทรรศน์*, 3(2), 1-20.
- เกียรติศักดิ์ ขารีโคตร. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์*, 10(2), 36-50.
- จันทร์ณี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. บุ๊คพอยท์.
- จันทิมา อังชะสวัสดิ์. (2556). *การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา* วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2561). *แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณพัชฎิกา ปิติเลิศศิริกุล, และจร ประสงค์สุข. (2566). ปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษา. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 17(52), 511-523.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2565). การบริหารหลักสูตร: ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย. *วารสารการศึกษาพื้นฐาน*, 45(3), 123-140.
- ตรีสุคนธ์ คุณาเอก. (2563). *แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนพร เต่าหอม. (2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธาริดา โพธิ์ศรี. (2566). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. *วารสารการวิจัยการศึกษา*, 15(1), 45-60.

- ปฏิภาณ ตระการ. (2561). การบริหารและการจัดการหลักสูตรที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านม่วงชุม อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ประจักษ์ น้อยเหนือ, ศรายุทธ รัตนปัญญา, และสุชารัตน์ ดิสขำ. (2567). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model. โรงพิมพ์สวนกุหลาบวิทยาลัย.
- ประเวศ เวชชะ. (2559). การบริหารหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พัชมน สระแก้ว. (2560). การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารการศึกษาทางการศึกษา, 1(3), 1543-1550.
- พิชิต ชูจันทร์. (2563). การบูรณาการทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารวิจัยทางการศึกษา, 8(2), 45-62.
- ยงยุทธ สิมสีพิมพ์. (2567, 2 กันยายน). การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา.
http://www.kroobannok.com/news_file/p52411281448.pdf
- ลาวรรณ สกุลกรณาอารีย์. (2560). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่พระบรมบุรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรนิษฐา ค่ายศ. (2564). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมื่อปถัมภ์). วารสารครุทรรศน์, 1(2), 1-20.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายใจ พวงใจ, ประเวศ เวชชะ, ไพโรภ รัตนชูวงศ์, และสมเกียรติ ตุ่นแก้ว. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สู่โรงเรียนมาตรฐานสากล. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ, 12(2), 107-116.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต1. (2565). แผนปฏิบัติการ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สุขจิราภรณ์ ทิพย์อุตร, ดวงมล ศรีบุญเรือง, รพีพัฒน์ ลาดศรีทา, ฐิตารัตน์ คำผาลา, สุนันทพร ทาปศรี, วิชาญ ถิระโคตร, และปัญญา ตริเลิศพจน์กุล. (2565). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. *วารสารคิริทรทัศน์*, 2(1), 1-11
- สุภาภรณ์ ใจสุข, และสุทธิแดน พลวัตจิรส์วัฒน์. (2566). การบริหารหลักสูตรและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. *วารสารการศึกษาทางการศึกษา*, 66(2), 45-60.
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change* (4th ed.). Teachers College Press.

การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน
บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่*

School Administration for Enhancing Student Support Systems
in the Most Challenging and Remote Highland Areas under
the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office

พัฒน์อนิณุช ตระกุลอินคอม^{1*} ชีวิน สุขสมณะ²

Phatanin Trakulincom^{1*} Shewin Suksamana²

¹โรงเรียนแก่น้อยศึกษา เชียงใหม่

¹Kaenoisuksa School, Chiangmai, Thailand

²วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยพายัพ

²The International College, Payap University, Thailand

*Corresponding author e-mail: phatanin.1981@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ (สพป.ชม.) โดยมีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพของการบริหารของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพป. ชม. โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพป. ชม. และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพป. ชม. ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน สัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลในการพัฒนารูปแบบ และสรุปผลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพป. ชม. โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) ผลการศึกษาสภาพของการบริหารของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มี

* Received: 30 January 2025, Revised: 14 March 2025, Accepted: 20 March 2025

ระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม. พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการพัฒนาารูปแบบการบริหารของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม. ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 บทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ และ 3) ผลประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม. พบว่า ทั้ง 3 องค์ประกอบ และปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากทุกรายการ

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับยุ่งยากมากที่สุด

ABSTRACT

This research aimed to develop school administration practices to enhance student support systems in the most challenging and remote highland schools under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office (CM-PESA). The specific objectives were to 1) study the current conditions of student support system administration in highly disadvantaged remote highland schools under CM-PESA by reviewing relevant documents, research studies, and conducting expert interviews, 2) develop an administrative model for student support systems in such schools through collaboration with three experts, whose input was collected via interviews and analyzed using content analysis, and 3) evaluate the appropriateness and feasibility of the developed administrative model using an evaluation form administered to nine experts. The research findings were as follows: 1. The current state of the student support system administration in remote highland schools with the highest level of complexity under CM-PESA was at a high level overall. 2. The developed administrative model comprised three key components: 1) the administrative process of the student support system, 2) the implementation of student support system procedures, and 3) the roles and responsibilities of stakeholders, along with the success conditions. 3. The evaluation of the model's appropriateness and feasibility indicated that all three components and the conditions for success were rated at a high level across all items.

Keywords: School Administration; Student Caring and Support System, Highland Schools in Remote Areas

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในทุกมิติ ทั้งด้านการเรียนรู้ สุขภาพจิต สุขภาพกาย และพฤติกรรม ระบบนี้เริ่มต้นขึ้นจากแนวคิดในการดูแลนักเรียนแบบองค์รวมที่เน้นการตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคล (individualized support) โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในบริบทของการศึกษาไทย (Department of Mental Health, 2006; Office of the Basic Education Commission, 2010) ในอดีตระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีลักษณะเป็นกิจกรรมเสริมที่เน้นการจัดการปัญหาของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเท่านั้น เช่น การจัดการปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสมหรือปัญหาด้านการเรียนที่ถดถอย อย่างไรก็ตาม การจัดการในลักษณะนี้เป็นเพียงการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้า ซึ่งอาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน (Ministry of Education, 2019) เมื่อเข้าสู่ยุคที่สังคมไทยเริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี มีการตระหนักถึงความสำคัญของการให้การสนับสนุนนักเรียนในมิติที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น จึงมีการพัฒนาแนวคิดในการจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เน้นการป้องกัน (prevention) และการส่งเสริม (promotion) ควบคู่กันไป โดยมุ่งเน้นที่การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม การเสริมสร้างสุขภาพจิตและสุขภาพกาย การจัดการปัญหาภายในชั้นเรียนที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ และการให้การสนับสนุนที่ต่อเนื่อง (Ministry of Education, 2017)

ภายใต้กรอบแนวคิดนี้ ระบบได้รับการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา (Office of the Basic Education Commission, 2020) การดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังสอดคล้องกับนโยบายและกรอบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) ที่เน้นการพัฒนาคนอย่างเป็นองค์รวม เพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเตรียมความพร้อมสำหรับการเผชิญหน้ากับความท้าทายในอนาคต (Office of the National Economic and Social Development Board, 2017) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ยังได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการจัดตั้งและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถาบันการศึกษาไทย (National Education Act, 1999) การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบัน จึงเป็นผลมาจากการเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดจากแนวทางและประสบการณ์ที่ผ่านมาซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการมีระบบที่ครอบคลุม และการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม (Ministry of Education, 2019)

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ขาดความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน (2559) ที่ชี้ให้เห็นว่าปัญหาหลักของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดจากการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพในทุกๆระดับ ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องพัฒนาระบบบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน และเผยแพร่ความรู้สู่สถานศึกษา โดยครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนผ่านการประสานงานกับครูบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และชุมชน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องครอบคลุมทั้งการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร ทั้งนี้ ครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพที่มีความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านการสอน การแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม สุขภาพกายและใจที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

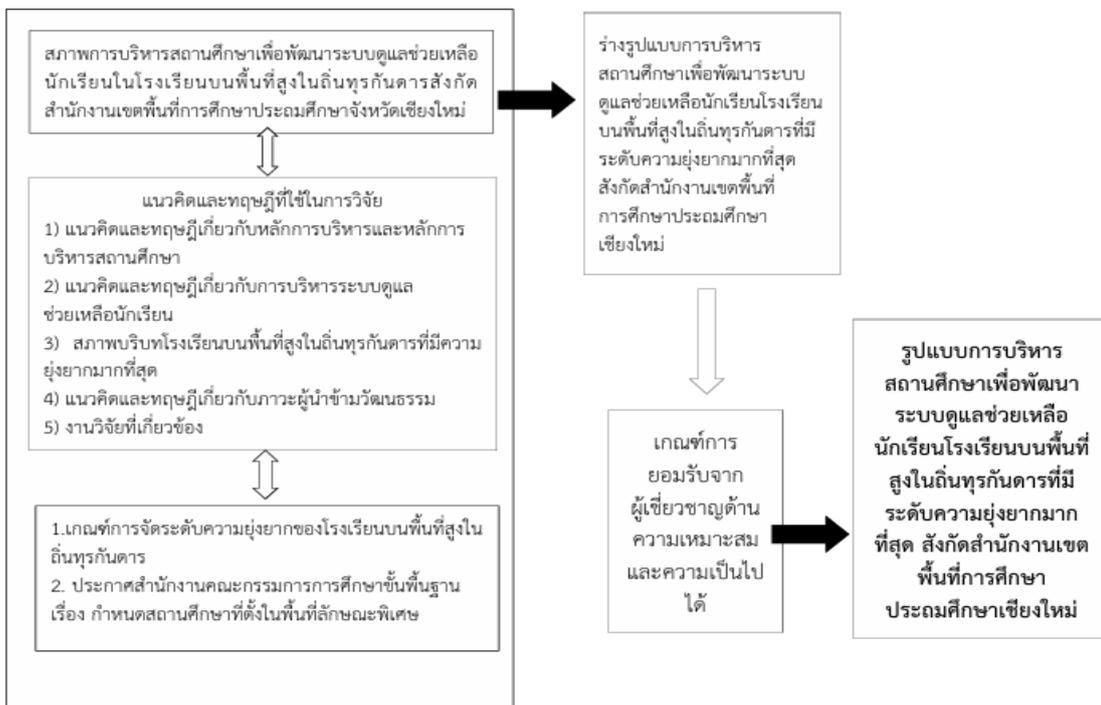
จากข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 (2565) พบว่าโรงเรียนในพื้นที่สูงและทุรกันดารมีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเผชิญปัจจัยเสี่ยงหลายประการ เช่น ความยากจน (51.61%) การถูกทอดทิ้ง (5.40%) การถูกทำร้าย (0.55%) และผลกระทบจากเอดส์ (0.40%) ยาเสพติด (0.36%) รวมถึงปัญหาเรื้อรัง (0.13%) และอื่น ๆ (3.835%) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน จนอาจนำไปสู่การออกจากระบบการศึกษา พื้นที่ดังกล่าวมีภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับที่ราบ ตั้งอยู่ห่างไกล และมีประชากรชาติพันธุ์อพยพเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ครูไม่เพียงพอ งบประมาณจำกัด ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน และการคมนาคมที่ยากลำบาก ทั้งยังขาดระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการประสานงานกับชุมชน แม้ว่าจะมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ยังคงขาดแนวทางที่ชัดเจนและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ขาดเรียน ลาออกกลางคัน พฤติกรรมก้าวร้าว ปัญหาสุขภาพจิต และการใช้สารเสพติด (โรงเรียนแก่น้อยศึกษา, 2565) จำเป็นต้องมีมาตรการที่เป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสหรือแนวโน้มที่จะเกิดความเสี่ยงในด้านการเรียนด้านพฤติกรรม ซึ่งมีโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการศึกษาและบรรลุตามเจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2560-2579) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาด้านการบริหารของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ขม. เพื่อนำมาพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพคนของประเทศอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของการบริหารของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพป.ชม. เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ด้วยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยที่ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

ขั้นตอนแสดงการวิจัย	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่		
ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพป. ชม.	ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพป. ชม. และสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูล	สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สปก.ชม.
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่		
พัฒนาร่างรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุดและตรวจสอบร่างการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สปก. ชม.	(1) นำผลที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 1 (สภาพการบริหารสถานศึกษา) และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อร่างรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพป. ชม. (2) ปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สปก. ชม. ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน สัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลในการพัฒนารูปแบบ และสรุปผลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ร่างรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพป. ชม.
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่		
ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สปก. ชม.	จัดส่งแบบประเมินให้กับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สปก. ชม. โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้	รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สปก. ชม. (ฉบับสมบูรณ์)

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1.1 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สปก. ชม. เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิด

ขั้นที่ 1.2 ศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สังกัดสพ.ชม. ปัจจุบัน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง

ประชากรที่ใช้สำหรับศึกษาสภาพของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม. จำนวน 42 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

กลุ่มตัวอย่างได้แก่โรงเรียน จำนวน 4 แห่ง โดยเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่มีความยุ่งยากมากที่สุดและเป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่

1. โรงเรียนแก่น้อยศึกษา ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ 2. โรงเรียนเทพศิรินทร์ 9 โครงการหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ ต.แม่ฮอน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ 3. โรงเรียนแม่โถววิทยาคม ต.บ่อสลี อ.ฮอด จ.เชียงใหม่ และ 4. โรงเรียนบ้านปางอู๋ ต.แม่ศึก อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามคือบุคลากรจาก 4 โรงเรียนจำนวน 258 คน ได้แก่

1) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 60 คน (โรงเรียนละ 15 คน) 2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน 3) ครูประจำชั้นห้องละ 1 คน จำนวน 86 คน 4) สภานักเรียน จำนวน 52 คน 5) ผู้ปกครองสภานักเรียน จำนวน 52 คน

และจากการตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึกถึงโครงสร้างอันประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน 2) ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 4 คน 3) ครูหัวหน้าช่วงชั้น จำนวน 16 คน (โรงเรียนละ 4 คน) รวมทั้งสิ้น 24 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติคือมีประสบการณ์การบริหารในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมแบบเร่งรัด จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เลขรับรอง COA No. 098/2024

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบโครงสร้างที่ได้จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม. โดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการสร้างข้อสรุปตามประเด็นจากการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่

มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. นำผลที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อร่างรูปแบบตามองค์ประกอบที่เป็นผลจากการศึกษาและรวบรวมข้างต้น
2. นำร่างรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้อง และเหมาะสมของร่างรูปแบบ
3. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 9 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติคือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นระยะเวลามากกว่า 1 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพ.ชม. โดยมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำรายละเอียดของความเหมาะสมและความเป็นไปได้รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม. มากำหนดเป็นประเด็นคำถาม

2. ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม. เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพ.ชม.โดย

ตอนที่ 1 ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

เกณฑ์การตัดสินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุดสังกัด สพ.ชม.มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00

ตอนที่ 2 วิเคราะห์และสังเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการสร้างข้อสรุปตามประเด็น

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหาร การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพ.ชม.พบว่า มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน 4) การอำนวยความสะดวก 5) การประสานงาน 6) การรายงาน องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือ พบว่า กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานักเรียน และผู้ปกครองสถานักเรียน

2. สภาพของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพ.ชม.ในภาพรวม

ตารางที่ 1 แสดงสภาพของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพ.ชม.ด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพการบริหาร			ปัญหาการบริหาร		
	\bar{X}	S.D	แปลผล	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ	3.75	0.53	มาก	2.87	0.57	ปานกลาง
2. การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือ	4.44	0.45	มาก	3.51	0.53	มาก
3. บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.98	0.58	ปานกลาง	2.65	0.57	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.72	0.52	มาก	3.01	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการบริหารของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.72 , S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.44 , S.D. = 0.45) รองลงมา คือ ด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.75 , S.D. = 0.53) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านของบทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.98 , S.D. = 0.58)

ในส่วนของปัญหาด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูง ในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.ในภาพรวมนั้นจะอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.01 , S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณารายด้าน ด้วยการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.51 , S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.87 , S.D. = 0.57) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ในด้านบทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.65 , S.D. = 0.57)

ตารางที่ 2 แสดงสภาพของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม. ด้านกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพการบริหาร			ปัญหาการบริหาร		
	\bar{X}	S.D	แปลผล	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. การวางแผน	4.17	0.53	มาก	3.51	0.52	มาก
2. การจัดองค์กร	2.07	0.51	น้อย	2.04	0.75	น้อย
3. การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน	4.08	0.51	มาก	3.19	0.49	ปานกลาง
4. การอำนวยความสะดวก	4.12	0.51	มาก	2.63	0.51	ปานกลาง
5. การประสานงาน	3.99	0.65	มาก	3.45	0.56	ปานกลาง
6. การรายงาน	4.08	0.51	มาก	2.75	0.62	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.72	0.53	มาก	2.87	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.75 , S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.17 , S.D. = 0.53) รองลงมาการอำนวยความสะดวก (\bar{X} = 4.12 , S.D. = 0.51) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.08 , S.D. = 0.51) การรายงาน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.08 , S.D. = 0.51) การ

ประสานงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.65) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการจัดองค์กร อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.07$, S.D. = 0.51)

ในส่วนของปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูง ในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาตามรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.52) รองลงมาการประสานงาน ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.56) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.49) การรายงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.62) การอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.51) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการจัดองค์กร อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.04$, S.D. = 0.75)

ตารางที่ 3 แสดงสภาพของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม. ด้านการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือ

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	สภาพการบริหาร			ปัญหาการบริหาร		
	\bar{X}	S.D	แปลผล	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.14	0.56	มาก	2.60	0.62	ปานกลาง
2. การคัดกรองนักเรียน	4.61	0.43	มากที่สุด	2.67	0.62	ปานกลาง
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.52	0.44	มากที่สุด	3.35	0.62	ปานกลาง
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.44	0.43	มาก	4.47	0.42	มาก
5. การส่งต่อนักเรียน	4.49	0.41	มาก	4.49	0.40	มาก
รวมเฉลี่ย	4.44	0.45	มาก	3.51	0.53	มาก

จากตาราง 3 พบว่า สภาพการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาตามรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.43) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.44) การส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.45) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.43) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.56)

ในส่วนของปัญหาด้านการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูง ในถิ่นทุรกันดาร ที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.ในภาพรวมนั้นจะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.53) และเมื่อพิจารณาตามรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.40) รองลงมาคือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา อยู่

ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.42) การคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.67$, S.D. = 0.62) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.60$, S.D. = 0.62)

ตารางที่ 4 แสดงสภาพของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.ด้านบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพการบริหาร			ปัญหาการบริหาร		
	\bar{x}	S.D	แปลผล	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	3.54	0.57	มาก	3.07	0.56	ปานกลาง
2. ครูประจำชั้น	4.28	0.58	มาก	3.13	0.54	ปานกลาง
3. คณะกรรมการสถานศึกษา	2.05	0.59	น้อย	2.45	0.57	น้อย
4. สถานักเรียน	2.63	0.58	ปานกลาง	2.22	0.58	น้อย
5. ผู้ปกครองสถานักเรียน	2.43	0.62	น้อย	2.38	0.61	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.98	0.58	ปานกลาง	2.65	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.98$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาตามรายเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำชั้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$, S.D. = 0.57) สถานักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.63$, S.D. = 0.58) ผู้ปกครองสถานักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.43$, S.D. = 0.62) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.05$, S.D. = 0.59)

ในส่วนของปัญหาบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 2.65$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาตามรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำชั้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.07$, S.D. = 0.56) คณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.45$, S.D. = 0.57) ผู้ปกครองสถานักเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.38$, S.D. = 0.61) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานักเรียนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.22$, S.D. = 0.58)

สรุปความคิดเห็นในด้านองค์ประกอบของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสพ.ชม.จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งได้พบหลายหลากประเด็นปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงยังขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ ขาดความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และ

คณะกรรมการสถานศึกษา รวมถึงขาดงบประมาณ การประสานงาน และการพัฒนาบุคลากร ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นด้านการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ระเบียบสะสมและประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) การคัดกรองผู้เรียน โดยวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนและพิจารณาคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ของโรงเรียน การส่งเสริมผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง การป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยการปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมในห้องเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การจัดกิจกรรมเสริม การสื่อสารกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยเหลือผู้เรียน และการส่งต่อ โดยวิเคราะห์ พิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อส่งต่อ ประสานงานกับครูที่รับนักเรียน

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุดโรงเรียนในพื้นที่สูงที่อยู่ภายใต้ สพป.ชม.เผชิญความท้าทายในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่จำกัดและความต้องการเฉพาะของนักเรียน รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องพิจารณาองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการตามระบบ ด้านบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จ

1. กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน **ความเหมาะสม:** ต้องปรับให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของนักเรียน เช่น ด้านสุขภาพ การศึกษาพิเศษ และการสนับสนุนจากชุมชน **ความถูกต้อง:** ควรใช้เทคโนโลยีและการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรได้ง่ายขึ้น

2. การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน **ความเหมาะสม:** ควรออกแบบกิจกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียน และสร้างความร่วมมือกับชุมชน **ความถูกต้อง:** ต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง **ความเหมาะสม:** ควรกำหนดบทบาทของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน **ความถูกต้อง:** ต้องมีการอบรมและประเมินผลเพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนารูปแบบการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในพื้นที่สูงช่วยเสริมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

โดยสามารถสรุปได้ว่าร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารของ สพป.ชม.ทั้ง 3 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมและความถูกต้องในระดับที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ โดยต้องพิจารณาปรับให้สอดคล้องกับความท้าทายเฉพาะของพื้นที่ รวมถึงการใช้เทคโนโลยี, การสนับสนุนจากชุมชน, และการฝึกอบรม เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้ดีที่สุด

ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพป.ชม.ได้แก่ 1)

การพัฒนาครูด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 2) ความร่วมมืออย่างเข้มของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) งบประมาณในการบริหารจัดการ และ 5) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ไปใช้

ตารางที่ 5 แสดงสรุปผลการตรวจสอบความเป็นเหมาะสมและความเป็นไปได้ ทั้ง 3 องค์ประกอบ และ ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ

รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัด สพป.ชม.	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้		
	N=9			N=9		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.60	0.59	มาก	3.49	0.56	ปานกลาง
องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.46	0.55	มาก	4.43	0.64	มาก
องค์ประกอบที่ 3 บทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.92	0.61	มาก	3.91	0.56	มาก
ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ	3.83	0.67	มาก	3.91	0.68	มาก
สรุป	3.95	0.60	มาก	3.94	0.61	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าผลประเมินความเป็นเหมาะสม และความเป็นไปได้ สรุปผลได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความเหมาะสม โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.60, S.D.= 0.59) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.49, S.D.= 0.56)

องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความเหมาะสม โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.46, S.D.= 0.55) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.43, S.D.= 0.64)

องค์ประกอบที่ 3 บทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ความเหมาะสม โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.92, S.D.= 0.61) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.91, S.D.= 0.56)

ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ ความเหมาะสม โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.83, S.D.= 0.67) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.91, S.D.= 0.68)

ผลสรุปของทั้ง 3 องค์ประกอบ และปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ ความเหมาะสม โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.95, S.D.= 0.60) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.94, S.D.= 0.61)

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารภายใต้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า มีการดำเนินงานตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) โดยให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาผู้เรียนผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมการบริหารจัดอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการวางแผน การดำเนินงาน การจัดองค์กร และการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลการบริหารจัดการครอบคลุมการกำหนดนโยบาย การวางแผนงบประมาณ การประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง และการมอบหมายงานให้ครูแนะแนวและครูประจำชั้นเป็นผู้ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างคล่องตัว อย่างไรก็ตาม ยังคงมีอุปสรรคบางประการ เช่น การขาดแคลนครูที่ปรึกษา และข้อจำกัดด้านทรัพยากรที่ส่งผลต่อคุณภาพการช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยของกฤษฎีญา พุทธิจร (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) พบว่า ปัญหาสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ 1) การคัดกรองนักเรียนและการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ และ 2) การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการช่วยเหลือ นอกจากนี้ ปัญหาในระดับปานกลาง 17 ข้อ ประกอบด้วย ความไม่ชัดเจนของกระบวนการคัดกรองและการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน การแจ้งข้อมูลให้ผู้ปกครองทราบ การขาดกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ปกครองและนักเรียน ตลอดจนปัญหาการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อจำกัดเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากลไกการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผ่านการพัฒนาเครื่องมือ การอบรมครู และการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้นเพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีการพัฒนาแนวทางที่ชัดเจนในการคัดกรองและติดตามนักเรียน การพัฒนาครูที่ปรึกษาให้มีสมรรถนะสูงขึ้น รวมถึงการสนับสนุนจากโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551; กฤษฎีญา พุทธิจร, 2564)

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ และปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ การคือ องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดบุคลากร 3) การอำนวยการ 4) การประสานงาน 5) การรายงาน องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) คัดกรองนักเรียนและนำผลการคัดกรองมาใช้ดำเนินงาน 3) ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) จัดกิจกรรมป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข 5) ส่งต่อนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากรูปแบบการบริหารที่สร้างขึ้นมีการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการนำหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งมีการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ทราบจุดดี และจุดที่บกพร่องในการใช้รูปแบบ สำหรับองค์ประกอบของการบริหารที่สำคัญก็คือ มีการวางแผน และการจัดการองค์กร การจัดบุคลากรการอำนวยการ การประสานงาน และการรายงาน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงาน ทำให้ได้สารสนเทศ ในการพัฒนาและแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดวัตถุประสงค์ โครงการกิจกรรมให้มีความชัดเจนโดยการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร การจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมบุคลากรทุกฝ่าย การออกแบบโครงสร้างสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับบริบท ขนาด และสถานการณ์ของแต่ละสถานศึกษา และมีการพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง โดยการมอบหมายงานออกเป็นคำสั่ง จัดการประชุม อบรมพัฒนาทีมงานเพื่อให้เกิดการประสานงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ กำหนดหน้าที่ที่มีการแบ่งงานกันทำ จัดโครงสร้าง ระเบียบงานภายในองค์กร กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ของแต่ละกลุ่มไว้แน่นอน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ในหน่วยงานเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันทำงานไปสู่จุดหมายอันเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวยชัย ศรีตระกูล (2556) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพบว่า การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย หลักการและแนวคิดในการบริหาร ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหาร ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การส่งต่อนโยบาย การมีส่วนร่วมของบุคลากรและการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การนำองค์กรการปฏิบัติการ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การปรับปรุงพัฒนาและการประสานงาน เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ได้รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิดการบริหาร 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร และ 3) กระบวนการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การนำองค์กร การปฏิบัติการ การตรวจสอบติดตามและประเมินผล การปรับปรุงพัฒนาและการประสานงาน และรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณ์ฉวี พุทธิระ (2564) ได้นำเสนอรูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะ ประจำสายงานครูประจำชั้น จากการศึกษาแนวคิดหลักการเอกสารประกอบของการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของกรมสุขภาพจิต บทบาทหน้าที่ครู ประจำชั้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบด้านกระบวนการหรือวิธีการได้ 6 องค์ประกอบได้แก่องค์ประกอบที่ 1 รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การเก็บข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยศึกษาข้อมูลรายบุคคล ทำแฟ้มประวัตินักเรียนรายบุคคล จัดเก็บข้อมูลลงระบบฐานข้อมูลดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งประกอบด้วย การจัดกลุ่ม ที่ต้องส่งเสริมและพัฒนา การจัดกลุ่มนักเรียนในภาวะเสี่ยง การบันทึกข้อมูลการคัดกรองนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมพัฒนา หมายถึง การดูแลนักเรียนและร่วมทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนประกอบด้วย กิจกรรมโฮมรูม ประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมตามความสนใจเฉพาะกลุ่มนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 การช่วยเหลือแก้ไข หมายถึง การที่ครูประจำชั้น เข้าไปส่งเสริมและแก้ปัญหาให้กับนักเรียนเพื่อคุณภาพชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักสูตรประกอบด้วย การให้คำปรึกษา การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน องค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการส่งนักเรียนไปยังบุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฝ่ายปกครองนักเรียน ฝ่ายแนะแนว ส่งต่อหน่วยงานภายนอก องค์ประกอบที่ 6 การนิเทศ ติดตามและประเมินผล หมายถึง กระบวนการร่วมมือกันระหว่างครูและบุคลากรในโรงเรียนในการร่วมกันชี้แนะ แนะนำ เพื่อให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของครู ให้มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรโดยการรายงานผลระหว่าง การ ดำเนินและรายงานผลเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม สรุปผลการดำเนินต่อบริหาร 3. ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น โดยใช้ค่าความสอดคล้องของ รูปแบบที่สร้างขึ้นกับวัตถุประสงค์ (IOC-Item and Objective Congruence) ผลปรากฏว่ามี ประสิทธิภาพอยู่ในระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งสามารถนำไปทดลองใช้ได้ 4. การทดลองใช้รูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นกับกลุ่มทดลอง จำนวน 6 คน เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ประกอบด้วย 7 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมประชุมครู ประจำชั้นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (2) กิจกรรมการปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (3) กิจกรรมการ

ปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (4) กิจกรรมการปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน (5) กิจกรรมการปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้านการป้องกันและแก้ปัญหา (6) กิจกรรมการปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ (7) กิจกรรมการนิเทศติดตามและประเมินผลการทดลองใช้ปรากฏว่าทุกกิจกรรมมีความร่วมมืออยู่ในระดับดีมากที่สุด 5. ผลการใช้รูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ด้านคุณค่าและด้านความพึงพอใจ ปรากฏผลดังนี้ 5.1 ด้านประสิทธิภาพ มีความเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ มีขั้นตอนชัดเจนและปฏิบัติได้ คุ่มค่าเหมาะสมกับระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม สถานที่กำหนด วัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน ทดลองใช้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คุ่มค่าเหมาะสมกับงบประมาณ กับบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความคุ้มค่าเหมาะสมกับสื่อ และอุปกรณ์ที่นำมาปฏิบัติ คุ่มค่าและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก 5.2 ด้านประสิทธิผลเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครู ผู้ปกครองซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดและสามารถปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับ มาก 5.3 ด้านคุณค่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา มีความจำเป็นต้องกำหนดเป็น นโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนจำเป็นต้องกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียน ทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อการจัดการศึกษา เป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดคุณภาพต่อการจัดการศึกษา มีประโยชน์ต่อผู้เรียน ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ 5.4 ด้านความพึงพอใจ มีความพึงพอใจกับกระบวนการหรือวิธีการของรูปแบบที่ใช้ปฏิบัติการครั้งนี้ มีความพึงพอใจในการนำรูปแบบทางการบริหารการศึกษาที่ผู้วิจัยใช้ในการปฏิบัติงานครั้งนี้ มีความพึงพอใจกับผลการจัดกิจกรรมของรูปแบบที่ใช้ในการปฏิบัติการครั้งนี้ มีความพึงพอใจรูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยเน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น ที่ใช้ปฏิบัติการครั้งนี้ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และ ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ คือ 1) การพัฒนาครูด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 2) ความร่วมมืออย่างเข้มของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) งบประมาณในการบริหารจัดการ และ 5) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ แพรวพรรณ วัฒนพันธุ์ และ วรางคณาจารย์สมบูรณ์ (2560) ได้ทำการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาและพบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จมีดังนี้ 1) **การพัฒนาบุคลากร:** การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) **ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน:** การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญ เนื่องจากจะช่วยสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนที่ดีจากทุกฝ่าย 3) **การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ:** การมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและ

การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันเวลา และ 4) **การมีทรัพยากรที่เพียงพอ**: การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นและเพียงพอ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน จะช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่พบว่า ทุกองค์ประกอบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากเนื่องจาก มีหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งทำให้ผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ทราบถึงการวางแผน การจัดการสถานศึกษา การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการรายงาน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงาน ทำให้ได้สารสนเทศในการพัฒนาและแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนด วัตถุประสงค์โครงการกิจกรรมให้มีความชัดเจนโดยการมีส่วนร่วมของคนในสถานศึกษา การจัดโครงสร้างสถานศึกษา(Organizing) เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องให้ครอบคลุม บุคลากรทุกฝ่าย การออกแบบโครงสร้างสถานศึกษาขึ้นอยู่กับบริบท ขนาด และสถานการณ์ของแต่ละสถานศึกษา และมีการพัฒนาที่ทีมงานอย่างต่อเนื่อง โดยการมอบหมายงานออกเป็นคำสั่ง จัดการประชุม อบรมพัฒนาทีมงานเพื่อให้เกิดการประสานงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ กำหนดหน้าที่ มีการแบ่งงานกันทำจัดโครงสร้างระเบียบงานภายในสถานศึกษา กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ของแต่ละกลุ่มไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ในหน่วยงานเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันทำงานไปสู่จุดหมายอันเดียวกัน

ดังนั้นองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบและปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ จึงมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในการที่จะนำรูปแบบนี้ไปใช้จริง เนื่องจากในทุกรายละเอียดของรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาแล้วแต่ละองค์ประกอบ มีแนวทาง แนวการปฏิบัติ และรายละเอียดที่อธิบายไว้อย่างชัดเจน ง่ายต่อความเข้าใจและการปฏิบัติซึ่งครอบคลุมทุกภารกิจในการบริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา จึงเป็นรูปแบบที่สามารถช่วยพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

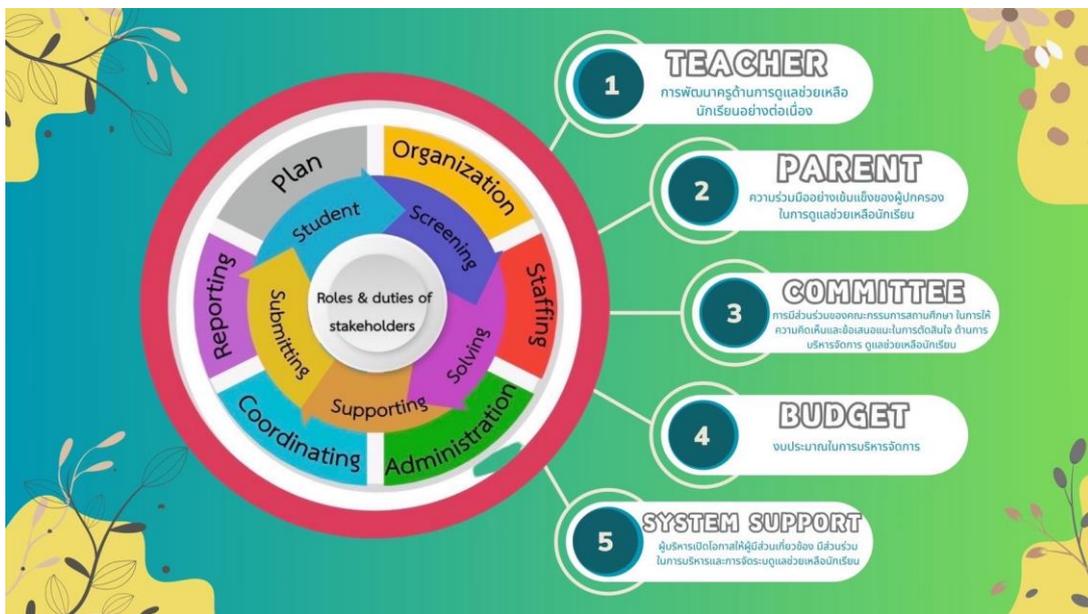
1.1 สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชน เกี่ยวกับรูปแบบ โดย

จัดการประชุมและทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารที่ต้องการใช้ จะช่วยให้ทุกฝ่ายมีเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกัน ทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาอื่นและผู้มีส่วนได้เสียหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้ ครอบคลุมทุกกลุ่ม

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ฉบับสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฏีนิชา พุทธิจิระ. (2564). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- แพรวพรรณ วัฒนพันธุ์ และ วรางคณา จารุสมบุญ. (2560). ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา, 6(2), 15-32.

- โรงเรียนแก่น้อยศึกษา. (2565). รายงานการประเมินตนเองของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กลุ่มงานกิจการนักเรียนโรงเรียนแก่น้อยศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.. (2559). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3. (2565). กลุ่มส่งเสริมการศึกษา. <https://www.cmarea3.go.th/2566/>
- อวยชัย ศรีตระกูล. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Department of Mental Health. (2006). *Guidelines for the Mental Health Promotion and Mental Disorder Prevention in Schools*. Ministry of Public Health.
- Ministry of Education. (2017). *Comprehensive Student Support System Development Plan*. Ministry of Education.
- Ministry of Education. (2019). *Teacher and Educational Personnel Development*. Ministry of Education.
- Office of the Basic Education Commission. (2020). *Annual Report on Student Support Systems*. Ministry of Education.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). *The 12th National Economic and Social Development Plan (2017-2021)*. Office of the Primister.

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์

เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*

The Effects of Brain-Based Learning Activities Combined with Mathematics Games on Probability for Grade 9 Students

ศรพิสิทธิ์ สูดคนึง¹ วรัชยา ทองแสน² เพ็ชรมณี แก้วนอก³

Sronphisit Soodkanung¹ Waratchaya Tongsan² Phectmanee Kawnok³

¹นักศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Mathematics Faculty of Education, Buriram Rajabhat University, Thailand

²อาจารย์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Mathematics Faculty of Education, Buriram Rajabhat University, Thailand

³ครู โรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์

Kaendong Pittayakom School, Kaendong District, Buriram, Thailand

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแคนดงพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ มีประสิทธิภาพ 82.52/80.26 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มี

* Received: 6 August 2024, Revised: 13 October 2024, Accepted: 4 November 2024

ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน; เกมคณิตศาสตร์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน;

ABSTRACT

This study aimed to 1) develop mathematics learning activities on the topic of probability using brain-based learning integrated with mathematics games for Grade 9 students, with an effectiveness criterion of 75/75, 2) compare students' learning achievement before and after the implementation of brain-based learning combined with mathematics games, and 3) explore students' opinions toward this instructional approach. The sample consisted of 31 Grade 9 students from Khaen Dong Phitthayakhom School, Buriram Province, selected through cluster random sampling. The research instruments included 1) lesson plans, 2) a mathematics achievement test, and 3) a student opinion questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, percentage, and one-sample t-test. The findings revealed that: 1. The developed learning activities achieved an effectiveness score of 82.52/80.26, exceeding the specified criterion. 2. Students' post-test scores were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level of statistical significance. 3. Students' opinions regarding the brain-based learning approach integrated with mathematics games were at the highest level of satisfaction.

Keywords: brain-based learning; math games; academic achievement

บทนำ

ปัญหาของนักเรียนไทยที่ต้องเร่งพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งปัญหาดังกล่าว คือ ผู้เรียนยังขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการเขียนและการพูดสื่อสาร ขาดความสามารถในการสืบสอบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและการสร้างนวัตกรรม (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2560) และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 เด็กไทยจำนวน 8.8 ล้านคน ซึ่งมีสิทธิ์ในการได้เข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐานตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้หยุดชะงักลง ส่งผลกระทบต่อ การเรียนของเด็ก ซึ่งเป็นปัญหาที่วิกฤตและมีความสำคัญระดับชาติ จากรายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2566 พบว่า การพัฒนาการเรียนรู้ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์แห่งชาติ สำหรับปี 2561-2580 มีคะแนนเฉลี่ย PISA ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ อยู่อันดับที่ 4 ของอาเซียน ซึ่งผลการประเมินของประเทศไทยตั้งแต่ PISA 2000 จนถึง PISA 2022 พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์และการอ่านมีแนวโน้มลดลง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) สถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute for Management Development : IMD) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ ด้านการศึกษา รวม 64 ประเทศ ประจำปี 2566 พบว่า ประเทศไทยมีอันดับด้านการศึกษาอยู่ในอันดับ 54 ซึ่งอันดับลดลง 1 อันดับเมื่อเทียบกับปี 2565 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ 10 ปี ที่ผ่านมา ประเทศไทยมีสมรรถนะด้านการศึกษาลดลง จาก

อันดับ 51 ในปี 2554 ลดลงถึง 3 อันดับ เมื่อเทียบกับปี 2566 และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์แห่งชาติ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในปี 2566-2570 อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษายู่อันดับที่ 40 จึงยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ, 2566)

ในศตวรรษที่ 21 คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดทั้งที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ และมีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งศาสตร์อื่น ๆ ดังนั้นคณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

สำหรับการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากครูผู้สอนส่วนมากมักเน้นด้านความรู้ กฏ ทฤษฎี หลักการและความจำ และใช้วิธีการสอนที่ไม่หลากหลาย จึงทำให้ผู้เรียนไม่สนใจในการเรียนเพราะคิดว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่น่าเบื่อมีเฉพาะตัวเลข มีปัญหาด้านเนื้อหา ขาดแรงจูงใจในการเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านมาไม่น่าพอใจ เห็นได้จากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 พบว่านักเรียนทั่วประเทศได้คะแนนเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์เพียง 25.38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งพบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทยไม่ถึงร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566) และพบว่าคะแนน O-NET รายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแคนดงพิทยาคม มีคะแนนเฉลี่ย 21.73 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 3.65 คะแนน สำหรับคะแนนเฉลี่ยที่จำแนกตามสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ พบว่า สาระการวัดและเรขาคณิต สาระจำนวนและพีชคณิต สาระสถิติและความน่าจะเป็น ล้วนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ จากผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาของผู้เรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิดและทฤษฎีการสอนที่จะนำมาพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง ซึ่งในปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน นั่นคือ แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain – Based Learning : BBL) คือ การใช้ความรู้และความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับสมองเป็นเครื่องมือในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้

ของมนุษย์ ภายใต้แนวคิดที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และทุกคนมีสมองพร้อมที่จะเรียนรู้มาตั้งแต่กำเนิด (ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์, 2560)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560) ได้เสนอว่า การสอนโดยใช้เกมเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและทำทหายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเองทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง เกิดการเรียนรู้จากการเล่น ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายอยู่คงทน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แคมมณี (2555) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษา อาจให้เด็กเล่นเป็นกลุ่ม หรือเล่นรายบุคคลก็ได้ การเล่นเป็นกลุ่มจะช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เด็กเก่งสามารถช่วยเหลือเด็กที่อ่อนให้สามารถเล่นเกมได้ การเล่นเกมการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การเล่นเกมซ้ำ ๆ เด็กจะรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและแก้ปัญหาได้ และเป็นไปตามแนวคิดของ วรณี วัฒนสวัสดิ์ (2554) ที่กล่าวว่า เกมเป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีอีก ทั้งช่วยตอบสนองความต้องการของเด็กในหลาย ๆ ด้าน เป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมรวมทั้งเป็นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และภาษา เด็กได้รู้จักการจัดหมวดหมู่ การแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความพร้อมทางการเรียนในระดับขั้นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากหลักการและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain – Based Learning : BBL) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแคนดงพิทยาคม เป็นการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเข้าสู่โลกในศตวรรษที่ 21 และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป อีกทั้งเทคนิคการสอนรูปแบบหนึ่งที่ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ คือ เกมคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถเล่นได้ทุกวัย เป็นกิจกรรมที่มีความตื่นเต้น ให้ความเพลิดเพลิน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและยังส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง / กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 140 คน แผนการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 ตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 31 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น จำนวน 10 แผน 10 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น จำนวน 18 ข้อ

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความน่าจะเป็น ตามรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของ กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) ซึ่งมี 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นนำเสนอความรู้ใหม่ 3) ขั้นการฝึกปฏิบัติ 4) ขั้นสรุปความรู้ และ 5) ขั้นการประยุกต์ใช้ สร้างขึ้นจำนวน 10 แผน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนไปใช้จริง

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ประเมินแบบ IOC ได้ค่าระหว่าง 0.67-1 จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-out) ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองและเคยเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้ว ซึ่งมีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.25-0.75 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25-0.44 และมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.94

3.3 แบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับการวัดความคิดเห็น โดย

พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับการวัดความคิดเห็น ซึ่งแบบสอบถามความคิดเห็นในแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

4. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบ One Group, Pretest-Posttest Design มีการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ดังตารางที่ 1 รูปแบบการวิจัย

ตารางที่ 1 รูปแบบการวิจัย

กลุ่ม	สอบก่อนเรียน	ทดลอง	สอบหลังเรียน
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้	E	แทน	กลุ่มการทดลอง
	X	แทน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์
	T ₁	แทน	การทดสอบก่อนเรียน
	T ₂	แทน	การทดสอบหลังเรียน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 แผน รวมเวลา 10 ชั่วโมง

5.3 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามวัดความคิดเห็น หลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์

5.4 ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) หลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที

5.5 นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน และบันทึกคะแนน เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยมีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ตามเกณฑ์ 75/75 โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทำกิจกรรมแต่ละแผนกับค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สูตรการหาค่า E_1/E_2

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สถิติ t-test for dependent sample

3. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเห็นด้วยมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเห็นด้วยมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเห็นด้วยปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเห็นด้วยน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ

2.2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยใช้สูตรการหาค่า E_1/E_2

3.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สถิติค่าที (t-test for dependent sample) กำหนดระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จำนวนนักเรียน	ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D	ร้อยละ
31	ประสิทธิภาพของกระบวนการ E ₁	100	82.52	5.52	82.52
31	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E ₂	25	20.06	1.84	80.26

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ มีผลการประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเกมคณิตศาสตร์ทั้ง 14 เกม และคะแนนจากใบงานของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 82.52 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน แสดงว่าประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E₁) เท่ากับ 82.52 และคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 20.06 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.26 จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน แสดงว่าประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E₂) เท่ากับ 80.26 ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น มีประสิทธิภาพ E₁/E₂ เท่ากับ 82.52/80.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ โดยนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test for dependent sample

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S	df	t	p
ก่อนเรียน	31	25	12.26	2.59	30	34.79*	0.000
หลังเรียน	31	25	20.06	1.84			

*p < .05

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแคนดงพิทยาคม พบว่า ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 12.26 คะแนน หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 20.06 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ย

หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D	การแปลผล
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.50	0.07	มากที่สุด
1.1 ชั้นเตรียมความพร้อม กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน กระตุ้นให้นักเรียนมีแรงจูงใจ มีความพร้อม และมีความสนใจในการเรียน	4.52	0.51	มากที่สุด
1.2 ช้่นนำเสนอความรู้ใหม่ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน	4.55	0.51	มากที่สุด
1.3 ชั้นการฝึกปฏิบัติ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีการวางแผนในการแก้ปัญหา	4.58	0.50	มากที่สุด
1.4 ชั้นสรุปความรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสรุปความรู้ เข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น	4.42	0.50	มาก
1.5 ชั้นการประยุกต์ใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้	4.42	0.50	มาก
2. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.63	0.10	มากที่สุด
2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด	4.61	0.50	มากที่สุด
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก และได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	4.55	0.51	มากที่สุด
2.3 ครูผู้สอนเอาใจใส่และมีความเป็นกันเองกับนักเรียน	4.74	0.44	มากที่สุด
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.55	0.07	มากที่สุด
3.1 เกมคณิตศาสตร์ที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ และทันสมัย	4.58	0.50	มากที่สุด
3.2 เกมคณิตศาสตร์ที่ใช้มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหา	4.61	0.50	มากที่สุด
3.3 สื่อประกอบการสอนใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก	4.55	0.62	มากที่สุด
3.4 เนื้อหาในเอกสารประกอบการสอนเรียงลำดับจากง่ายไปยาก	4.45	0.51	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.51	0.05	มากที่สุด
4.1 เกณฑ์การประเมินมีความชัดเจน เหมาะสม และยุติธรรม	4.55	0.57	มากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D	การแปลผล
4.1 เกณฑ์การประเมินมีความชัดเจน เหมาะสม และยุติธรรม	4.55	0.57	มากที่สุด
4.2 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล	4.45	0.51	มาก
4.3 ครูใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลาย	4.52	0.51	มากที่สุด
5. ด้านประโยชน์ที่จะได้รับ	4.60	0.10	มากที่สุด
5.1 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.58	0.50	มากที่สุด
5.2 นักเรียนมีความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น	4.71	0.46	มากที่สุด
5.3 นักเรียนมีความสามัคคี ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม	4.52	0.68	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.06	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ โดยมีภาพรวมของความคิดเห็นอยู่ในระดับมีความเห็นด้วยมากที่สุด (\bar{X} = 4.56, S.D = 0.06) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ข้อ 2.3 ครูผู้สอนเอาใจใส่และมีความเป็นกันเองกับนักเรียน (\bar{X} = 4.74, S.D = 0.44) รองลงมาคือข้อ 5.2 นักเรียนมีความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น (\bar{X} = 4.71, S.D = 0.46) รองลงมาคือข้อ 2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด และ ข้อ 3.2 เกมคณิตศาสตร์ที่ใช้มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหา (\bar{X} = 4.61, S.D = 0.50) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของแต่ละด้าน มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.63, S.D = 0.10) ด้านประโยชน์ที่จะได้รับ (\bar{X} = 4.60, S.D = 0.10) ด้านสื่อการเรียนการสอน (\bar{X} = 4.55, S.D = 0.07) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีประสิทธิภาพ 82.52/80.26 หมายความว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น คิดเป็นร้อยละ 82.52 และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น คิดเป็นร้อยละ 80.26 แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 ทั้งนี้เนื่องมาจาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบและ

ได้รับการตรวจสอบแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้รับการเอาใจใส่จากครูหรือเพื่อน ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนตลอดเวลา ครูผู้สอนออกแบบเนื้อหาตอบโจทย์การเรียนรู้ โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดและส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน ใช้ทักษะการเป็นครูโค้ช สามารถสะท้อนกลับเพื่อให้นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดได้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564) กล่าวว่า การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็น “ครูยุคใหม่” โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมินทร์ ธัญญะภู (2566) ได้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 73.64/73.97 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 และเป็นไปตามงานวิจัยของ มาลีณี วิชัยโณ (2558) ได้พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการประสบการณ์เกมการศึกษาตามแนวคิดสมองเป็นฐานของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมของประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์มีค่าประสิทธิภาพรวมเท่ากับ 81.67/86.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงหลักการทำงานของสมองเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผสมผสานความคิดพร้อมลงมือปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน และมีเกมคณิตศาสตร์ทำให้วิชาคณิตศาสตร์มีลักษณะเป็นรูปธรรมแล้วมีส่วนช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น สามารถเรียนรู้คิดแก้ปัญหา ผ่านเกมคณิตศาสตร์ที่มีความหลากหลาย สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้วยตนเองผ่านใบงานกิจกรรมของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้คงทน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560) กล่าวไว้ว่า การสอนโดยใช้เกมเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเองทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง ทำให้การเรียนรู้มีความหมายอยู่คงทน และเป็นไปตามที่ กุลิสรา จิตรชยาวิช (2562) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงหลักการทำงานของสมองเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นที่ยอมรับมาใช้พัฒนาผู้เรียนในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวต้อง ผสมผสานความคิด ความรู้สึกลงมือปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ เพ็ชชะ (2563) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้

สมองเป็นฐาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น มีค่าคะแนนเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจาก เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจัด บรรยากาศในห้องเรียนให้ผู้เรียนผ่อนคลาย มีความสนุกสนาน และลดความตึงเครียด ใช้เพลงและ กิจกรรมเข้าจังหวะกระตุ้นความสนใจ และเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ พระ มหาสุววัฒน์ กิตติเมธี (คงยืน) (2565) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุข เป็น สิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ โดยการจัด บรรยากาศการเรียนรู้ด้านกายภาพ เป็นผู้ที่มีบทบาทในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้ออำนวย ต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ครูมีบทบาทสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน ทำให้ ผู้เรียนกล้าแสดงออกและอยากรู้อยากเรียน รองลงมาเป็นด้านสื่อการเรียนการสอน เกมคณิตศาสตร์ที่ ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการทำกิจกรรมผ่านเกม คณิตศาสตร์ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ สร้างความท้าทายให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ลงมือปฏิบัติด้วย ตนเอง ทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ วางแผนในการแก้ปัญหา เกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ความสัมพันธ์กับชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม ดังที่ รุ่งอรุณ ลีชะวณิช (2556) กล่าวว่า เกมคณิตศาสตร์เป็นสื่อการเรียนรู้ในเนื้อหาคณิตศาสตร์ ทำให้ ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์คิดหาวิธีการในการแก้ปัญหา รู้จักวางแผน ฝึกการคิดเป็นระบบ ช่วย ดึงดูดความสนใจ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระชัย สีทาน้อย และคณะ (2561) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เงิน โดยใช้เกมเพื่อการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกมการเรียนรู้ โดยนักเรียนให้ความสนใจและให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี สนุกสนานและมีความกระตือรือร้นในการเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยครั้งนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนควรต้อง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการเรียนรู้ ใช้เกมคณิตศาสตร์ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา

1.2 ครูผู้สอนควรจัดบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดการกระตุ้นและท้าทาย ความสามารถของนักเรียน เพื่อช่วยในการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ มีความอิสระทาง ความคิดมากยิ่งขึ้น

1.3 การทำกิจกรรมเกมคณิตศาสตร์เป็นคู่ หรือเป็นทีม เปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เรียนรู้การทำงานกับผู้อื่น ครูผู้สอนควรให้คำแนะนำ เอาใจใส่ มีการเสริมแรง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ไปใช้กับทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อื่น ๆ เช่น ทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ทักษะการแก้ปัญหา หรือสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เข้าใจหลักการ นวัตกรรมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยในด้านการวางแผนการสอน การตัดสินใจในการแก้ปัญหา รวมทั้งเข้าใจถึงบทบาทของครูผู้สอนที่ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการที่สำคัญของผู้เรียนตามศตวรรษที่ 21 และทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอน

เอกสารอ้างอิง

- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แชมมณี. (2555). *วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์. (2560). *โมเดลสมการโครงสร้างพระระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปรมินทร์ ธีรญาญ. (2566). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมทางคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารและการนำเสนอทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พระมหาสุวัฒน์ กิตติเมธี (คงยืน). (2565). บทบาทครูในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุข. *วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี*, 7(3), 1-10.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2560). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 1*. เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

- มาลินี วิชัยโณ. (2558). การจัดประสบการณ์เกมการศึกษาตามแนวคิดสมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วรรณิ วัฒนสวัสดิ์. (2554). การพัฒนาเกมการศึกษาเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วารภรณ์ เพ็ชชะ. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วีระชัย สีทาน้อย. (2561). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง เงิน โดยใช้เกมเพื่อการเรียนรู้. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ., 11(1), 10
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2565). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565. <http://www.newonetestresult.niets.or.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). การขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย 4.0 เพื่อการมีงานทำแห่งศตวรรษที่ 21. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ. (2566). ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดย IMD World Competitiveness Center ประจำปี 2566. <http://techsauce.co/news/imd-world-competitiveness-ranking-2023-thailand>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). ประเด็นที่ 12 การพัฒนาการเรียนรู้. ศูนย์บริการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์และเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการ
จัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*
Development of Thai Reading Comprehension Ability Using
The SQ4R Learning Management Method For Grade 6 Students

สุชาดา อุณพันธุ์^{1*} ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม² ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์³
Suchada Unnapan^{1*} Narongrit Intanam² Bhumbhong Jomhongbhibhat³

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author e-mail: Suchada.ued56@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 14 คน รูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วย 2) แบบทดสอบย่อยท้ายแผนปฏิบัติการ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4) แบบวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ Wilcoxon Signed Rank Test ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนและพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญอย่างสูงขึ้น 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

* Received: 23 February 2025, Revised: 16 March 2025, Accepted: 24 March 2025

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย; การอ่านจับใจความสำคัญ; วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R; วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน; นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop Thai reading comprehension skills, specifically the ability to identify main ideas, through the SQ4R learning method among Grade 6 students; 2) compare students' Thai reading comprehension abilities before and after applying the SQ4R method; and 3) examine students' satisfaction toward the learning process using the SQ4R method. The participants were 14 Grade 6 students from the first semester of the 2024 academic year. The study employed an action research design based on the Kemmis and McTaggart model. The research instruments included: 1) four lesson plans, 2) post-lesson plan quizzes, 3) a Thai reading comprehension test to identify main ideas, and 4) a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and the Wilcoxon Signed Rank Test. The findings revealed that: 1) the implementation of the SQ4R learning method effectively enhanced students' understanding of the learning steps and significantly improved their Thai reading comprehension skills in identifying main ideas, 2) students' post-instruction reading comprehension scores were significantly higher than their pre-instruction scores at the .05 level of significance, and 3) students' overall satisfaction with the learning experience using the SQ4R method was at a high level, with a mean score of 4.38 and a standard deviation of 0.26.

Keywords: Thai reading comprehension ability; Reading comprehension; SQ4R learning method; Classroom action research; Grade 6 students

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าทำให้การดำรงชีวิตมีความสะดวกสบายมากขึ้น โลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดการศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Education, Scientific and Cultural Organization : UNESCO) ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้เพื่อปวงชน (Literacy for All) อันเป็นการพัฒนาให้บุคคลสามารถอ่านออกเขียนได้ เป็นผู้มีความรู้และมีความสามารถในการเรียนรู้ (Lind, 2551) สำหรับในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะพื้นฐาน 3 ด้าน คือ (1) การรู้

หนังสือหรือการสื่อสาร (Literacy) (2) การคำนวณ (Numeracy) และ (3) ความสามารถในการใช้เหตุผล (Reasoning abilities) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติ ให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จาก แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้กระบวนการคิด วิเคราะห์วิจารณ์และสร้างสรรค์ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้าน วัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อ การสื่อสาร การเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบท ร้อยแก้ว คำประพันธ์ ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความรู้จาก สิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่างๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ การฟัง การดู และการพูด การฟังและดู อย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดง ความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ หลักการใช้ ภาษาไทย ศึกษาธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและ บุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย วรรณคดีและ วรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจ บทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็น ภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราว ของสังคมในอดีต และ ความงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสม สืบทอด มาจนถึงปัจจุบัน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภาษาไทย เป็นสมบัติประจำชาติที่คนไทยทุกคนต้องรักษา สืบสานไว้ให้คงอยู่ตลอดไป ภาษาไทยเป็นภาษาที่ต้องผ่านการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ตั้งแต่ทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม การอ่านมีบทบาทสำคัญต่อการใช้ชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก เหตุเพราะว่า การอ่านเป็นเครื่องมือที่ใช้แสวงหาความรู้และเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ปัจจุบันพบปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญในผู้เรียน คือ การอ่านแล้วไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ ขาดสมาธิในการอ่าน ไม่สามารถแยกประเด็นหลักประเด็นรองจากกันได้ สอดคล้องกับ ดร.สรวงมณต์ สิริธิสมาน กล่าวว่า “เราต้องยอมรับว่ายุคนี้เด็กส่วนใหญ่อ่านหนังสือไม่แตกฉาน ไม่สามารถจับประเด็นได้ ซึ่งก็จะไม่สามารถนำไปสู่การตีความ และพัฒนาไปสู่การพัฒนาทักษะการคิด การคิดเชื่อมโยง คิดวิเคราะห์ ฯ ประกอบกับเมื่อมาเจอการอ่านผ่านเทคโนโลยีที่จะเน้นอ่านแบบกวาดตา การอ่านข้อความสั้น ๆ การอ่านแบบรวดเร็ว ใช้เวลาน้อย ฯลฯ ยิ่งทำให้น่าเป็นห่วงเด็กยุคดิจิทัลเรื่องการอ่านที่มีแนวโน้มขาดประสิทธิภาพ จริงอยู่แม้เด็กจะเติบโตมาในยุคดิจิทัล แต่อย่าปล่อยให้โลกยุคดิจิทัลทำให้ทักษะชีวิตบางด้านจากการอ่านของเด็กและเยาวชนหายไป” (สรวงมณต์ สิริธิสมาน, 2563)

นอกจากนี้งานวิจัยของ ชุตติมา ยอดตา (2561) ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านไว้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญในรายวิชาภาษาไทย กล่าวคือ นักเรียนอ่านหนังสือไม่เข้าใจไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ จากปัญหาดังกล่าวทำให้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจศึกษาถึงปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญไว้เป็นจำนวนมาก เมฆลาสือโสภาก (2555) พบว่าปัญหาที่พบบ่อยในการจัดการเรียนรู้คือปัญหาการอ่านจับใจความ สาเหตุมาจากนักเรียนอ่านหนังสือแล้วไม่สามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีนิสัยรักการอ่าน สาเหตุเนื่องมาจากนักเรียนจำนวนหนึ่งอ่านจับใจความสำคัญไม่เป็นหรืออ่านได้ช้า ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการอ่าน กานต์ธิดา แก้วงาม (2556) พบว่านักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน และไม่ชอบอ่าน สาเหตุประการแรกอาจมาจากปัจจุบันที่สื่อประเภทอื่น ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อที่นักเรียนให้ความสนใจมากกว่าเพราะอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้เรียนรู้ และรับข่าวสารได้รวดเร็ว จึงทำให้นักเรียนสูญเสียเวลาที่ควรจะอ่านหนังสือไป ประการที่สองคือ นักเรียนขาดการปลูกฝังให้มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสาเหตุมาจากผู้ปกครองหรือครูอาจารย์ที่ละเลยมาตั้งแต่ต้นทำให้เกิดผลตามมา คือนักเรียนอ่านหนังสือน้อยมากหรืออ่านแต่สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ และเมื่อพิจารณาถ่วงไปจะพบปัญหาในการสอนอ่าน หนึ่งในนั้นคือการอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนจำนวนมากประสบปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญ เนื่องจากอ่านหนังสือแล้วไม่เข้าใจ ไม่สามารถสรุปหรือจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษารูปแบบวิธีการสอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำมาพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนให้สูงขึ้น และจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญได้ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2545) กล่าวถึงความสำคัญของวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ว่าเป็นวิธีที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ดี สามารถบอกรายละเอียด จดจำเรื่องที่อ่าน รวมถึงสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขั้นตอนของวิธีการอ่านแบบ SQ4R เริ่มจากการให้ผู้อ่านสำรวจ (Survey - S) หรืออ่านบทอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่องแล้วตั้งคำถาม

(Question - Q) เพื่อเป็นแนวในการอ่าน และเพื่อให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายและสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้อง จากนั้นให้ผู้อ่านอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (Read - R) เพื่อค้นหาคำตอบที่ตั้งไว้ แล้วให้จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ สำคัญ และสิ่งจำเป็นของเรื่องอย่างรัดกุม (Record - R) ขึ้นตอนต่อมาเป็นการตอบคำถามหรือสรุปสาระสำคัญ (Recite - R) โดยผู้อ่านพยายามใช้ถ้อยคำของตนเองให้มากที่สุด ขึ้นตอนสุดท้ายเป็นการวิเคราะห์หรือวิจารณ์บทอ่าน (Reflect - R) แสดงความคิดเห็นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง โดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง รัตนภักดิ์ เลิศคำฟู (2547) ได้ใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ในการสอนอ่านจับใจความสำคัญพบว่า วิธีนี้สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนดีขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับดีมาก นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและต้องการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R

การแสวงหาข้อมูลและวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ช่วยให้การพัฒนาการศึกษาประสบความสำเร็จ และเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และมุ่งประโยชน์ต่อผู้เรียน โดยการวิจัยปฏิบัติการ เป็นกระบวนการวิจัยที่กระทำโดยครูผู้สอน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาปรับปรุงการเรียนรู้อีกเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของ ตนเองจากนักเรียน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหาวิธีการใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาในขณะที่กำลังดำเนินการวิจัย อันนำไปสู่การแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ โดยผู้วิจัยสามารถดำเนินการได้หลายๆ ครั้ง จนกระทั่งผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ (ธีรวิมล เอกะกุล, 2552)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะปฏิบัติการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเครือข่ายนาสว่าง นาเจริญ ป่าโมง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีจากผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษาของไทยและของต่างประเทศ ผู้วิจัยเชื่อว่าจากสภาพของนักเรียนที่เป็นอยู่ เมื่อได้ปฏิบัติการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R แล้ว จะทำให้นักเรียนเกิดความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มตามศักยภาพ เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาต่อสังคมและ ประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของการพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง ก และห้อง ข ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านนาสว่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 29 คน

2. ตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง ก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 14 คน โรงเรียนบ้านนาสว่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. รูปแบบการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกตและรวบรวมข้อมูล ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ดำเนินการปฏิบัติการจำนวน 4 วงจร โดยวงจรที่ 1 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 ชั่วโมง วงจรที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 ชั่วโมง วงจรที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 ชั่วโมง และวงจรที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 ชั่วโมง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 นำแบบทดสอบวัดความสามารถอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปทดสอบกับตัวอย่าง จำนวน 14 คน

4.2 วิธีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลา ในการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้ในท้ายวงจรแต่ละวงจร สะท้อนผลการปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไป

4.3 เมื่อจัดการเรียนรู้ตามแผนครบทุกวงจรปฏิบัติการแล้ว นำแบบทดสอบวัดความสามารถอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย ชุดเดิมมาทดสอบกับตัวอย่าง (Post - test) เพื่อประเมินสรุปผลการปฏิบัติการ

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำคะแนนจากการทดสอบก่อนปฏิบัติการ และการทดสอบหลังปฏิบัติการมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ โดยนำคะแนนที่ได้มาแสดงในตาราง และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและประเมินผลสรุป

4.4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ข้อมูลจากแบบบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาในวงจรปฏิบัติการ สรุปลักษณะการที่เกิดขึ้นในการวิจัยและสรุปเสนอเป็นความเรียง

4.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Wilcoxon Signed Rank Test

ผลการวิจัย

1. การศึกษาการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/ก โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R โรงเรียนบ้านนาสว่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จากการนำรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart กระทำซ้ำ 4 วงจรปฏิบัติการ วงจรละ 3 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง ในแต่ละวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นวางแผน มีการสำรวจข้อมูลสภาพการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ แล้วนำมาจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ 2) ขึ้นปฏิบัติการ จัดการเรียนรู้ตามแผน จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R จำนวน 4 หน่วย ดังต่อไปนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน จำนวน 3 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ จำนวน 3 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านจับใจความสำคัญจากข่าว จำนวน 3 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านจับใจความสำคัญจากจดหมาย จำนวน 3 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง ทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง 3) ขึ้นสังเกตการณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนแต่ละวงจร และการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R 4) ขึ้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการ ขึ้นสังเกตการณ์ มาสะท้อนผลกิจกรรมในแต่ละวงจร ดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1 (จัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยที่ 1 แผนที่ 1 - 3) การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 1 ประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่บรรลุผล มีประเด็นเชิงลบที่ต้องปรับปรุงคือ นักเรียนขาดความพร้อมในการทำกิจกรรม จับคู่ทำงานช้า ทำให้กิจกรรมไม่ทันเวลา ข้อมูลเชิงบวก นักเรียนส่วนใหญ่สนใจในการอ่านนิทาน เพราะเป็นสิ่งที่เข้าใจง่ายและมีความสนใจ และประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการทดสอบย่อยท้ายวงจร พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน เฉลี่ยร้อยละ

ละ 78.57 ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 3 คน ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม ผู้วิจัยจึงได้ซ่อมเสริมให้กับนักเรียนดังกล่าว นำข้อมูลเชิงบวกมาพัฒนาและนำข้อมูลเชิงลบไปปรับปรุง แก้ไขในวงจรปฏิบัติการต่อไป

วงจรปฏิบัติการที่ 2 (จัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยที่ 2 แผนที่ 4 – 6) การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 2 ประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่าข้อมูลเชิงบวกครูมีการเตรียมการสอนได้ดีขึ้น และสอนได้ตามลำดับขั้นตอนที่วางแผน การสอนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรมชาติมากขึ้น ครูลดบทบาทมาเป็นที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ คอยเสริมแรงในขณะทำกิจกรรม ส่วนนักเรียนเริ่มคุ้นเคยขั้นตอนวิธีการของ SQ4R จึงมีการฝึกทำบัตรกิจกรรมที่ไวขึ้น บรรยากาศในชั้นเรียน นักเรียนเก่ง กลาง อ่อน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นอย่างดี ข้อมูลเชิงลบนักเรียนบางคนสามารถอ่านจับใจความสำคัญได้แต่ยังแยกข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นไม่ได้ และประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการทดสอบย่อยท้ายวงจร พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ เฉลี่ยร้อยละ 85.71 ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 2 คน ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม ผู้วิจัยจึงได้ซ่อมเสริมให้กับนักเรียนดังกล่าว นำข้อมูลเชิงบวกมาพัฒนาและนำข้อมูลเชิงลบไปปรับปรุง แก้ไขในวงจรปฏิบัติการต่อไป

วงจรปฏิบัติการที่ 3 (จัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยที่ 3 แผนที่ 7 – 9) การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 3 ประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่า ข้อมูลเชิงบวกครูมีการหาความรู้เพิ่มเติมและเตรียมการสอน ในการจัดทำสื่อ และสอนได้ตามลำดับขั้นตอนที่วางแผน การสอนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรมชาติ ครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ คอยเสริมแรงในขณะทำกิจกรรมตามความเหมาะสม ส่วนนักเรียนเข้าใจขั้นตอนวิธีการของ SQ4R จึงมีการฝึกทำบัตรกิจกรรมที่ไวขึ้น บรรยากาศในชั้นเรียน นักเรียนเก่ง กลาง อ่อน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นอย่างดี ข้อมูลเชิงลบนักเรียนบางคนสามารถอ่านจับใจความสำคัญได้สามารถแยกข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น และประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการทดสอบย่อยท้ายวงจร พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญจากข่าว ผ่านเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 80.00 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลเชิงบวกมาพัฒนาและนำข้อมูลเชิงลบไปปรับปรุง แก้ไขในวงจรปฏิบัติการต่อไป

วงจรปฏิบัติการที่ 4 (จัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยที่ 4 แผนที่ 10 – 12) การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญจากจดหมาย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 4 ประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาความสามารถ

การอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่าข้อมูลเชิงบวกครุมีการหาความรู้เพิ่มเติมและเตรียมการสอน ในการจัดทำสื่อ และสอนได้ตามลำดับขั้นตอนที่วางแผน การสอนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรมชาติ ครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ คอยเสริมแรงในขณะทำกิจกรรมตามความเหมาะสม ส่วนนักเรียนเข้าใจขั้นตอนวิธีการของ SQ4R จึงมีการฝึกทำบัตรกิจกรรมที่ไว้อ่าน บรรยากาศในชั้นเรียน นักเรียนเก่ง กลาง อ่อน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นอย่างดี นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญและสามารถแยกข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง และประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการทดสอบย่อยท้ายวงจร พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ ผ่านเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 80.00 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แสดงว่าการปฏิบัติการในวงจรที่ 4 มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญได้อย่างแท้จริง

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R นักเรียนมีคะแนนทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย เฉลี่ยร้อยละ 88.33 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	df	t	P(Sig)
Pre-test	14	30	16.79	5.56	13	6.93	.000
Post-test			26.50	1.99			

จากตารางผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่มีผลการทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยหลังจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนที่แปลกใหม่สำหรับนักเรียนที่ได้ปฏิบัติเป็นวิธีการสอนที่แปลกใหม่สำหรับนักเรียนที่ได้ปฏิบัติ มีการประเมินผลและปรับปรุงด้วยตนเองหลังเรียนทุกครั้ง เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่เรียนและมีความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจเรียนมากขึ้น ตั้งใจเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างสนุกสนาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความพึงพอใจ

อภิปรายผล

1. กระบวนการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ได้นำรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis Mc Taggart กระทำซ้ำ 4 วงจรปฏิบัติการ วงจรละ 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง ในแต่ละวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ 3) ขั้นสังเกต 4) ขั้นสะท้อนผล ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีขั้นตอนกระบวนการที่เหมาะสมกับการวิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวของครูผู้สอนเป็นช่องทางสำหรับเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากขณะทำวิจัยสามารถเก็บรวบรวมได้ทั้งข้อดี ข้อบกพร่อง ทั้งที่เป็นข้อ มูลเชิงปริมาณ แล้วนำมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข ปัญหา พัฒนาปรับปรุง กระบวนการวิจัยในวงจรถัดไปจนกว่าจะได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

การปฏิบัติการในวงจรที่ 1 (จัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยที่ 1 แผนที่ 1 - 3) ขั้นวางแผนผู้วิจัยเริ่มวางแผนการสอน โดยการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษาทำความเข้าใจมาตรฐานและตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นอกจากนี้ได้ทำความเข้าใจตัวชี้วัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย จากนั้นได้วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับใด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ สร้างหน่วยและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 Survey (S) ขั้นสำรวจ คือ การอ่านสำรวจเนื้อหา ขั้นที่ 2 Question (Q) ขั้นตั้งคำถาม ขั้นที่ 3 Read (R1) ขั้นอ่าน คือ การอ่านเนื้อหาอย่างละเอียดที่ ขั้นที่ 4 Record (R2) ขั้นบันทึก ขั้นที่ 5 Recite (R3) ขั้นจดจำ ขั้นที่ 6 Reflect (R) ขั้นทบทวนความรู้ คือ การ วิเคราะห์ วิจัยแสดงความคิดเห็น โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นลงปฏิบัติหรือขั้นสอน 3) ขั้นสรุปและประเมินผล อีกทั้งผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบย่อยแต่ละวงจรปฏิบัติการและสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย ได้นำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ก่อนปฏิบัติการในวงจรปฏิบัติการที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยและแบบทดสอบย่อยประจำวงจรปฏิบัติการที่ 1 ให้เรียบร้อยก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 ขั้นปฏิบัติการ การจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ อ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 3 ชั่วโมง ขั้นสังเกตการณ์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติการและการสังเกต การตรวจใบงาน และการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 เมื่อปฏิบัติการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เสร็จสิ้นลง

จากการปฏิบัติการในวงจรที่ 1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากชั้นปฏิบัติการและชั้นสังเกต เมื่อดำเนินการสอนในแต่ละแผนเสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แล้วนำผลมาวิเคราะห์ แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 3.71 คิดเป็นร้อยละ 18.57 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 8.00 คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 มีผลคะแนนระหว่างเรียน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติการในวงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 3 คน ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม ผู้วิจัยจึงได้ซ่อมเสริมให้กับนักเรียนดังกล่าวในช่วงเวลา 15.00 น.- 16.00 น. โดยพิจารณาคะแนนจากใบงานท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-3 หากพบว่านักเรียนคนใดไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดผู้วิจัยได้อธิบายหลักการในเรื่องนั้นซ้ำอีกครั้ง จากนั้นให้นักเรียนทำแบบฝึกเฉพาะส่วนที่ยังไม่เข้าใจ เมื่อนักเรียนสามารถทำได้และมีคะแนนผ่านครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้แล้วจึงทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบย่อยวงจรปฏิบัติการที่ 1 อีกครั้ง

ผลการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมตามแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1 ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่านักเรียนจำนวน 3 คน ได้คะแนนเฉลี่ยก่อนซ่อมเสริมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 คิดเป็นร้อยละ 15.00 คะแนนหลังการสอนซ่อมเสริมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.33 คิดเป็นร้อยละ 41.67

การปฏิบัติการในวงจรที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากชั้นปฏิบัติการและชั้นสังเกต เมื่อดำเนินการสอนในแต่ละแผนเสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แล้วนำผลมาวิเคราะห์ แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 3.57 คิดเป็นร้อยละ 17.86 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 8.92 คิดเป็นร้อยละ 38.21 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 มีผลคะแนนระหว่างเรียน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม จากการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติการในวงจรปฏิบัติการที่ 2 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 2 คน ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม ผู้วิจัยจึงได้ซ่อมเสริมให้กับนักเรียนดังกล่าวในช่วงเวลา 15.00 น.- 16.00 น. โดยพิจารณาคะแนนจากบัตรกิจกรรมท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-6 หากพบว่านักเรียนคนใดไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดผู้วิจัยได้อธิบายหลักการในเรื่องนั้นซ้ำอีกครั้ง จากนั้นให้นักเรียนทำแบบฝึกเฉพาะส่วนที่ยังไม่เข้าใจ เมื่อนักเรียนสามารถทำได้และมีคะแนนผ่านครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้แล้วจึงทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบย่อยวงจรปฏิบัติการที่ 2 อีกครั้ง

ผลการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมตามแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 2 ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 พบว่านักเรียนจำนวน 2 คน ได้คะแนนเฉลี่ยก่อนซ่อมเสริมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 คิดเป็นร้อยละ 35.00 คะแนนหลังการสอนซ่อมเสริมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.50 คิดเป็นร้อยละ 85.00

การปฏิบัติการในวงจรที่ 3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากชั้นปฏิบัติการและชั้นสังเกต เมื่อดำเนินการสอนในแต่ละแผนเสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แล้วนำผลมาวิเคราะห์ แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 3.21 คิดเป็น

ร้อยละ 16.07 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 8.79 คิดเป็นร้อยละ 43.93 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีผลคะแนนระหว่างเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

การปฏิบัติการในวงจรที่ 4 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากชั้นปฏิบัติการและชั้นสังเกต เมื่อดำเนินการสอนในแต่ละแผนเสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แล้วนำผลมาวิเคราะห์ แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 4 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 2.71 คิดเป็นร้อยละ 27.14 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 17.93 คิดเป็นร้อยละ 90.00 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีผลคะแนนระหว่างเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

สรุปได้ว่า วงจรปฏิบัติการที่ 4 นักเรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ทำให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนวิธีการของ SQ4R จึงมีการฝึกทำบัตรกิจกรรมที่ไว้อ่าน บรรยากาศในชั้นเรียน นักเรียนเก่ง กลาง อ่อน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นอย่างดี นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญและสามารถแยกข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของชุตติมา ยอดตา (2561) ผลการศึกษาประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.8227 หรือร้อยละ 82.27 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้จากแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่านจับใจความจากทั้งหมด 8 เรื่อง คือ หลักและกลวิธีการอ่านจับใจความ นิทานพื้นบ้าน วรรณกรรมเรื่องสั้น วรรณคดีในบทเรียน บทร้อยกรอง บทความสารคดี วรรณกรรมเพลง ที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามหลักการอย่างเป็นระบบและมีขั้นในการอ่านที่ชัดเจน ช่วยเป็นแนวทางให้นักเรียนอ่านอย่างมีขั้นตอน นักเรียนได้สำรวจประเด็นสำคัญและตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน รวมถึงได้ทบทวนเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาได้ถูกต้อง สามารถจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเมขลา ลือโสภาน (2555) พบว่า การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.75 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ทำให้นักเรียนมีคะแนนด้านการอ่านจับใจความสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 75.00 ประกอบกับงานวิจัยของ ศักดิ์ชัย มะโรณี (2555) วิจัยเรื่องผลการใช้บทเรียนบนเว็บที่มีวิธีการสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนบนเว็บที่มีวิธีการสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 0.75 หรือ คิดเป็นร้อยละ 75

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัย จัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-4 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เมื่อดำเนินการสอนทุกวงจรปฏิบัติการเสร็จสิ้นลงแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยก่อนและหลังปฏิบัติการ พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยหลังเรียน เฉลี่ยร้อยละ 88.33 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม สอดคล้องกับงานวิจัยของชุตินา ยอดตา (2561) เปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R คิดเป็นร้อยละ 88.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่านจับใจความทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการอ่านและสามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้นทำให้ความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนให้สูงขึ้นส่งผลให้มีความก้าวหน้าในการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบและมีคุณภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ธิดา แก้วกาม (2556) ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ประกอบกับงานวิจัยของ พัทธรา มหาวงษ์ (2558) พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบ SQ4R ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีสอนที่แปลกใหม่สำหรับนักเรียนที่ได้ปฏิบัติ มีการประเมินผลและปรับปรุงด้วยตนเองหลังเรียนทุกครั้ง เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่เรียนและมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจเรียนมากขึ้นตั้งใจเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างสนุกสนาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความพึงพอใจซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมขลา ลือโสภากา (2555) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.59) ประกอบกับ สมัย ลาสุวรรณ (2559) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคประกอบแบบฝึกทักษะ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.10)

ดังนั้นจะเห็นได้จากงานวิจัย ที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่นำมาเสนอ ด้านประสิทธิภาพของกิจกรรมเท่ากับ 88.33/82.30 ซึ่งสูงกว่า

เกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ด้านความสามารถในการอ่านจับใจความ นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งแสดงว่า การสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความพึงพอใจได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนในการอ่านแต่ละขั้นให้เข้าใจ มีการวางแผนการสอนอย่างละเอียด จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

1.2 ในการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ครูผู้สอนควรตรวจผลงานของนักเรียนและแจ้งผลคะแนนที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมท้ายแผนทุกครั้ง เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความบกพร่อง

1.3 ในการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ครูผู้สอนควรบริหารเวลาแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสมกับเรื่องที่น่าสนใจจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำรูปแบบการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มาใช้ในวิชาด้านภาษา

2.2 ควรมีการนำรูปแบบการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มาใช้ในระดับชั้นอื่น ๆ

องค์ความรู้ใหม่

จากการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ซึ่งมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน เป็นวิธีการเสริมสร้างความสามารถการอ่านจับใจความทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการอ่านและสามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น ทำให้ความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนให้สูงขึ้นส่งผลให้มีความก้าวหน้าในการเรียน

ตารางที่ 1 Wilcoxon Signed Rank Test เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ
 ภาษาไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

การทดสอบ	n	คะแนน เต็ม	\bar{X}	S.D.	Posttest Pretest	n	Ranks	
							Mean Rank	Sum of Ranks
Pre-test	14	30	16.79	5.56	Negative Ranks	14	.00	.00
Post-test	14	30	26.50	1.99	Positive Ranks	14	7.50	105.00
Z = -3.299* ,p-value (2-tailed) = .001								

จากตารางผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่มีผลการทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับ
 ใจความสำคัญภาษาไทยหลังจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เอกสารอ้างอิง

กานต์ธิดา แก้วกาม. (2556). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีสอนแบบปกติ.
 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชุติมา ยอดดา. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่าน
 จับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 หลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พัชรา มหาวงษ์. (2558). การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เมขลา ลือโสภาก. (2555). การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการ
 เรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
 และการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

รัตนภันท์ เลิศคำฟู. (2547). การใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ในการสอนการอ่านจับใจความสำคัญ
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
 การประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศักดิ์ชัย มะโรณี. (2555). ผลการพัฒนาบทเรียนบนเว็บที่มีเทคนิคการสอนแบบ SQ4R วิชาภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมัย ลาสุวรรณ. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค SQ4R ประกอบแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ชุมชุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2552). การวิจัยปฏิบัติการ. ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *นิยามความสามารถของผู้เรียนด้านภาษาด้านคำนวณและด้านเหตุผล (Literacy, Numeracy & Reasoning Abilities) โครงการประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน*. ชุมชุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน. (2563). *ความคิดสร้างสรรค์เด็กไทยที่หายไป*.
<https://www.thaipbskid.com/contents/5f6188f917d8e5bbec2401a1>
- Lind. (2551). *Literacy for all Making a difference*. <http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001597/159785e.pdf>.

ผลการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่าน
ภาษาอาหรับในมือเราที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*

The Effects of PWIM-Based Instruction Combined with the Arabic
Reading Booklet 'In Our Hands' on the Arabic Reading Ability
of Grade 1 Students

ฮิบบาน เจะเลาะ^{1*} สุพรรณษา สุวรรณชาติ² ปาลิดา สายรัตน์ทอง พัฒนพิชัย³
ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ⁴ อีสม่าแอะ กาเต๊ะ⁵

Hibban Jeloh¹ Supansa Suvanchatre² Palida Sairatthong Pattanapichai³
Narongsak Rorbkorb⁴ Ismail Katih⁵

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹M.Ed. (Curriculum and Instruction), Faculty of Education, Prince of Songkla University.

²หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

²M.Ed. (Curriculum and Instruction), Faculty of Education, Prince of Songkla University.

³หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³M.Ed. (Curriculum and Instruction), Faculty of Education, Prince of Songkla University.

⁴หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁴M.Ed. (Curriculum and Instruction), Faculty of Education, Prince of Songkla University.

⁵หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษาและมุสลิมศึกษา คณะวิทยาการอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁵Doctor of Philosophy Program in Islamic and Muslim studies, Faculty of Islamic Sciences,
Prince of Songkla University.

*Corresponding author email: ban29077@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริม
การอ่านภาษาอาหรับในมือเรา 2) ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษา
อาหรับในมือเรา ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว โดยวัดก่อนและหลัง

* Received: 24 January 2025, Revised: 20 March 2025, Accepted: 24 March 2025

การทดลอง (One Group Pretest-Posttest Time Series Design) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนอิบนูอัฟฟานบูรณวิทย์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ที่กำลังศึกษารายวิชาภาษาอาหรับในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือ จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา โดยแบบทดสอบมีความยากง่าย รายข้อ ระหว่าง 0.2-0.77 มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.2-0.73 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.93 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความคงทนต่อความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเราหลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์ ที่ลดลงและแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบ PWIM, ชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา, ความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับ

ABSTRACT

This research aimed to: 1) compare the Arabic reading ability of Grade 1 students before and after instruction using the Picture Word Inductive Model (PWIM) combined with the Arabic reading booklet In Our Hands, and 2) investigate the retention of Arabic reading ability following the implementation of the PWIM approach with the same reading booklet. The study employed a one-group pretest-posttest time series design. The target group consisted of 32 Grade 1/3 students at Ibn Uffan Buranawit School, under the Office of Private Education, Pattani Province, enrolling in the Arabic subject in the first semester of the 2024 academic year. The research instruments included: 1) a 4-week instructional plan based on the PWIM approach integrated with the In Our Hands reading booklet, conducted twice a week for one hour per session (totaling 8 hours) and 2) an Arabic reading ability test, with item difficulty indices ranging from 0.20 to 0.77, discrimination indices from 0.20 to 0.73, and a reliability coefficient of 0.93. Data were analyzed using mean, standard deviation, and a paired-sample t-test. The results revealed that: 1) students' Arabic reading ability after the PWIM-based instruction with the In Our Hands reading booklet was significantly higher than before the instruction at the .01 level, and 2) the students demonstrated a decline in reading ability retention two weeks after the intervention, with the difference being statistically significant at the .05 level.

Keywords : PWIM learning management, Arabic reading promotion book set in our hands, Arabic reading ability

บทนำ

ภาษาอาหรับเป็นหนึ่งในภาษาราชการของกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และครอบคลุมถึงหลายประเทศในทวีปแอฟริกา รวมทั้งสิ้น 22 ประเทศ (Uzman, 2013) และถือเป็นภาษาเซมิติกที่ประชากรโลกใช้สนทนาและสื่อสารกันมากที่สุด โดยมีจำนวนถึง 422 ล้านคน จากจำนวนกลุ่มประเทศข้างต้น รวมถึงกลุ่มชาวเอเชียที่ถือกำเนิดในแถบตะวันออกกลาง (สราวุธ สายทอง และ มุฮัมหมัดอาฟีฟ อัสซอลิฮีย, 2564) สอดคล้องกับ วินัย สมะมะอูน (2017) ที่กล่าวว่า ภาษาอาหรับเป็นภาษาที่มีผู้ใช้มากที่สุดเป็นอันดับ 5 ของโลก และเป็น 1 ใน 6 ภาษาสำคัญที่ใช้ในองค์การสหประชาชาติ (อุมมุ มูบีน, 2556) นอกจากนี้ ภาษาอาหรับยังมีความสำคัญพิเศษในฐานะภาษาของคัมภีร์อัลกุรอาน และวจนะของศาสนทูตมุฮัมหมัด ซึ่งมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติศาสนกิจของชาวมุสลิมทั่วโลกด้วยความสำคัญนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้บรรจุภาษาอาหรับเป็นหนึ่งในสาระการเรียนรู้หลักของหลักสูตรอิสลามศึกษา (Thai Ministry of Education, 2008) โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่านและเขียนภาษาอาหรับได้ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษาให้ได้ดี ผู้เรียนต้องพัฒนาทักษะทางด้านภาษาให้ครบทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การฟัง 2) การอ่าน 3) การเขียน และ 4) การพูด (รุซดี อะห์มัด ตอฮีมะห์, 2004)

จากการศึกษาพบว่านักเรียนในระดับประถมศึกษามีปัญหาด้านทักษะการอ่านภาษาอาหรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคะแนนการสอบ I-Net ในวิชาภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ของประเทศ โดยมีค่าเฉลี่ยเพียง 28.92 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอาหรับตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อวางรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบ PWIM (Picture Word Inductive Model) เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาทักษะการอ่าน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาตอนต้น เนื่องจากสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาและกลไกการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ วิธีการนี้เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ การค้นพบ และการทำงานร่วมกัน โดยใช้การสร้างคลังคำศัพท์ผ่านการมองเห็นและการได้ยิน (นิปัทม์ พิษณุโยธิน, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุพัตรา ศรีธรรมมา และ อุบลวรรณ ส่งเสริม (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่แสดงให้เห็นว่าการใช้วิธี PWIM สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้ชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา "العربية بين يدي أولادنا" ร่วมกับวิธีการสอนแบบ PWIM เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอาหรับ ชุดหนังสือนี้ถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอาหรับสำหรับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา มีการออกแบบเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียนอายุ 5-18 ปี และมีสื่อประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงไฟล์เสียง MP3 ที่ช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียน งานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าการใช้หนังสือชุดนี้สามารถพัฒนา

ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอาหรับของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากระดับพอใช้ (57.69%) เป็นระดับดีมาก (92.3%)

จากข้อมูลทีกล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนางานวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา ที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยหวังให้นักเรียนเกิดความแม่นยำและมีความคงทนในการจำเกี่ยวกับการอ่านให้ถูกต้อง อันจะนำไปสู่ทักษะการอ่านในระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา
2. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) มีกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา มีการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ One group pretest-posttest time series design (วรณี แกมเกตุ, 2555)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอิมบูนูอัฟฟานบูรณวิทย์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ที่กำลังศึกษารายวิชาภาษาอาหรับ จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 95 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนอิมบูนูอัฟฟานบูรณวิทย์ จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 2.1 ตัวแปรต้น : การจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา
- 2.2 ตัวแปรตาม : 1. ความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. ความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา จำนวน 8 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมเป็น 8 ครั้ง

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับในมือเราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4. วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอับดุลอูฟฟานบูรณวิทย์ ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา ศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ จากหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา จำนวน 8 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง โดยแต่ละแผนจะดำเนินการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้

ลำดับที่	ชื่อเรื่องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา	จำนวนเวลา (ชั่วโมง)
1	ฉันชื่อฮัมหมัด	1
2	ฉันชื่อคอดีเยาะ	1
3	คุณสบายดีไหม ?	1
4	เธอสบายดีไหม ?	1
5	นับเลข 1-5 กัน	1
6	นับเลข 6-10 กัน	1
7	มาร่วมกันจัดเลขลำดับที่ 1-5 กัน	1
8	มาร่วมกันจัดเลขลำดับที่ 6-10 กัน	1
รวม		8

โดยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ แก่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้อง และความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและการวัดผลประเมินผล จากนั้นเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอาหรับในระดับอุดมศึกษา และระดับประถมศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด

ทั้งนี้ ผลการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้นั้น พบว่า มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมรายข้ออยู่ระหว่าง 4.33-5.00 ถือว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด จึงถือว่าสามารถนำไปใช้ได้

จากการทดลองนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ผมชื่อมุฮัมหมัด ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 และนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา มีความเหมาะสมทางภาษา และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้มีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบ โดยพิจารณาและวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบคำ ความยากง่ายของคำ และปริมาณข้อทดสอบ แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pretest) หลังการจัดการเรียนรู้ (Posttest) และหลังเสร็จสิ้นการทดลอง 2 สัปดาห์ (Posttest) มีลักษณะเป็นแบบทดสอบอัตนัย วัดความสามารถด้านการอ่านแบบรายบุคคล จำนวน 40 ข้อ โดยคัดเลือกมาจากเนื้อหาในชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเราทั้งหมด 8 บท และพิจารณาจากองค์ประกอบของการอ่านภาษาอาหรับทั้ง 4 องค์ประกอบ โดยพิจารณาเกณฑ์การให้คะแนนการอ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และคำ คือ 1 คะแนน อ่านได้ถูกต้อง และ 0 คะแนน อ่านผิด ซึ่งกำหนดรายละเอียดไว้ 4 ชุด รวมจำนวนข้อทั้ง 4 ชุดทั้งหมด 40 ข้อ 40 คะแนน

นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น พร้อมเกณฑ์การให้คะแนนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ จากนั้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอาหรับในระดับอุดมศึกษา และระดับประถมศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้อง และความเหมาะสมของแบบทดสอบการอ่านภาษาอาหรับ

จากการรวบรวมแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านแล้ว ซึ่งผลการพิจารณาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 จำนวน 39 ข้อ ซึ่งถือว่าสามารถนำไปใช้ได้

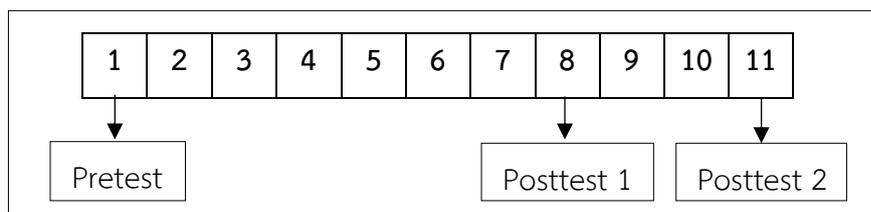
และต่ำกว่า 0.50 จำนวน 1 ข้อ ซึ่งถือว่าควรตัดทิ้งหรือปรับปรุง โดยข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ในข้อที่ 40 ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะให้ปรับแก้คำว่า الرَّحِيمُ เป็นคำว่า سَيِّئَةً เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำมาใช้เป็นข้อคำถามในการทดสอบด้วย

จากการนำแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านทั้ง 4 ชุด ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 31 คน (1 ห้องเรียน) โดยนักเรียนกลุ่มดังกล่าวไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย นำมาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งหมดอยู่ที่ 0.93 แบบวัดชุดนี้จึงมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.20-0.77 จำนวน 40 ข้อ หมายถึง ข้อคำถามจำแนกได้พอใช้จนถึงจำแนกได้ดีมาก สามารถเก็บข้อคำถามดังกล่าวไปใช้ได้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเราจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง โดยดำเนินการทดลองทั้งหมดรวม 8 ครั้ง ซึ่งระหว่างดำเนินการทดลองมีการทดสอบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับก่อนทำการทดลอง 1 ครั้ง และทดสอบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับหลังการทดลอง 1 ครั้ง จากนั้นทิ้งระยะห่าง 2 สัปดาห์ แล้วทำการทดสอบความคงทนทางการเรียนของผู้เรียน

ภาพประกอบที่ 2 The one-group pretest-posttest time series design

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและสรุปผล

1. นำผลสรุปจากการดำเนินการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการเรียนภาษาอาหรับในมือเรา

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์

2. เขียนสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	n	\bar{x}	S.D.	t	P
ทดสอบก่อน	40	32	21.25	2.74	13.71**	0.00
ทดสอบหลัง	40	32	30.84	3.87		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา ด้วยการทดสอบค่าที่ ปรากฏว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	n	\bar{x}	S.D.	t	p
หลังเรียน	40	32	30.84	3.87	2.10*	.044
หลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์	40	32	30.72	3.83		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้และหลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์ เมื่อ

เปรียบเทียบทั้งสองแล้ว พบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ลดลงและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา มีความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเราหลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์ มีความคงทนลดลงและแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา มีความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เนื่องจากกระบวนการที่ผู้สอนจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน ได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model มาเป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาโดย Calhoun ในปี 1998 และชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา ที่ถูกพัฒนาโดย ดร.อับดุลเราะห์มาน บินอิบรอฮีม อัลเฟาซาน และ ดร.มุฮำหมัด บินอับดุลเราะห์มาน อาลลิเชค มาใช้ร่วมกันเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของผู้เรียน

หนังสือเรียนถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูผู้สอนใช้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรที่ได้วางไว้ ซึ่งชุดหนังสือเรียนส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา เป็นชุดการเรียนที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอาหรับสำหรับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาได้ทำขึ้นมา เพื่อนำไปใช้ในการสอนภาษาอาหรับสำหรับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการฟัง พูด อ่าน เขียน ของผู้เรียนที่มีอายุ 5-18 ปี โดยชุดหนังสือดังกล่าวนี้ประกอบด้วย (Al Fadil Muhammad, 2021) ชุดหนังสือเรียน 12 เล่ม พร้อมไฟล์เสียง MP3 เป็นสื่อประกอบการเรียน และคู่มือครูอีก 12 เล่ม โดยในชุดหนังสือนี้มีการบูรณาการการสื่อสารทางภาษาผสมผสานกับวัฒนธรรมเข้าด้วยกันเพื่อการเรียนรู้อีกด้วย ปัจจุบันชุดหนังสือนี้ถูกนำไปใช้ในสถาบันการศึกษามากกว่า 1,500 แห่งทั่วโลก (Fadhilah Fakaubun, 2023)

หนังสือ "العربية بين يدي أولادنا" เป็นหนังสือเรียนสำหรับเด็กในการเริ่มต้นศึกษาภาษาอาหรับ ซึ่งหนังสือชุดนี้ได้รวบรวมเนื้อหาบทเรียน แบบฝึกหัด บทสนทนาง่าย ๆ คำศัพท์พื้นฐาน และกฎไวยากรณ์ ภาษาอาหรับที่มีลักษณะเข้าใจง่าย มีภาพวาดประกอบการเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีข้อความสั้น ๆ และกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาอาหรับของผู้เรียน (Ali Al-Saeed, 2016) จากที่ได้กล่าวมาซึ่งสอดคล้องกับ Al Fadil Muhammad and Ahmad Fauzi (2021) ได้กล่าวในงานวิจัยว่า การใช้หนังสือ Arabiyah Baina Yadai Auladina หรือหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา ด้วยวิธีการตรงเพื่อเพิ่มทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอาหรับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยในรอบที่ 1 ก่อนใช้หนังสือได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 57.69% (พอใช้) และในรอบที่ 2 หลังใช้หนังสือได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 92.3% (ดีมาก) แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอาหรับเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับที่ดีมาก

จากการศึกษาความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเราร่วมกับผลการวิจัยของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน รวมถึงของผู้วิจัยที่ได้ทำการวิจัย สามารถสรุปได้ว่า ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา อันเนื่องมาจากการนำเนื้อหาจากชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับ มาสอดแทรกทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ทั้ง 4 ขั้นตอน (สง่า วงศ์ไชย, 2563) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกและระบุคำศัพท์จากภาพ (Select Picture and Identify Words) โดยเริ่มจากขั้น การเลือกและระบุคำศัพท์จากภาพ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการตอบคำถามและระบุคำศัพท์ จากภาพด้วยภาษาต่างๆ กระบวนการนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Pushpanathan (2017) ที่กล่าวว่า รูปภาพสามารถช่วยให้นักเรียนจดจำคำศัพท์และความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 2 เชื่อมโยงคำศัพท์ (Linking Words) เป็นการเชื่อมโยงคำศัพท์ระหว่างความรู้เดิมและความรู้ใหม่ โดยครูผู้สอนจะช่วยให้นักเรียนเชื่อมต่อกับคำศัพท์กับรูปภาพ พร้อมฝึกทักษะการฟังและการอ่านออกเสียง ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Consiglio (2018) ที่ระบุว่า การใช้คำสำคัญระหว่างการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสามารถจดจำคำศัพท์และเชื่อมโยงความรู้ได้อย่างยั่งยืน

ขั้นที่ 3 จัดกลุ่มคำศัพท์ (Classify Words) เป็นขั้นตอนที่มุ่งพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยให้นักเรียนแยกแยะ และจัดกลุ่มคำศัพท์ตามลักษณะเสียงสระและพยัญชนะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Boroushaki & Lee-Luan (2016) ที่เน้นความสำคัญของการฝึกวิเคราะห์และแยกแยะ ในกระบวนการเรียนรู้คำศัพท์ ขั้นตอนนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการจำแนกและจัดระเบียบคำศัพท์

ขั้นที่ 4 ประยุกต์ใช้คำศัพท์ (Applied Words) ขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกการประยุกต์ใช้คำศัพท์ที่ผ่านการเรียนมาแล้ว โดยจะใช้ในรูปแบบเขียนการประสมคำและแยกพยัญชนะ จากการสังเกตภาพรวมของ

พัฒนาการด้านการอ่านภาษาอาหรับในช่วงทำการทดลอง จะเห็นได้ว่านักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาอาหรับที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และสนุกในการระบุคำศัพท์ในชั้นตอนที่ 1 เป็นอย่างมาก ดังที่ Maskor and Baharudin (2016) ได้กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจคำศัพท์เป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นในการช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนการประสมคำ และเขียนแยกพยัญชนะจากคำได้อย่างถูกต้อง

จากผลการวิจัยข้างต้นสื่อให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผ่านการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา มีความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับที่ดีขึ้น และมีความมั่นใจในการออกเสียงพยัญชนะ สระ และคำศัพท์ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และตระหนักเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของการเรียนภาษาอาหรับเพิ่มมากขึ้น

2. ผลการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับหลังการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเราหลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์ มีความคงทนที่ลดลงและแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นความคงทนที่ลดลงและแตกต่างกันในระดับน้อยมาก โดยสาเหตุดังกล่าวนั้น อาจมาจากผู้วิจัยเว้นการทบทวนเนื้อหาที่ผ่านมาในช่วงที่ระยะห่าง 2 สัปดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเราสามารถช่วยให้ผู้เรียนจดจำและคงไว้ซึ่งความรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้นั้นอาจเป็นผลมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ที่มีขั้นตอนการสอนที่เป็นระบบและเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยเฉพาะในชั้นตอนที่ 1 การเลือกและระบุคำศัพท์จากภาพ ที่ให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการตอบและแสดงความคิดเห็น ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (สง่า วงศ์ไชย, 2563) นอกจากนี้ ในชั้นตอนที่ 2 การเชื่อมโยงคำศัพท์ ผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและยั่งยืนแก่ผู้เรียน

การคงทนในการเรียนรู้ เป็นการคงไว้ซึ่งปริมาณประสบการณ์ หรือสิ่งที่ได้เรียนรู้ เป็นความสามารถที่ระลึกถึงให้เห็นว่าเราได้เรียนรู้สิ่งใดมาแล้วบ้าง หรือความสามารถในการจดจำเนื้อหาหรือสิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ หรือได้รับประสบการณ์มาก่อน ในระยะเวลาที่ทิ้งช่วงห่างกันออกไประยะหนึ่ง โดยสามารถระลึกได้จากคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการทดสอบ 2 สัปดาห์หรือมากกว่า 2 สัปดาห์ (พิระพล ศิริวงศ์, 2554) และ (นุรมา อาลี, 2559)

ทั้งนี้ การรักษาความจำให้คงอยู่ และทำให้ความรู้คงทนนั้น ต้องพิจารณาถึงความพร้อมของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ผู้เรียนต้องมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ มีความตั้งใจอย่างจริง มีความมั่นใจเพียง อดุสาหะในการทบทวนบทเรียน รวมถึงครูผู้สอนต้องมีส่วนร่วมสำคัญในการสร้างแรงจูงใจ แรงกระตุ้นต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้จนเกิดเป็นความจำที่สามารถนำออกมาใช้ได้

ส่วนการวัดความคงทนทางการเรียนรู้ หรือการจำของผู้เรียนเป็นการระลึกย้อนกลับว่าหลังจากที่เว้นระยะไว้ช่วงหนึ่งแล้ว สิ่งที่ยังคงเหลืออยู่น้อยเพียงใด ซึ่งวิธีการวัดความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น นักวิชาการและนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้กล่าวถึงการวัดความคงทนในการเรียนรู้ มีหลายวิธีด้วยกัน ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำวิธีการวัดความคงทนตามนิยามของ สุจิตตรา นามจำปา (2546) ได้กล่าวถึง การวัดความคงทนในการเรียนรู้สามารถวัดได้ 3 วิธี ดังนี้ 1) วิธีแห่งการระลึกได้ 2) วิธีแห่งการรู้จัก 3) วิธีการเรียนใหม่ และจากทั้ง 3 วิธีการที่ได้กล่าวมานั้น ผู้วิจัยได้เลือกวิธีที่ 1 คือ วิธีแห่งการระลึกได้ ในการวัดความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับของผู้เรียน โดยการเปรียบเทียบผลการทดสอบทั้ง 2 ช่วงมาเปรียบเทียบกัน ระหว่างผลการทดสอบหลังเรียนกับผลการทดสอบครั้งที่ 2 หลังจากทิ้งระยะเวลาไปช่วงหนึ่ง เมื่อนำผลการเปรียบเทียบที่วัดมาสรุปแล้ว ผลปรากฏว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ที่ 30.84 และค่าเฉลี่ยหลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์ อยู่ที่ 30.72 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอาหรับที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การใช้ชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเราเป็นสื่อหลักในการเรียนการสอนยังช่วยเสริมสร้างความคงทนในการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นสื่อที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับการเรียนรู้ภาษาอาหรับสำหรับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาอาหรับ ทำให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนที่ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Calhoun (2017) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ PWIM เป็นวิธีที่ช่วยให้นักเรียนอ่านหนังสือได้เร็วที่สุด ส่วนความคงทนในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนการอ่านออกเสียงซ้ำ ๆ อยู่หลายครั้ง ซึ่งจะอยู่ในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในขั้นตอนที่ 3 การจัดกลุ่มคำศัพท์ ที่ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านออกเสียง และสะกดคำซ้ำหลายครั้ง การฝึกซ้ำเป็นวิธีการที่ช่วยให้เกิดการจดจำในระยะยาว (Long-term memory) ได้ดี (พจ ธรรมพียร, 2565) และอีกทั้งการประยุกต์ใช้คำศัพท์ในขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการเรียนรู้ ยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความคงทนในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรใช้วิธีการพูดคุยที่ดึงดูด หรือเทคนิคการเสริมแรงทางบวกโดยการให้คะแนนพิเศษแก่ผู้เรียน หรือวิธีการอื่น ๆ เนื่องจาก ผู้เรียนเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาคือ เล่นของเล่น พูดคุยกับเพื่อนข้าง ๆ และชอบเดินไปเดินมาในระหว่างการจัดการเรียนการสอน นักเรียนอาจไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ครูจึงต้องคอยกระตุ้น ให้นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนมากขึ้น

1.2 ครูควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภูมิหลังความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียนก่อนจัดการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลส่วนนั้นมาใช้ในการวางแผน เนื่องด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความหลากหลาย อีกทั้งยังไม่สามารถจัดการเรื่องเวลาในการปฏิบัติงานได้

1.3 การเก็บข้อมูลวิจัยในการทดสอบความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนดำเนินการด้วยกัน 3 รอบ ซึ่งรอบที่ 1 จะเป็นการทดสอบก่อนเรียน รอบที่ 2 ทดสอบหลังเรียน และรอบที่ 3 ทดสอบวัดความคงทน โดยมีนักเรียนทั้งหมด 32 คน กับเวลา 1 ชั่วโมง/รอบ ส่งผลให้เวลาในการจัดสอบไม่เพียงพอ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงใช้วิธีการขอความช่วยเหลือจากครูในหมวดวิชาอิสลามศึกษาและภาษาอาหรับอีก 2 คน มาดำเนินการทดสอบในครั้งนี้ด้วย ซึ่งครูทั้ง 2 คนได้ผ่านการอบรมและวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการทดสอบเพื่อเก็บข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา ที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับ ในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา ที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับ ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา ที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับ กับวิธีการอื่น เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียน

2.4 ควรศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาอาหรับในมือเรา กับปัญหาหรือตัวแปรตามในด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการเขียนภาษาอาหรับ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กระทรวงศึกษาธิการ.

นุรมา อาลี. (2559). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นิปัทม์ พิชญโยธิน. (2560). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พจ ธรรมพีร. (2565). *ความทรงจำคืออะไร?*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะจิตวิทยา. <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/memory/>.

- พีระพล ศิริวงศ์. (2554). ความคงทนในการเรียนรู้ ความคงทนในการจำ. <http://krupee.blogspot.com/2011/02/blog-post.html>
- รุชดี อดิหมัด ตออีมะห์. (2004). ทักษะทางภาษา ระดับ การฝึกฝน และความยากในการใช้ภาษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักพิมพ์ดารุลฟิกร์ อัลอารอบีย์.
- วินัย สมะออน. (2017). ความสำคัญของภาษาอาหรับ. <https://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=61&id=459>.
- วรรณิ แกมเกต. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สง่า วงศ์ไชย. (2563). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฟิสิกส์ที่ปรับให้มีความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ทนสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุจิตตรา นามจำปา. (2546) การเปรียบเทียบความเข้าใจโน้มนำและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง พันธุกรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการสอนโดยใช้โมเดลการสร้างความรู้จากพื้นฐานความรู้เดิมกับการสอนปกติ. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุพัตรา ศรีธรรมมา. (2562). การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับแผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2565). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (I-NET) ปีการศึกษา 2565. <http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/Login.aspx>.
- อุมมู มุปีน. (2556). ทำไมจึงต้องเรียนภาษาอาหรับ. https://psuarab.blogspot.com./2012/08/blog-post_5284.html.
- Al-Saeed, A. (2016). The Effectiveness of the Educational Method Followed in the Series 'Between Our Children's Hands' in Developing Some of the Linguistic and Cognitive Skills. *Education and Teaching Journal*, 1(146), 63–88.
- Calhoun, E. (2017). *Teaching Beginning Reading and Writing with the Picture Word Inductive Model*. https://books.google.co.th/books?id=mHBC95WB7TIC&dq=PWIM&hl=th&source=gbs_navlinks_s.
- Fadhilah Fakaubun, Nurul. (2023). *Analysis of the Book Al-Arabiyyah Baina Yaday Auladinaa with William Francis Mackey's Theory on First Grade Students of*

- Khoiru Ummah Elementary School Malang*. Thesis of Postgraduate Arabic Language Education State Islamic, University of Maulana Malik Ibrahim Malang.
- Muhammad, A. F., & Fauzi, A. (2021). Istikhdam Kitab al-Arabiyyah Baina Yaday Auladina Bi at-tariqah al-Mubasyarah Li Tarqiyah Qudrah at-talabah Ala Maharah al-Kalam (Dirasah Ijra'iyah Bi MAN 4 Aceh Utara). *EL-MAQALAH: Journal of Arabic Language Teaching and Linguistics*, 2(2), 119-133.
- Saithong, S., & Assalihee, M. A. (2021). การวิเคราะห์กลยุทธ์พัฒนาโรงเรียนต้นแบบด้านการสอนภาษาอาหรับ สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาฝั่งทะเลอันดามัน. Faculty of Islamic Science, Prince of Songkla University. *Journal of Information and Learning*, 32(1), 30-39.
- Thai Ministry of Education. (2008). *Implementing Islamic Studies Fardueen curriculum at the mosque in elementary Islamic Studies level BC 2559*. Ministry of Education.
- Uzman, A. (2013). *The metropolis of the Arabic language*. Isesco Library.